

Inatsisartut ukiumoortumik nalunaarutaat 2007

Landstingets Årsberetning 2007

Imai

1. Inatsisartut siulittaasuata aallarniutaa	4
2. 2007-imi Inatsisartut katitigaanerat sinniisussallu	8
3. 2007-imi Inatsisartut ataatsimiinneri	14
4. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat ataatsimiititaliallu	16
5. 2007-imi Inuusuttut Inatsisartoqarnerat	44
6. 2007-imi ingerlatat suliniutillu allat	48
7. Inatsisartut sullinneqarneranni anguniakkat	54
8. Inatsisartut Allattoqarfianni sulisorisat	60
9. Namminersornerullutik Oqartussat nersornaasiuttagaat "Nersornaat"	62
10. Aningaasaqarneq	64
11. Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat paasisassarsiorlutik 2007-imi angalaneri	66
Ilangussaq 1 - Piffissami 1989-imiit 2007-imut kuultiusumik NERSORNAASIISARNERIT	70
Ilangussaq 2 - Piffissami 1989-imiit 2007-imut sølviusumik NERSORNAASIISARNERIT	72
Ilangussaq 3 - Inuusuttut Inatsisartuisa 2007-imi inaarutaasumik aalajangersagaat	76

Indhold

1.	Forord ved Landstingsformanden	5
2.	Landstingets sammensætning og suppleanter 2007	9
3.	Landstingets samlinger i 2007	15
4.	Landstingets Formandskab og udvalg	17
5.	Ungdomsparlament 2007	45
6.	Øvrige aktiviteter og projekter 2007	49
7.	Målsætninger for Landstingets betjening	55
8.	Ansatte i Landstingets Bureau	61
9.	Grønlands Hjemmestyres fortjenestemedalje "Nersornaat"	63
10.	Økonomi	65
11.	Landstingsmedlemmernes individuelle orienteringsrejser 2007	67
Bilag 1	Uddeling af NERSORNAAT i guld i perioden 1989 - 2007	70
Bilag 2	Uddeling af NERSORNAAT i sølv i perioden 1989 - 2007	71
Bilag 3	Ungdomsparlamentets slutpapir 2007	77

1. Inatsisartut siulittaasuata aallarniutaa

Inatsisartut siulittaasuata Ruth Heilmann.

Ukiuumut qaangiuttumut nalunaarut inatsisiliornerup ammasuunissaanik paasiuminartuunissaanillu Inatsisartut kissaateqarnerattut aammalu Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni suleqatigiinnertut isigineqassaaq. Aammattaaq ukiup ingerlanerani Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ataatsimiititaliullu suliniuterpassuarnik sammissaanik nalunaarut paasisaqarfiusinnaavoq.

Inatsisartut sulinerat ima aqqissuussaavoq nunatsinni inatsisiliornerup piareersarneqarnissaanut suliarineqarnissaanullu Inatsisartut tamarmiusut minnerpaamik ukiumut marloriarlutik ataatsimiittarlutik. Tamanna sapaatip akunnerinik arfinilinnik arfineq-marlunnik sivisussusilimmik upernaakkut ataatsimiinnertut sapaatillu akunnerinik arfineq-pingasunik qulingiluanillu sivisussusilimmik ukiakkut ataatsimiinnertut pigajuppoq. Tamatumalu saniatigut Inatsisartut ataatsimiititaliaat tamarmik immikkut susassaqarfimmini ukioq kaajallallugu sulisarput. Nunatsinni innuttaa-

sut ataatsimoorlutillu soqutigisallit pissutsinik immikkut ittunik naalakkersuinikkut qinikkat uparuukkumallugit qaqugukkulluunniit ataatsimiititalianut saaffiginnissinnaapput.

Siulittaasoqarfimmut, ataatsimiititalianut Inatsisartunullu ilaasortanut ataasiakkaanut inatsisiliornermik suliaqarnerup piareersarneqarneranut, ataatsimiinnerit ingerlanneqarnerinut ataatsimiititaliullu ingerlaavartumik sulinerannut ukioq kaajallallugu inatsisartuni sulinermut ikiuuttussatut Inatsisartut sullissivittut aqqissuussamik atugassaqartitaapput.

Aqqissuussaq taanna Inatsisartut Allattoqarfiannik taaguuteqarpoq, 27-inillu aalajangersimasumik sulisoqarluni.

Partiillu allattoqarfiinit ataasiakkaanit allaffinnik atugassaqartitaasunit partiillu allattaanik Inatsisartunit atugassaqartitaasunit Inatsisartut sulinerat taperserneqartarpoq. Partiillu allattoqarfii Inatsisartut sulinerata pitsaanerpaamik piareersarneqarnissaanut ingerlanneqarnissaanullu Inatsisartut naalakkersuinikkut immikkoorsitaarnerinik taamatullu Inatsisartut Allattoqarfiannik suleqateqartarput.

Inatsisartut Allattoqarfiata ingerlatsiffittut namminersortutut attaviitsutullu inissisimanera, 1997-imi Naalakkersuisut allaffissornerannit pisortatigoortumik avissaartitsineq aqqutigalugu qulakkeerneqarpoq. Taamaalilluni Inatsisartut Allattoqarfiata maanna iluserisani 2007-imi ukiuni qulingortorsiorluni nalliussivaa. Ukiut kingullit qulit ingerlaneranni Inatsisartut suleriaasiannut tunngasumi pisoqangaatsiartoqarsimavoq. Ataaserli qularnaatsumik oqaatigineqarsinnaavoq, tassa suliasat malunnaatilimmik annertusisimmata. Inatsisartut allaffeqarfiat aqqutigalugu Inatsisartunut ilaasortat suliatigut immikkut ilisimasanik toqqaannartumik pissarsisinnaanerat pingaaruteqartoq maanna ataatsimiititaliaat kiffartuunneqarneranni Inatsisartut namminersaminnik ataatsimiititalianut allatseqarnerannik ilusiliinikkut qulakkeerneqarsimavoq. Taama aqqiinerup kinguneraa inatsisissatut siunnersuutunik, Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuutunik il.il. aamma Inatsisartut ataatsimiititaliaanni suliaqarnerit Naalakkersuisut allaffissorinikkut piareersaataasumik sulinerannit avissaartinneqarsimmata.

Ukiuni kingullerni Inatsisartut suliakkersorneqarnerat

1. Forord ved Landstingsformanden

Beretningen for året der gik, skal ses i lyset af Landstingets ønske om åbenhed og gennemsækelighed i lovgivningsprocessen og det politiske samspil mellem Landstinget og Landsstyret. Endvidere giver beretningen mulighed for et indblik i de mange aktiviteter, der optager Landstingets Formandskab og udvalg i årets løb.

Landstingets arbejde er organiseret på den måde, at det samlede Landsting afholder mindst to årlige møderækker til forberedelse og behandling af landets lovgivning. Det sker typisk under en forårssamling af 6-7 ugers varighed og en efterårssamling af 8-9 ugers varighed. Derudover arbejder Landstingets udvalg året igennem med anliggender indenfor deres respektive fagområder. Landets borgere og interessegrupper kan til enhver tid henvende sig til udvalgene med henblik på at gøre politikerne opmærksomme på særlige forhold, der menes at fortjene politiske initiativer.

Til understøttelse af landstingsarbejdet året igennem råder Landstinget over en organisation, der leverer serviceydelser til Formandskabet, udvalgene og de enkelte Landstingsmedlemmer til forberedelse af lovgivningsarbejdet, gennemførelse af samlinger og udvalgenes løbende arbejde. Denne organisation benævnes Landstingets Bureau og består af en fast medarbejderstab på 27 ansatte.

Landstingets arbejde understøttes endvidere af de enkelte partiers sekretariater, der får stillet kontorfaciliteter og en partikonsulent til rådighed af Landstinget. Partisekretariaterne samarbejder såvel med Landstingets politiske grupperinger som med Landstingets Bureau om den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse og gennemførelse af Landstingets arbejde.

Landstingets Bureaus position som en selvstændig og uafhængig institution blev sikret gennem den formelle adskillelse fra Landsstyrets Administration i 1997. Således markerede 2007 Landstingets Bureaus 10 års jubilæum i den nuværende form. Der er sket meget i Landstingets arbejdsformer gennem de sidste 10 år. Et kan dog siges med sikkerhed; arbejdsmængden er øget betydeligt. Den nuværende struktur med udvalgsbetjening af

Landstingsformand Ruth Heilmann.

Landstingets egne udvalgssekretærer, har sikret Landstingets medlemmer en vigtig direkte adgang til faglig specialviden gennem Landstingets administration. Ordningen indebærer, at arbejdet med lovforslag, beslutningsforslag m.m. i Landstinget og Landstingets udvalg foregår uafhængigt af det forberedende arbejde i Landsstyrets administration.

Landstingets arbejdsbyrde har i de senere år været stadig stigende. Året 2007 har ikke været nogen undtagelse. Den stigende arbejdsmængde kan direkte måles i antallet af forslag og i de tusindvis af sider, der indgår i Landstingets behandling. Kravet om, at alt materiale skal foreligge på både grønlandsk og dansk udgør et stadig mere belastende problem, både for den hårdt arbejdende tolkefunktion og for Landstingets medlemmer og udvalg, der må tilpasse arbejdsformen i forhold til kravet om anvendelse af begge sprog.

annertusiartuinnarsimavoq. Ukiorlu 2007 allaanerusimanngilaq. Suliassat amerliartuinnarnerat siunnersuutit amerlassusaannit Inatsisartullu oqaluuserinninnerannut quppernerpassuarnillu toqqaannartumik uuttutaasinnaaput. Atortussat tamarmik kalaallisut danskisullu saqqummiunneqarnissaannik piumasaqaat nutserisoqarfimmut Inatsisartunullu ilaasortanut ataatsimiititalianullu ulapereeqisunut oqaatsit marluk atorineqarnissaannik piumasaqaammut sanilliullugu sulinermi ilusiliinermikkut naleqqussaasariaqartartunut ajornartorsiutaavoq annertusiartuinnartoq. Ukioq 2007 naalakkersuinikkut annertuunik suliniutiuteqarfiullunilu sunniuteqarluarfiusimavoq. Pensionisiaqarnerup nutarteriffigineqarneranik Inatsisartut akuersissutiginninnerat pensionisialinnut aningaasaliissutit amerlineqarnerannik qulakkeerinnittoq aammalu pensionisiat inuiaqatigiinni akit nalinginnaasumik ineriartornerannut maannamiit malinnaalernissaannik qulakkeerinittuusoq ilaatigut immikkut taaneqarsinnaavoq. Aammattaq immikkut taaneqarsinnaavoq kommuninik aqqissuusseqqinnissamik Inatsisartut akuersinerat, kommunit amerlassusaannik ikilisitsisussaq aamma kommunit Namminersornerullutillu Oqartussat akornanni sulianik agguataarinermik allannguisussaq – marluullutik nukiit atorineqarnerannik pitsanngorsaanerunissamik Kalaallit Nunaatalu aningaasatigut nammineersinnaalernissaanut

periarfissat patajaallisarnissaannik siunertaqartut. Taamaalilluni Kalaallit Nunaata aningaasatigut nammineerunerissaata imminullu aqunnerulernissaata anguniarneranni siunissamut ungasinnerusumut suliniutinut periutsinullu arlalinnut kommuninik aqqissuusseqqinneq tapertaalis-saaq.

Kalaallit-Qallunaat Namminersornerq Pillugu Isumalioqatigiissitaannut Inatsisartut 2007-imissaaq ilaasortaataqartut. Ataatsimiititaliap sulinerata inaarutaasumik naammassiniarneqarnera danskit Folketingiannut qinersinermik ajorluartumik akornuserneqarpoq, taamaalilluni 2008-mi aatsaat pisussanngorluni. Ataatsimiititaliarsuup sulinerani nunatta ilaasortaataa akornanni anguniakkat periusissallu tamakkiisumik isumaqatigiissutigineqarnerat iluatsittumik anguneqarmat ataatsimiititaliarsuarmut ilaasortatut nuannaarutigaa. Tamatuma isumaqatigiinniarnerni Kalaallit Nunaata inissisimanera, ajornakusoortarsimaqisoq, tamatigulli anguniagaqarfiusarsimasooq patajaallisarsimavaa – nunatta Inatsisartuini isumaqatigiinniartarnerit asserluinnaattut.

Året 2007 har været præget af omfattende og betydningsfulde politiske tiltag. Fremhæves kan blandt andet Landstingets vedtagelse af den pensionsreform, som sikrer øgede bevillinger til pensionisterne, og sikrer, at pensionerne fremover følger den almindelige prisudvikling i samfundet. Fremhæves kan også Landstingets vedtagelse af strukturreform af den kommunale sektor, som skal reducere antallet af kommuner, og omlægge opgavefordelingen mellem kommunerne og Grønlands Hjemmestyre - begge dele med henblik på en mere effektiv ressourceudnyttelse og en styrkelse af Grønlands muligheder for at opnå en selv bærende økonomi. Kommunalstrukturreformen føjer sig således til en række langsigtede tiltag og strategier, som skal understøtte målet om et økonomisk selv bærende og selv styrende Grønland.

Landstinget har i 2007 fortsat været repræsenteret i Den grønlandsk-danske Selvstyrekommision. Valget til det danske Folketing kom desværre i vejen for den endelige færdiggørelse af udvalgets arbejde, som således først sker i 2008. Som medlem af kommissionen har det glædet mig, at det er lykkedes at opnå fuld enighed mellem de grønlandske medlemmer om mål og midler i kommissionens arbejde. Dette har styrket Grønlands position i forhandlingerne, som ofte har været vanskelige, men altid konstruktive - ganske som det er tilfældet med forhandlingerne i Grønlands Landsting.

2. 2007-imi Inatsisartut katitigaanerat sinniisussallu

Inatsisartunut ilaasortat

Inatsisartut, nunatta inatsisiliortui, innuttat qinigaannik 31-nik ilaasorta qarput. Inatsisartut ukiut sisamakkaarlugit qinerneqartarput, Namminersornerullunilu Oqartussaaneq 1979-imi atulermat qulingiluararluni qinersisoqarpoq, kingullermik 15. november 2005-imi.

Inatsisartunut qinersisinnaatitaanermut piumasaqaataavoq

- qinersisartup qallunaatut innuttaassuseqarnissaa,
- 18-inik ukioqalereersimanissaa
- nammineersinnaajunnaarsitaasimannginnissaa, kiisalu
- pineqartup qinersinissaq sioqqullugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimanissaa.

Qinersinermi kingullermi qinersisinnaatitaapput 38.924-t taakkunanngalu qinersipput 29.139-t.

Kalaallit Nunaat Inatsisartunut qinersivinnut arfineq-pingasunut siusinnerusukkat agguataagaavoq, 1998-imi qinersisarnermut inatsisip allanngortinneqarneratigut Kalaallit Nunaat maanna qinersivinngorpoq ataasiinnaq aammalu qinersiviit ilassutitullu qinigassat immikkoortinneqartarunnaarlutik.

Qinigassanngortittoq partii sinnerlugu qinigassanngortissinnaavoq, ataatsimik arlalinnilluunniit kattusseqateqarluni qinigassanngortissinnaalluni imaluunniit kisimiilluni qinigassanngortissinnaalluni. Qinersinermi kingullermi partiit tallimat qinigassanngortipput – Siumut, Inuit Ataqatigiit, Atassut, Demokraatit Kattusseqatigiillu Partiiat. Taamaalillutik inuit 217-it qinigassanngortipput.

Inatsisartunili ilaasortat 31-iinnaapput. Taamaattumik qinersinermi taasinerit kisitseriaaseq aalajangersimasoq malillugu partiinit, kattusseqatigiinnit kisimiillutillu qinigassanngortittut ilaasortassat akornanni agguataarneqassapput, tamatumani taasinerit pissarsiarineqartut soorunami aallaaviussallutik. Aalajangersimasumik kisitseriaatsip taassuma kingunerivaa partiit kattusseqatigiilluunniit arlaat sinnerlugu qineqqusaartoq ikittuinnarnit taaneqaraluarluni Inatsisartunut isersinnaammat naak allat amerlanerusunit taaneqarsimagaluarlutik kisimiillutik qineqqusaarnertik pissutigalugu isinngitsortut.

2005-imi qinersinerup kingorna Inatsisartunut ilaasortat partiinut tallimanut agguataagaapput:

S	Siumut	ilaasortat 10
IA	Inuit Ataqatigiit	ilaasortat 7
D	Demokraatit	ilaasortat 7
A	Atassut	ilaasortat 6
KP	Kattusseqatigiit Partiiat	ilaasortat 1

2006-ip ingerlanerani Inatsisartunut ilaasortaq, Esmar Bergstrøm, attaviitsunngorniarluni aalajangerpoq. 2007-imi Inuit Ataqatigiit Inatsisartunut ilaasortaataannut ilaalerpoq.

Tamatuma kingorna 2007-ip naanerani Inatsisartuni partiit ima agguataarneqarput:

S	Siumut	ilaasortat 10
IA	Inuit Ataqatigiit	ilaasortat 8
A	Atassut	ilaasortat 6
D	Demokraatit	ilaasortat 6
KP	Kattusseqatigiit Partiiat	ilaasortat 1

Inatsisartunut ilaasortat arlallit Naalakkersuisunut ilaasortatut sulisinnaajumallutik sulingiffeqarnissamut akuerineqarsimapput. Taama pisoqartillugu sulingiffeqartoqarnera tamakkerlugu Inatsisartunut ilaasortamut sinniisussamik ilannguttoqartarpoq. Taamaalilluni 2007-ip ingerlanerani taakku tassaapput:

Siverth K. Heilmann, sinniisussaq Kristian Jeremiassen
Aleqa Hammond, sinniisussaq Otto Jeremiassen
Kim Kielsen, sinniisussaq Jens Lars Fleischer
Agathe Fontain, sinniisussaq Olga P. Berthelsen

2. Landstingets sammensætning og suppleanter 2007

Landstingets medlemmer

Landstinget, det grønlandske parlament, består af 31 folkevalgte medlemmer. Landstinget vælges for en fireårig periode, og der har siden indførelsen af Hjemmestyret i 1979 været afholdt valg ni gange, senest 15. november 2005.

Betingelserne for valgret er, at

- vælgeren har dansk indfødsret,
- er fyldt 18 år,
- ikke er umyndiggjort, samt
- har haft bopæl i Grønland mindst 6 måneder forud for valget.

Ved sidste valg var der 38.924 stemmeberettigede og af disse afgav 29.139 deres stemme.

Grønland har tidligere været inddelt i otte landstingskredse, men efter ændring af valgloven i 1998 udgør Grønland nu én valgkreds, og der skelnes ikke længere mellem kreds- og tillægsmandater.

En kandidat kan opstille for et parti, opstille i kandidatforbund med én eller flere kandidater eller opstille som enkeltkandidat. Ved sidste valg opstillede fem partier - Siumut, Inuit Ataatigiit, Atassut, Demokraterne samt Katusseqatigiit Partiat. På denne måde opstillede 217 kandidater.

Der er dog kun 31 mandater i Landstinget. De afgivne stemmer skal således fordeles som mandater mellem de opstillede partier, kandidatforbund og enkeltkandidater efter en speciel beregningsmetode, naturligvis med udgangspunkt i antal opnåede stemmer. Denne specielle beregningsmetode gør, at en kandidat, der opstiller for et parti eller kandidatforbund, kan blive valgt ind med få personlige stemmer, hvorimod en enkeltkandidat med flere personlige stemmer ikke vælges.

Efter valget i 2005 var Landstingets medlemmer fordelt på 5 partier:

S Siumut	10 medlemmer
IA Inuit Ataatigiit	7 medlemmer
D Demokraterne	7 medlemmer
A Atassut	6 medlemmer
KP Katusseqatigiit Partiat	1 medlem

I løbet af 2006 valgte et Landstingsmedlem fra Demokraterne, Esmar Bergstrøm, at blive løsgænger. I 2007 blev han en del af Inuit Ataatigiits landstingsgruppe.

Landstingets partier var derefter ved udgangen af 2007 fordelt som følger:

S Siumut	10 medlemmer
IA Inuit Ataatigiit	8 medlemmer
A Atassut	6 medlemmer
D Demokraterne	6 medlemmer
KP Katusseqatigiit Partiat	1 medlem

Flere af Landstingets medlemmer har fået bevilget orlovens de helliger sig jobbet som Landsstyremedlemmer. Dermed indtræder en personlig suppleant i Landstinget, så længe orloven løber. I løbet af 2007 drejede det sig om følgende personer:

Sivert K. Heilmann / suppleant Kristian Jeremiassen
Aleqa Hammond / suppleant Otto Jeremiassen
Kim Kielsen / suppleant Jens Lars Fleischer
Agathe Fontain / suppleant Olga P. Berthelsen

2007-imi Inatsisartunut ilaasortat sinniisussallu

 Agnethe Davidsen

 Hans Enoksen

 Aleqa Hammond

 Ruth Heilmann

 Doris Jakobsen

 Esmar Bergstrøm

 Asii Narup Chemnitz

 Agathe Fontain

 Ane Hansen

 Juliane Henningsen

 Finn Karlsen

 Thomas Kristensen

 Godmand Rasmussen

 Augusta Salling

 Per Berthelsen

 Anthon Frederiksen

2007-ip ingerlanerani Inatsisartunut sinniisussaasimasut

Isak Davidsen

Jens Lars Fleischer

Otto Jeremiassen

Simon Olsen

Per Rosing-Petersen

Nikolaj Jeremiassen

Knud Kristiansen

Emilie Olsen

Naja Petersen

Otto Steenholdt

SIUMUT

INUIT ATAQATIGIIT

ATASSUT

DEMOKRATERNE

KATTUSSEQATIGIIT
PARTIAT

Medlemmer og suppleanter i Landstinget 2007

 Lars Emil
Johansen

 Jørgen Wæver
Johansen

 Kim Kielsen

 Vittus Mikaelson

 Jonathan
Motzfeldt

 Kuupik Kleist

 Josef Motzfeldt

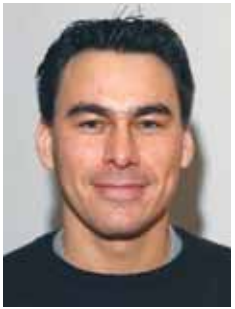
 Johan Lund Olsen

 Ellen
Christoffersen

 Siverth K.
Heilmann

 Palle
Christiansen

 Marie
Fleischer

 Jens B.
Frederiksen

 Lene Knüppel

 Astrid
Fleischer Rex

Øvrige suppleanter i Landstinget i løbet af 2007

Ole
Thorleifsen

Olga P.
Berthelsen

Aqqaluq
Egede

Arkalo
Abelsen

Gert
Ignatiussen

Kristian
Jeremiassen

Jørgen-Ole
Nyboe Nielsen

Anemarie
Schmidt-Hansen

Loritha
Henriksen

Mogens
Kleist

Toqusoqarnera

Inatsisartunut ilaasorta q Agnethe Davidsen, Nuummi uki-
orpassuarni borgmesteriusoq, ulloq 25. november 2007-imi
toqukkut qimaguppoq. Tassunga atatillugu Inatsisartut
Siulittaasuat, Jonathan Motzfeldt, eqqaaniarlugu ima allap-
poq:

**"Inuk imaannaanngitsoq, politikeri imaannaanngitsoq
aqutsisorlu nukittoq Kalaallit Nunaata annavaa.**

*Inatsisartunut ilaasortap borgmesterillu Agnethe Davidsenip
ilimaginngisatsinnik tassangaannaq qimagunneratigut
nunami maani najugaqartugut tamatta imaannaanngitsumik
maqaasisassaqaalersinneqarpugut.*

*Aaqqissuussaaneermik iluarsaaqqinnermi nunarsuarmi kom-
munit anginersaannik pilersitsinissami paasisimasaqar-
luartuunini, siumut takorluugaqarluartuunini aqutsisin-
naassuseqarluarninilu piffissami aggersumi Kalaallit Nu-
naannut iluaqutissanngortittussanngoraluarlugit Nuup
borgmesteria, suliumatuutut, sunniuteqarluartutut pi-
ngaartitaalluurtutullu, ukiut qulit sinnerlugit borgmeste-
rioreerluni qimaguppoq.*

*Kalaallit Nunaata ineriartorneranut iluaqutaanerpaasussaq
angujumallugu borgmester Agnethe Davidsen 2005-mi
qinersinnermi Kalaallit Nunaata Inatsisartuuninut ilaasortatut
atuutilerpoq. Tamanna pivooq nunarput tamakkerlugu
kommuninilu Kalaallit Nunaata siunissaa pillugu angunia-
gassatut siunniussanik pingaarutilinnik aalajangigassat
piviusunngortitsinissallu peqataaffigisinnaajumallugit.
Inatsisartunut ilaasorta q borgmesterilu Agnethe Davidsen
aaqqissuussaaneermik iluarsaaqqinnermut nunatta ator-
fissaqartitaatut isigisaminut aalajaatsumik piumassuseq-
qortussutsi siunissamullu ersarissunik takorluugaqarsin-
naassutsi iluaqutissanngortissimavai. Kalaallit Nunaanni
kommunit anginersaattut pilersaarut annertoq Agnethe
Davidsenip nammineerluni siuttuuffissamisut tigusimavaa.*

*Agnethe Davidsen inersimasutut inuunini tamakkerlugu
inuaqatigiinni kalaallini pingaarutilinnik atuuffeqar-
tarsimavoq. 1960-ikkut naajartorneranniit eqqartuussivim-
mi sulisutut eqqartuussisutullu atuutereerluni 1983-mi
isumagininnermut tunngasunut Naalackersuisutut pissu-
sissamisoortumik atuutilerpoq. 1989-miit ukiut marlussuit
Nuummi kommunalbestyrelsimeereerluni 1993-mi Agnethe
Davidsen borgmesterinngorpoq toqunissilu tikillugu
taamatut atuulluni.*

*Agnethe Davidsen qinigaaffinni marlunni 1995-miit 97-mut
aammalu 2005-miit toqunissi tikillugu Kalaallit Nunaata
Inatsisartuuninut ilaasortaavoq. Atuuffini allat aqqutigalugit,
inooqataanermigut inuaqatigiinnilu akuunermigut, siunis-
samut ersarissunik takorluugaqarnermigut sakkukillinngi-
saannartumillu sunniuteqarnermigut Agnethe Davidsen
sulinermini inuaqatigiissutsitsinni arnaasimavoq mali-
gassiuisoq.*

*Qinikkatut sulinini tamakkerlugu Agnethe Davidsen partii-
mut Siumumut sinniisuujarsimavoq. Kalaallit Nunaata
oqaluttuarisaanerani Agnethe Davidsen arnanit qinikkanit
sunniuteqarnerpaasimammat qularutigineqassanngilaq.
Atuuffigisimasamini tamani Agnethe mikinngitsumik ma-
qaasineqassaaq. Agnethip qimagutiaarpallaarneratigut
Kalaallit Nunaat inuiaallu kalaallit taarserneqarsinnan-
ngitsumik annaasaqarput.*

*Kalaallit Nunaanni Inatsisartut sinnerlugit Agnethe Da-
vidsenip toqunerani aliasungaarnerput ersersikkumavara.
Agnethip ilaqutai ikinngutaalu eqqarsaatitsigut najorlugillu
misigeqatigaavut".*

*Jonathan Motzfeldt
Inatsisartut siulittaasuat*

Dødsfald

Landstingsmedlem Agnethe Davidsen, mangeårig borgmester i Nuuk, afgik ved døden den 25. november 2007. Landstingsformand Jonathan Motzfeldt skrev i denne anledning følgende mindeord:

"Grønland har mistet et stort menneske, en stor politiker og en stærk administrator.

Landstingsmedlem og borgmester Agnethe Davidsens alt for tidlige bortgang efterlader os alle i dette land i et tomrum af ufattelig urimelighed.

Nuoks dynamiske, effektive og højt skattede borgmester gennem mere end et årti har forladt os på et tidspunkt, hvor hendes udsyn, visioner og lederegenskaber endnu engang skulle komme Grønland til gode i forhold til etableringen af verdens største kommune under den grønlandske strukturreform.

Netop for bedst muligt at fremme Grønlands udvikling påtog borgmester Agnethe Davidsen sig ved valget i 2005 yderligere hvervet som medlem af Grønlands Landsting. Dette skete med det erklærede mål at deltage såvel på landsplan som på det kommunale niveau, når afgørende beslutninger om Grønlands fremtid skulle forbedres og implementeres. Landstingsmedlem og borgmester Agnethe Davidsen bidrog med sin stålsatte vilje og sit visionære klarsyn på afgørende måde til den strukturreform, hun mente landet havde brug for. Selv påtog Agnethe Davidsen sig yderligere den store opgave at stå i spidsen for den planlagte største kommune i Grønland.

Agethe Davidsen har igennem hele sit voksne liv påtaget sig nøglestillinger i det grønlandske samfund. Som ansat i retsvæsenet og som kredsdommer fra sidst i 1960'erne og frem til 1983, hvor det var naturligt for Agnethe Davidsen at påtage sig hvervet som Landsstyremedlem for sociale anliggender. Efter et par år i Nuuks Kommunalbestyrelse fra 1989 overtog Agnethe Davidsen borgmesterposten i 1993 – et hverv hun beklædte frem til sin død.

Agethe Davidsen var medlem af Grønlands Landsting i to perioder fra 1995 til 97 og igen fra 2005 til sin død. Med sine andre hverv, sit sociale og samfundsmæssige engagement, sit visionære klarsyn og aldrig svigtende gennemslagskraft har Agnethe Davidsen i hele sit virke været foregangskvinde i vort samfund.

I sit politiske virke har Agnethe Davidsen til stadighed repræsenteret partiet Siumut. Det er utvivlsomt, at Agnethe Davidsen har været den mest indflydelsesrige kvindelige politiker i Grønlands historie. Agnethe efterlader et uopretteligt tomrum overalt, hvor hun havde sit virke. Grønland og den grønlandske befolkning har lidt et ufatteligt tab ved Agnethes alt for tidlige bortgang.

På vegne af Grønlands Landsting skal jeg udtrykke den dybeste sorg ved Agnethe Davidsens død. Vore tanker og medfølelse går til Agnethes familie og venner".

*Jonathan Motzfeldt
Landstingsformand*

3. 2007-imi Inatsisartut ataatsimiinneri

2007-imi ileqquusumik ataatsimiinnerit

Inatsisartut ukiuat septemberimi tallimangornerit pingajuanni aallartittarpoq ukiullu tulliani tallimangornermi tassani naasarluni. Inatsisartut ukiuanni Inatsisartut minnerpaamik marloriarlutik ileqquusumik ukiakkut ataatsimiinnermi upernakkullu ataatsimiinnermi katersuuttarput.

Upernaakkut ataatsimiinneq ulloq 9. marts aallartinneqarpoq ullorlu 2. maj naammassineqarluni, taamaattorli piffissaq 30. marts – 10. april ataatsimiiffiunani.

Ukiakkut ataatsimiinneq ulloq 21. september aallartinneqarpoq ullorlu 14. november naammassineqarluni, taamaattorli piffissaq 26. oktober - 5. november ataatsimiiffiunani.

2007-imi Inatsisartuni ataatsimiinnerni sulineq

	Upernaakkut ataatsimiinneq	Ukiakkut ataatsimiinneq
Ullut ataatsimiiffiit amerlassusiat	22	24
Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuutininik saqqummiussa	8	10
Naalakkersuisut inatsisissatut peqqussutissatullu siunnersuutininik saqqummiussa	17	23
Nassuiaatit nalunaarusiallu	9	3
Inatsisartunut ilaasortat aalajangiiffigisassatut siunnersuutininik saqqummiussa	62	71
Inatsisartunut ilaasortat inatsisissatut peqqussutissatullu siunnersuutininik saqqummiussa	1	1
Nunat Avannarliit Killiit aalajangersagaat	0	5
Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiat	15	14
Naalakkersuisunut apeqqutit	9	14
Siunnersuutit katillutik amerlassusiat	143	165

2007-imi ataatsimiinnerni isumaliutissiissutit

	Upernaakkut ataatsimiinneq	Ukiakkut ataatsimiinneq
Namminersorneq pillugu Ataatsimiititaliaq	0	0
Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq	7	8
Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq	6	6
Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaq	2	4
Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq	1	5
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaq	3	7
Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq	2	2
Attaveqarnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaq	3	7
Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaq	10	7
Inatsisinik Atortitsinermut Ataatsimiititaliaq	2	2
Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliaq	0	1
Akilerartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaq	6	7
Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq	1	0
Aaqqissuussaaneermut Ataatsimiititaliaagallartoq	2	2
Isumaliutissiissutit katillutik amerlassusiat	45	58

3. Landstingets samlinger i 2007

De ordinære samlinger i 2007

Landstingsåret indledes den 3. fredag i september og varer til samme fredag i det følgende år. Landstinget samles mindst 2 gange i et landstingsår til de ordinære samlinger; efterårssamlingen og forårssamlingen.

Forårssamlingen startede den 9. marts og sluttede den 2. maj, dog var der pause fra 30. marts – 10. april. Efterårssamlingen startede den 21. september og sluttede den 14. november, dog var der pause fra 26. oktober – 5. november.

<i>Arbejdet i Landstinget under samlingerne i 2007</i>	<i>Forårssamling</i>	<i>Efterårssamling</i>
Antal mødedage	22	24
Beslutningsforslag fremsat af Landsstyret	8	10
Lov- og forordningsforslag fremsat af Landsstyret	17	23
Redegørelser og beretninger	9	3
Beslutningsforslag fremsat af Landstingsmedlemmer	62	71
Lov- og forordningsforslag fremsat af Landstingsmedlemmer	1	1
Vestnordisk Råds rekommandationer	0	5
Forslag til forespørgselsdebat	15	14
Spørgsmål til Landsstyret	9	14
Antal forslag i alt	143	165

<i>Afgivne betænkninger under samlingerne i 2007</i>	<i>Forårssamling</i>	<i>Efterårssamling</i>
Selvstyreudvalget	0	0
Erhvervsudvalget	7	8
Familieudvalget	6	6
Sundhedsudvalget	2	4
Finansudvalget	1	5
Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget	3	7
Frednings- og Miljøudvalget	2	2
Infrastruktur- og Boligudvalget	3	7
Kultur- og Uddannelsesudvalget	10	7
Lovudvalget	2	2
Revisionsudvalget	0	1
Skatte- og Afgiftsudvalget	6	7
Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk udvalg	1	0
Midlertidige Udvalg vedrørende Strukturreformen	2	2
Afgivne betænkninger i alt	45	58

4. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat ataatsimiititali

4.1.

Inatsisartut Siulittaasoqarfiat

Inatsisartut ukiuisa aallartinneri tamaasa Inatsisartut siulittaasuut siulittaasullu tullii sisamat, ataatsimoorlutik Inatsisartunut Siulittaasoqarfiusut qinerneqartarput. Siulittaasoqarfiup Inatsisartut avammut sinniisuuffigai Inatsisartullu sulinerata piareersarneqartarnerata ingerlanneqartarneratalu isumannaatsumik ingerlanneqarnissaa qulakkeertussaallugu. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat 2007-imi 53-eriarluni ataatsimiippoq.

Siulittaasoqarfiat 2007-imi makkunani peqataavoq:

5. – 12. januar / København

Folketingip ukiortaarsiorluni ilasseqatigiissitsinerani Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq, tassungalu atatillugu Folketingip siulittaasua Christian Mejdahl ataatsimeeqatigalugu. Aammattaaq Naalakkersuisut siulittaasuata ukiortaasiarluni ilasseqatigiissitsinerani kiisalu aallartitaqarfimmi pisortap Einer Lemchep soraarnerani ilasseqatigiinnermi peqataalluni.

26. februar – 2. marts / København aamma Bruxelles

Nunat Avannarliit Killiit siulittaasoqarfiata ulloq 27. februar Københavni ataatsimiinnerani Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq. Tamatum kingorna EU-p “The new northern dimension policy” pillugu ataatsimeersuartitsinerani siulittaasoqarfimmi ilaasortat sinneri peqatigalugit Bruxellesimut peqataajartarluni aallarpoq. Københavni uterami Nunat Tamalaat Issittumut Ukiorititaat (IPY) pillugu ataatsimiinnermi siulittaasoq peqataavoq.

26. – 28. marts / København

Nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit workshopimi Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq.

16. – 19. april / København

Namminersoneq pillugu Isumalioqatigiissitap siulittaasuata tullianik piareersaataasumik ataatsimeeqateqarneq kiisalu Namminersoneq pillugu Isumalioqatigiissitap ataatsimiinnera.

7. – 11. maj / Island

Nunat avannarliit killiit inatsisartuini siulittaasut ataatsimiinneranni peqataaneq.

25. – 26. maj / Ilulissat

KNAPK-p ukiunik 50-inggortorsiorluni nalliuttorsiornerani Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq

12. – 18. juni / Tasiilaq aamma Husavik, Island

Namminersoneq pillugu Isumalioqatigiissitap Tasiilami ataatsimiinnerani Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq, tamatum kingorna nunarsuarmioqataajartorneq aammalu pituttorsimangitsumik niueqa-

tigiinnissamik isumaqatigiissutit pillugit Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa Islandimi Husavikimi ataatsimeersuartitsinerannut ingerlaannartumik peqataajartarluni.

22. – 30. juni / København

Nersornaammik tunniussineq, Hans Lyngep Aningaasaateqarfiani ataatsimiinneq kiisalu Lyngby Kirkemi katisitsineq.

27. – 29. august / Kalaallit Nunaata kujataa

Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Folketingillu Siulittaasoqarfiata akornanni attaveqatigiinnermut ataatsimiititaliap ataatsimiinnera.

28. september – 4. oktober / København

Folketingip ammarneqarnerani Inatsisartut siulittaasuut peqataavoq kiisalu Folketingip siulittaasua Christian Mejdahl ataatsimeeqatigineqarluni.

3. – 7. december / København

Folketingip siulittaasua nutaaq Thor Petersen Inatsisartut siulittaasuata ataatsimeeqatigaa, kiisalu Namminersoneq pillugu Isumalioqatigiissitap allattoqarfia ataatsimeeqatigineqarluni.

4.2.

Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaq

Suleriaaseq pillugu ataatsimiititaliaq Inatsisartut Siulittaasoqarfianni ilaasortanik inuttaqarpoq, taakkulu, siulittaasoqarfimmut sinniisuutitaqariinngitsunit, Inatsisartuni ilaasortaatitaqartunit sinniisorisanik ilassusigaallutik. Inatsisartut Aningaasanut Inatsissisaannut ilanngutassatut siunnersuutiniq Siulittaasoqarfiup inassuteqaataanik ataatsimiititaliaq suliaqartarpoq Inatsisartullu ataatsimiinnginnerini Inatsisartunut tunngasunut akuersisarnikkut oqartussaasuulluni.

4.3.

Ataatsimiititaliat inatsisitigut pilersinneqartussaataasut aamma Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq

Tamatum saniatigut ataatsimiititalianik arlalinnik Inatsisartut pilersitsisarput. Ataatsimiititaliat agguaqatigiissitsilluni kisiseriaaseq (d'Hondtip periusaa) atorlugu tamarimik immikkut qinerneqartarput tallimanillu ilaasortaqaqartarlutik. Taakku Naalakkersuisunut ilaasortaajutigisussaangilat. Inatsisartut ataatsimiititaliaasa ilaat pingasut inatsisitigut pilersinneqartussaataatapput, tamatumani pineqarput Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, Kukkunersuinerimut Ataatsimiititaliaq aammalu Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq:

4. Landstingets Formandskab og udvalg

4.1.

Landstingets Formandskab

Landstinget vælger ved hvert Landstingsårs begyndelse en formand og 4 næstformænd, som tilsammen udgør Landstingets Formandskab. Formandskabet repræsenterer Landstinget udadtil og sikrer, at Landstingets arbejde tilrettelægges og afvikles på forsvarlig vis. Landstingets Formandskab har i 2007 afholdt 53 møder.

Formandskabet har i 2007 været repræsenteret ved følgende:

5. – 12. januar / København

Landstingsformanden deltog i Folketingets nytårsreception, og afholdt i den anledning møde med Folketingets formand, Christian Mejdahl. Endvidere deltog han i Landsstyreformandens nytårsreception samt repræsentationschef Einer Lemches afskedsreception.

26. februar – 2. marts / København og Bruxelles

Landstingsformanden deltog i Vestnordisk Råds præsidiemøde i København den 27. februar. Herefter drog han med resten af præsidiet til Bruxelles for at deltage i EU konferencen "The new northern dimension policy". Tilbage i København var formanden med til møde om Det Internationale Polar år (IPY).

26. – 28. marts / København

Deltagelse af Landstingsformanden i workshop vedrørende oprindelige folks rettigheder.

16. – 19. april / København

Formøde med næstformanden for Selvstyrekommissionen samt møde i Selvstyrekommissionen

7. – 11. maj / Island

Deltagelse i Vestnordisk parlamentsformandsmøde.

25. – 26. maj / Ilulissat

Landstingsformanden deltog i KNAPK's 50 års jubilæum

12. – 18. juni / Tasiilaq og Husavik, Island

Landstingsformanden deltog i Selvstyrekommissionsmøde i Tasiilaq, herefter tog han direkte videre til Vestnordisk Råds konference om globalisering og frihandelsaftaler i Husavik, Island.

22. juni – 30. juni / København

Tildeling af Nersornaat, møde i Hans Lynges Fond samt forrettelse af vielse i Lyngby Kirke.

27. – 29. august / Sydgrønland

Kontaktudvalgsmøde mellem Landstingets Formandskab og Folketingets Præsidié.

28. september – 4. oktober / København

Landstingsformanden deltog i Folketingets åbning, endvidere afholdtes møde med Folketingets formand, Christian Mejdahl.

3. – 7. december / København

Landstingsformanden holdt møde med Folketingets nye formand, Thor Petersen, endvidere møder med Selvstyrekommissionens sekretariat.

4.2.

Udvalget for forretningsorden

Udvalget for forretningsorden består af Landstingets Formandskab suppleret med repræsentanter for grupperinger i Landstinget, der ikke i forvejen er repræsenteret i Formandskabet. Udvalget behandler Formandskabets indstilling om forslag til optagelse på Landstingets Finanslov og er bevilgende myndighed for Landstingets anliggender, når Landstinget ikke er samlet.

4.3.

De lovpligtige udvalg og Lovudvalget

Landstinget nedsætter endvidere en række udvalg. Hvert udvalg vælges efter forholdstalsvalgmetoden (d'Hondts metode) og består af 5 medlemmer. Disse må ikke samtidig være medlem af Landsstyret. Tre af Landstingets udvalg er lovpligtige, dette drejer sig om Finansudvalget, Revisionsudvalget og Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg:

4.3.1.

Landstingets Finansudvalg

Fagområder:

- Behandle sager henvist til udvalget.
- Holde sig ajour med den økonomiske udvikling herhjemme og i de dele af verden, som påvirker den grønlandske økonomi.
- Behandle det årlige finanslovsforslag, og herunder medvirke ved fastlæggelsen af hovedlinierne for den økonomiske politik.
- Behandle forslag til tillægsbevillingslov.
- Behandle konkrete bevillingsansøgninger fra Landsstyret gennem hele året.
- Medvirke til at sikre at anvendelsen af bevillingerne sker i overensstemmelse med bevillingsforudsætningerne.

4.3.1.

Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaat

Suliassaqarfii

- Suliassanik ataatsimiititaliamut innersuunneqartunik suliarinninneq.
- Nunatsinni nunarsuullu ilaani nunatsinni aningaasaqarnermi sunniuteqartumik aningaasaqarniarnikkut ineriartornermut malinnaaneq.
- Ukiuoorutimik aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarneq, tassungalu ilanngullugu aningaasaqarniarnikkut politikimut najoqqutassat pingaarnert aalajangersaaviginerini peqataaneq.
- Ilassutitut aningaasaliissutinut inatsisissatut siunnersuummik suliarinninneq.
- Ukiup ingerlanerani Naalakkersuisunit aningaasaliissutissatut qinnuteqaatinik suliarinninneq.
- Aningaasaliissutit aningaasaliissuteqarnermut tunngavissaatitanut naapertuuttumik atornerqarnissaanik qulakkeerinneqataaneq.

Taamaallilluni Namminersornerullutik Oqartussat missingersuornermut aningaasaliissuteqartarnermullu aaq-qissuussaanni Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq qitiusumik inissisimavoq.

Tassunga tapiliullugu tamanut atuuttumik aningaasaqarniarnikkut politikimut ingerlaavartumik malinnaasarpoq aningaasaqarniarnikkullu pingaarnertut tulleriiarinertut atatillugu oqallinnerni peqataasarluni. Sulinerup tamatuma ilagisaatut Naalakkersuisut nassuiaataannik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq pissarsiniartarpoq aammalu naalakkersuisunut ilaasortanik isumasioqateqarluni ataatsimeeqateqartarluni Kalaalliat Nunaanni, taamatullumi nunani tamalaani, paasisassarsiorluni angalanertigut tamanut tunngasumik paasisimasani annertusartarlugit. Kattuffinnik suliffeqarfinnillu angisuunik ataatsimeeqateqartarnikkut illuatungeriit killiffii siunissamullu pilersaarutaat pillugit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq paasisassarsiorlarpoq. Kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat missingersuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 1, imm. 2 naapertorlugu aningaasanut inatsisip akuersissutigineqarnerani siumut naatsorsuutigineqarsinnaasimangitsunik ukiumi missingersuorfiusumi Naalakkersuisut aningaasartuuteqarnissaat isertitaqarnissaallu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq Inatsisartut sinnerlugit akuersissutigisinnaavaa.

Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaat inisititerluni ataatsimiinnerit ilanngullugit 2007-imi katillugit 42-riarluni ataatsimiippoq.

Paasisassarsiorluni angalanerit:

1. – 9. marts / Belgien

Kalaallit Nunaata aallartitaqarfia takuniarnissaa aammalu suliat ingerlanneqartut arlallit pillugit EU-mi qinikkanik ataatsimeeqateqarnissaq siunertarlugit paasisassarsiorluni angalanerit.

26. april / Nuuk

SIK aamma Nukissiorfiit ilisimatitsiffiusumik ataatsimiititaliaq ataatsimeeqatigai.

19. – 21. februar / Canada

Naalakkersuisut siulittaasuannik, Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisumik, Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq kiisalu atorfillitanik arlalinnik angalaqateqarneq. Deschambaultimi aluminiumorffimmut Alcoa Inc.-imit pigineqartumut takuniaarnissaq siunertarineqarpoq.

8. – 15. august / Qaanaaq

Qaanaap Kommunanut paasisassarsiorluni angalanerit. Ataatsimiititaliaq Qaanaamut, Pituffimmut, Siorapalummumut, Moriusamut Savisivimmullu takuniaavoq aammalu arlaleriarluni ataatsimiilluni kiisalu 2008-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuut pillugu isumasioqatigiilluni.

4.3.2.

Inatsisartut Landskarsip Naatsorsuutaasa Kukkunersiorneqartarnerannut Ataatsimiititaliaat

Inatsisartut Landskarsip Naatsorsuutaasa Kukkunersiorneqartarnerannut Ataatsimiititaliaat ulluinnarni Kukkunersiuinerimut Ataatsimiititaliamik taaneqartarpoq. Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu siunnersuutit Inatsisartunit ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngortinneqartut Kukkunersiuinerimut Ataatsimiititaliaq suliasarai.

Kukkunersiuinerimut Ataatsimiititaliaq, ilaatigut Naalakkersuisunut apequteqartarnermigut, suliassaqarfimmi iluani ingerlatsinerimik malittarinninnissamut pisussaavoq aammalu Naalakkersuisut inatsisigut killissaritaasut iluani ingerlatsinikkulluunniit ileqqorissaarnermut tunngatillugu killigitat iluani ingerlatsinersut nakkutigissallugu.

Suliassaqarfii:

- Aningaasartuutit isertitallu aningaasaliissutaasimasut malillugit isumagineqarlutillu atornerqarnersut pillugu nalilersuineq.
- Namminersornerullutik Oqartussat nalilinnik pigisaanik aningaasaqarnikkut isumannaatumik ingerlatsisoqarnerisigut pillugu nalilersuineq, taamatullu aamma tamanna anguneqarsinnaaqqullugu nammeneq maleruagassanik siunnersuuteqartarneq.
- Landskarsip naatsorsuusereriaasianik pitsanngorsaataa-

Finansudvalget har således en central placering i Hjemmestyrets budget- og bevillingssystem.

I forlængelse heraf holder udvalget sig løbende orienteret om den generelle økonomiske politik og indgår i drøftelser af overordnede, økonomiske prioriteringer. Finansudvalget indkalder som et led i dette arbejde redegørelser fra Landsstyret, afholder samråd med Landsstyremedlemmer og udbygger sin generelle viden om den grønlandske økonomi gennem orienteringsrejser i Grønland såvel som internationalt. Finansudvalget søger videre at holde sig orienteret via afholdelse af møder med organisationer og større virksomheder især med henblik på parternes status og planer for fremtiden. Endelig kan Finansudvalget, på vegne af Landstinget, godkende, at Landsstyret i budgetåret afholder udgifter og oppebærer indtægter, som ikke kunne forudses ved finanslovens vedtagelse, jf. Landstingslov om Grønlands Hjemmestyrers budget, § 1, stk. 2.

Landstingets Finansudvalg har inkl. konstituerende møder afholdt i alt 42 møder i 2007.

Orienteringsrejser:

1. – 9. marts / Belgien

Orienteringsrejse m.h.p. at besøge den grønlandske repræsentation og afholde møder med EU-parlamentarikere vedr. en række aktuelle sager.

26. april / Nuuk

Udvalget afholdt orienteringsmøder med SIK og Nukissiorfiit.

19. – 21. februar / Canada

Fællesrejse med Landsstyreformanden, Landsstyremedlemmet for Erhverv, Landstingets Erhvervsudvalg samt en række embedsmænd. Formålet var at besøge et aluminiumsværk i Deschambault ejet af Alcoa Inc.

8. – 15. august / Qaanaaq

Orienteringsrejse til Qaanaaq Kommune. Udvalget aflagde besøg i Qaanaaq, Pituffik, Siorapaluk, Moriusaq og Savissivik og afholdt en række møder samt budgetseminar vedr. Finanslovsforslaget for 2008.

4.3.2.

Landstingets Udvalg til Revision af Landskassens Regnskaber

Landstingets Udvalg til Revision af Landskassens Regnskaber kaldes i daglig tale Revisionsudvalget. Revisionsudvalgets opgave er i henhold til Forretningsordenen for Grønlands Landsting, at behandle de forslag, der af Landstinget henvises til udvalgets behandling. Inden for sit fagområde er Revisionsudvalget forpligtet til, blandt andet gennem spørgsmål til Landsstyret, at holde sig ajour med udviklingen og føre tilsyn med, at Landsstyrets

forvaltning holder sig inden for de rammer, som følger af lovgivningen og god forvaltningsskik.

Fagområder:

- Bedømme om udgifter og indtægter er disponeret i overensstemmelse med givne bevillinger.
- Bedømme om Hjemmestyrets værdier er forvaltet økonomisk forsvarligt og stille forslag til interne regler, der forfølger dette sigte.
- Stille forslag til forbedringer af Landskassens regnskabssystem i det omfang, udvalget finder det påkrævet.
- Tage stilling til revisionsprotokollater og beretninger modtaget fra ekstern revision samt Landsstyrets redegørelse herfor.
- Afgive indstilling til Landstinget om regnskabet godkendelse.

Landstingets Revisionsudvalg har ud over konstituerende møde(r) afholdt 13 møder og et samråd.

Udvalget har i forbindelse med behandlingen af Landskassens regnskaber 2006 under EM07 afholdt samråd med Landsstyremedlemmet for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser.

Endvidere har udvalget afholdt følgende rejser i 2007:

25. – 26. juni / Nuuk

Regnskabsseminar over Landskassens regnskaber 2006.

18. – 24. august / Tasiilaq og Island

Orienteringsrejse:

Udvalget mødtes med bygdebestyrelsen i Tiniteqilaaq. I Tasiilaq besøgte udvalget ældrekollektivet, besøgte renovationsforholdene, mødtes med kommunalbestyrelsen, så vandkraftværket og besøgte skolen og sygehuset.

I Island mødtes udvalget med det islandske Finansudvalg, Miljøministeriet, Finansministeriet og den islandske Nationalbank. Endvidere var udvalget på besøg hos Alcoa's aluminiumsværk i Reyðarfjörður.

4.3.3.

Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg

Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg blev oprettet ved en revision af landstingslov om landstinget og landsstyret i 1988. Landsstyret fremsender til Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg redegørelser og oplysninger om udenrigs- og sikkerhedspolitiske emner af interesse for Grønland. Orientering kan endvidere gives mundtligt under møder i udvalget, der ligeledes afgiver udtalelse i sager, som af Landstinget eller Landssty-

sinnaasunik siunnersuuteqartarnek, tamanna ataatsimiititaliamit pisariaqartutut isigineqaraangat.

- Kukkuersuisut avataaneersut nalunaarutaannik nassuiaataannillu aammalu Naalakkersuisut taakku pillugit nassuiaataannik isummerfiginninneq.
- Inatsisartunut naatsorsuutit akuerineqarnissaat pillugu inassuteqaateqartarnissaq.

Inatsisartut Kukkuersuineranut Ataatsimiititaliaat inassititerluni ataatsimiinnerup(rit) saniatigut 13-eriarluni ataatsimiippoq ataasiarlunilu isumasioqatigiilluni ataatsimiilluni.

UKA 07-imi Landskarsip 2006-imi naatsorsuutaasa suliarineqarnerannut atatillugu Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiuutinullu Ilinniartitaaneranut Naalakkersuisoq isumasioqatigalugu ataatsimiititaliamit ataatsimeeqatigineqarpoq.

Aammattaq ataatsimiititaliaq 2007-imi makkununga angalavoq

25. – 26. juni / Nuuk

Landskarsip 2006-imi naatsorsuutai pillugit isumasioqatigiinneq.

18. – 24. august / Tasiilaq aamma Island

Paasisassarsiorluni angalaneq:

Tiniteqilaami nunaqarfimmi aqutsisut ataatsimiititaliap ataatsimeeqatigai. Ataatsimiititaliap Tasiilami utoqqaat najugaqatigiiffiat takuniarpaa, eqqagassalerinermi pissutsit misissorlugit, kommunalbestyrelsi ataatsimeeqatigalugu, erngup nukinganik innaallagissiorfik takuniarlugu aammalu atuarfik napparsimmavillu takuniarlugit.

Ataatsimiititaliap Islandimi ataatsimeeqatigai Islandimi Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, avatangiisnut ministeriaqarfik, aningaasaqarnermut ministeriaqarfik aammalu Islandip Nationalbankia. Aammattaq Alcoa Reyðarfjörðurimi aluminiuliorfia ataatsimiititaliap takuniarpaa.

4.3.3.

Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaat

Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata 1988-imi nutarterneqarneranut atatillugu Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaat pilersinneqarpoq. Kalaallit Nunaannut soqutiginaatilinnik nunanut allanut sillimaniarnermullu atatillugu sammisanut nassuiaasianik paasisuttissanillu Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliamut Naalakkersuisut nassiusisarput. Aammattaq ataatsimiititaliami ataatsimiinnerni oqaasinngorlugit paasisuttissiisoqarsinnaavoq, soorluttaaq ataatsimiititaliaq Inatsisartunit Naalakkersuisunilluunniit suliassanik ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngortitanut atatillugu oqaaseqaateqarsinnaasoq. Paasis-

sutissanik pissarsiarineqartunik Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq oqallisiginnittarpoq aammalu atortussat ataatsimiititaliami isumaliutersuutiginerqartut pisariaqalersippassuk apeqqutinik oqaaseqaatinillu saqqummiussisarluni. Inatsisartut ataatsimiinnerisa avataatigut ataatsimiititaliaq Inatsisartut sinnerlugit isumaqatigiinniutissatut oqallisissianik akuersissutiginnissinnaavoq pisariaqartutullu isigineqarpat sussassaarfinnut tunngatillugu Naalakkersuisunik piginnaatitsisinnalluni.

Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq inassititerluni ataatsimiinnerup(rit) saniatigut 2007-imi 12-eriarluni ataatsimiippoq.

Ataatsimiititaliap Aningaasanut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq marloriarlugu ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatigaa.

Ataatsimiititaliaq 2007-imi paasisassarsiorluni angalaneri:

26. – 27. marts / Arctic Regional Workshop, København

Ataatsimiititaliaq "Arctic Regional Workshop on Indigenous Peoples' Territories, Lands and Natural Resources"-imi Samerådimit, Sametingenit aamma ICC-mit aqqissuunneqartumi peqataavoq. Naalagaaffiit Peqatigiit nunat inoqqaavi pillugit aalajangersimasumik oqallittarfiani aalajangernerup (UNPFII 5) malitsigisaanik workshop-pertoqarpoq, taassumalu inernera UNPFII 6-imut sammisamik tamatungarpiq tunngassutillimmik sammisaqaqqammersumut nalunaarutigineqarluni.

13. – 16. maj / Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersimasumik oqallittarfiat, New York

Naalagaaffiit Peqatigiit nunat inoqqaavi pillugit aalajangersimasumik oqallittarfiata New Yorkimi arfinilissaanik ataatsimiinnerani malinnaanissaq angalanermi pingaarnertut siunertarinerqarpoq. Aalajangersimasumik oqallittarfiup (Permanent Forum) ilaasortai ataatsimiititaliamit ataatsimeeqatigineqarput, aammattaarluni Naalagaaffinni Peqatigiinni iluarsaaqqinneq pillugu oqariartuut pillugu kiisalu inuit pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisoqatigiinnik qinersinissamut Danmarkip ilaasortaaitassai pillugit danskit Naalagaaffinni Peqatigiinni allaffeqarfianni naatsumik ilisimatinneqarluni. General-konsulatimi avammut tunisaqartarnerup siuarsarneqarnissaa pillugu ataatsimiititaliaq naatsumik ilisimatinneqarpoq.

Ataatsimiititaliami ilaasortaq Marie Fleischer Danmark Kalaallillu Nunaat sinnerlugit oqalugiarpoo, tamatumanilu inuit inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutip piaartumik akuersissutigineqarnissaata pingaaruteqarnera erseqqissaatigalugu. Silap pissusaata allanngoriartornerata kingunerisaanik unammilligassat ilungersunartut annertuullu pillugit annertunerusumik suleqatigiittoqarnissaanut kaammattuivoq, ilaatigullu silap pissusaata Permanent Forumimi immikkut sammisassanngortinneqarnissaanik periarfissaq taallugu. Permanent Forumip siulittaasua Victoria Tauli-Corpus akisuteqarnermini ataatsimiititaliap suli tapersersuineranut kiisalu oqallittarfiup sulineranut Danmarkip aningaasatigut tapiissuteqartarneranut qujassuteqarpoq.

07. – 10 december / Kangilinnguit aamma Ivittuut Kommuniat

ret er henvist til udvalget. Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg drøfter de modtagne oplysninger og fremsætter de spørgsmål og bemærkninger, som materialet og udvalgets overvejelser i øvrigt giver anledning til. Udvalget kan på Landstingets vegne, når Tinget ikke er samlet, godkende forhandlingsoplæg og give bemyndigelse til Landsstyret på områder, hvor dette findes at være påkrævet.

Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg har ud over konstituerende møde(r) afholdt 12 møder i 2007.

Udvalget har afholdt 2 orienteringsmøder med Landsstyremedlemmet for Finansier og Udenrigsanliggender.

Udvalgets orienteringsrejser 2007:

26. – 27. marts / Arctic Regional Workshop, København

Udvalget deltog i "Arctic Regional Workshop on Indigenous Peoples' Territories, Lands and Natural Resources", som var arrangeret af Samarådet, Sametingene og ICC. Workshoppen blev holdt som opfølgning på en beslutning i FNs Permanente Forum for Oprindelige Folk i 2006 (UNPFII 5), og resultatet blev rapporteret til UNPFII 6, som havde netop dette tema.

13. – 16. maj / Permanent Forum i FN, New York

Formålet med rejsen var primært at følge FNs Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggendes 6. session i New York. Udvalget mødtes med medlemmer af Permanent Forum og modtog desuden briefing på den danske FN-mission om reformarbejdet i FN samt Danmarks kandidatur til det forestående valg til Menneskerettighedsrådet. På Generalkonsulatet modtog udvalget en briefing vedrørende eksportfremme.

Udvalgsmedlem Marie Fleischer holdt tale på vegne af Danmark og Grønland, og fremhævede her vigtigheden af en snarlig vedtagelse af deklARATIONEN om oprindelige folks rettigheder. Hun opfordrede til i større omfang, at samarbejde om den alvorlige og store udfordring, som klimaforandringerne udgør og nævnte bl.a. muligheden for at gøre klima til et særligt tema på Permanent Forum. Permanent Forums formand Victoria Tauli-Corpuz takkede i sit svar såvel for udvalgets fortsatte støtte samt Danmarks finansielle bidrag til forummets arbejde.

07. – 10. december / Grønnedal og Ivittuut Kommune

Udvalget blev briefet om Grønlands Kommandos forsvarsopgaver og underlagte enheder, herunder Sirius-patruljen, Station Nord og den danske forbindelsesofficer ved Thule Airbase. Udvalget fik indblik i blandt andet eftersøgnings- og redningstjenesten, overvågning og suverænitetshævdelse, fiskeriinspektionstjenesten samt miljø- og forureningsovervågning.

Udvalget besøgte Ivittuut, som blandt andet huser en CO₂ målestation samt Ivittuut Mine- og Mineralmuseum, og borgmesteren og viceborgmesteren orienterede udvalget om kommunens indsats for miljøbevarelse og -beskyttelse, erhvervsinitiativ, kommunesammenlægningens betydning og udvalget fik indblik i kommunens tilknytningsforhold til og samarbejde med Grønnedal.

Andre aktiviteter 2007:

20. februar / Udenrigspolitisk seminar, Nuuk

Udvalget deltog i det årlige Nordiske Seminar, arrangeret af Udenrigsdirektoratet. Seminaret havde deltagelse af nordiske gæster og blev i 2007 holdt med en bredere udenrigspolitisk vinkel.

15. marts / Nuuk

Besøg:

Den franske ambassadør Anne Gazeau-Secret, udvalget blev indbudt til reception på Hotel Hans Egede.

07. maj / Erhvervsrådsmøde om branding og eksportfremme, Nuuk

Deltagelse i erhvervsrådsmøde vedrørende Grønlands projekt om international markedsføring med tilbud om konkret rådgivning om eksportforberedelse, arrangeret af Udenrigsdirektoratet.

20. november / Nuuk

Besøg:

Deputy Chief of Mission fra den Amerikanske Ambassade Sandra Kaiser samt Mark Draper, møde med udvalget.

20. november / Nuuk

Besøg:

Russisk parlamentariker-delegation fra Føderationsrådet. En delegation fra Føderationsrådets udvalg vedr. nordlige områder samt oprindelige folk holdt møde med udvalget.

4.3.4.

Landstingets Lovudvalg

Landstingets Lovudvalg nedsættes i henhold til Landstingets Forretningsorden på linie med de lovpligtige udvalg. Landstingets Lovudvalg varetager almene retspolitiske opgaver og er ressortansvarlig for forfatningsretlige, forvaltningsretlige, kommunalretlige og formueretlige anliggender samt spørgsmål vedrørende retsvæsenet. Det forfatningsretlige område omfatter Danmarks Riges Grundlov, Lov om Grønlands Hjemmestyre samt hjemmestyrets egne regler vedrørende Landstinget og Landsstyret, herunder landstingsvalg, landsstyremedlemmers ansvarlighed og spørgsmålet om vederlag til medlemmer af Landstinget og Landsstyret. På det forvaltningsretlige og kommunalretlige område beskæftiger udvalget sig med almene emner, der ikke henhører under Landstingets øvrige stående udvalg, eksempelvis sagsbehandlingsloven, offentlighedsloven, registerlovgivningen, tjenestemænd, hjemmestyrets administration samt kommunernes og bygdernes styrelse. Fra formuerettens område kan nævnes almindelig aftale- og erstatningsret, forsikringsret, immaterielle rettigheder, tinglysning og pant. Retsvæsenet omfatter politiet og domstole, kriminalretten og foranstaltningssystemet. Landstingets Lovudvalg påser overordnede retspolitiske synspunkter vedrørende borgernes retssikkerhed, lovgivningens kvalitet og forvaltningens borgerservice, og udvalget er ressortudvalg

Grønlands Kommandop illersornissamat tunngasunik suliassai imikkooortortaalu, tassunga ilanngullugit Sirius-patruljen, Station Nord aammalu Thule Airbasemi danskit attaveqarnermut officieriat pillugit ataatsimiititaliaq naatumik ilisimatinneqarpoq. Ilaatigut ujaasinermik annaassiniaanermillu ingerlatsineq, nakkutilliineq oqartussaananermillu nittarsaaneq, aalisarnermik nakkutilliineq kiisalu avatangiisinik mingutsisinermillu nakkutilliineq ataatsimiititaliamit paasisaqarfigineqarput.

Ataatsimiititaliaq Ivittuunut takuniaavoq, ilaatigut tassaniillutik CO₂-mik uuttortaasarfik kiisalu Ivittuut aatsitassarsioneranut aatsitassanullu katersugaasiviat aammalu kommunip avatangiisinik allanngutsaaliuinerimi illersuinermilu suliai, inuussutissarsiuutitigut suliniutai aammalu kommunit kattussuunnerisa pingaaruteqarnera borgmesterimit borgmesterillu tullersortaaniit ataatsimiititaliamut ilisimatissutiginneqarput aammalu kommunip Kangilinnuanut atuumassuteqarnera suleqateqarneralu pillugit ataatsimiititaliaq paasitinneqarluni.

2007-mi ingerlatat allat:

20. februar / Nunanut allanut politiki pillugu isumasioqatigiinneq, Nuuk

Nunat avannarliit ukiumoortumik isumasioqatigiinneranni Nunanut Allanut Pisortaqaarfimmit aqqissuunneqartumi ataatsimiititaliaq peqataavoq. Isumasioqatigiinnermi peqataapput nunanit avannarlernit tikeraartut, isumasioqatigiinnerlu 2007-imi nunanut allanut politikimut tunngassuteqarnerusumik ingerlanneqarluni.

15. marts / Nuuk

Takuniaaneq:

Frankrigip ambassadøria Anne Gazeau-Secret. Ataatsimiititaliaq Hotel Hans Egedemi ilasseqatigiinnermut aggersarneqarpoq.

07. maj / Nittarsaaneq avammullu tunisaqartarnermik siuarsaaneq sammillugit inuussutissarsiuutit pillugit ataatsimiinneq, Nuuk

Nunani tamalaani nittarsaaneq pillugu Kalaallit Nunaanni suliniuteqarneq sammillugu inuussutissarsiuutit pillugit ataatsimiinnermi avammut tunisaqartarnermik piareersaaneq pillugu aalajangersimatumik siunnersuineritallimmi Nunanut Allanut Pisortaqaarfimmit aqqissuunneqartumi peqataaneq.

20. november / Nuuk

Takuniaaneq:

Amerikap Ambassadianit Deputy Chief of Mission Sandra Kaiser kiisalu Mark Draper, ataatsimiititaliamit ataatsimeeqatigineqarput.

20. november / Nuuk

Takuniaaneq:

Naalagaaffeqatigiit siunnersuisoqatigiiffianit (Føderationens Råd) russit inatsisartuunit aallartitat. Naalagaaffeqatigiit siunnersuisoqatigiiffiata nunani avannarlerni sumiiffiit kiisalu nunap inoqqaavi pillugit ataatsimiititaliaannit aallartitat ataatsimiititaliaq ataatsimeeqatigaat.

4.3.4.

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat

Ataatsimiititaliat inatsisitigut pilersinneqartussaataitaasut assigalugit Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat

liaat pilersinneqartarpoq. Inatsiseqarnermut tunngatillugu naalakkersuinikkut suliassat nalinginnaasut tunngaviusumillu inatsiseqarnikkut, ingerlatsiveqarnikkut, kommunini inatsiseqarnikkut aamma pigisanut inatsiseqarnikkut kiisalu eqqartuussiveqarnikkut apeqqutinut tunngasut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap isumagisarpai. Ingerlatsiveqarnikkut tunngasumut ilaapput Danmarkip Naalagaaffiata Inatsisai Tunngaviusut, Namminersorneruneq pillugu Inatsit kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat nammineerlutik Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit maleruagassaat, taakkununga ilaallutik Inatsisartunik qinersisarneq, Naalakkersuisunut ilaasortat akissusaanerit aammalu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerannut apeqqutit. Ingerlatsiveqarnikkut kommuninilu inatsiseqarnermut tunngasutigut Inatsisartut ataanni ataatsimiititaliat atavartut sinnerinut atasuunngitsunut, assersuutigalugu sulianik suliarinnittarnermut inatsimmik, paasitinneqarsinnaatitaanerit inatsimmik, nalunaarsuisarnermut inatsiseqarnermik, tjenestemandinik, Namminersornerullutik Oqartussat allaffeqarfiannik kiisalu kommunit nunaqarfiillu aqutsivigineqarnerannik sammisanik nalinginnaasunik ataatsimiititaliaq sammisaqarpoq. Pigisanut inatsiseqarnermut tunngasuni nalinginnaasumik isumaqatigiissuteqartarnermut taarsiissuteqartarnermullu inatsiseqarneq, sillimmasiisarnermut inatsiseqarneq, piginneqqaartutut piginnaatitaaffeqarneq, eqqartuussivikkoortumik nalunaarsuisarneq qularnaveeqqusiinerlu taaneqarsinnaapput. Innuttaasut inatsisitigut illersugaanerannut, inatsiseqarnerup pitsaassusianut ingerlatsiviullu innuttanik kiffartuusineranut tunngasut pillugit inatsiseqarnermut naalakkersuinikkut pingaarnertut isummersuutit Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata nakkutigisassarai Inatsisartullu Ombudsmandiata nalinginnaasumik sulineranut atatillugu ataatsimiititaliaq susassaartutut ataatsimiititaliaavoq.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq 2007-imi isumaliutissiissutinik arfineq pingasunik tunniussaqqarpoq kiisalu aalajangiiffigisassatut siunnersuummik ataatsimik saqqummiussaqqarluni (Inatsisartut Ombudsmandiata Ukiumoortumik Nalunaarutaata Inatsisartunit suliarineqarnera).

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq 2007-imi quleriarluni ataatsimiippoq ataasiarlunilu isumasioqatigiilluni ataatsimeeqateqarluni. Tamatuma saniatigut ulloq 23. april aamma ulloq 8. oktober Inatsisartut Ombudsmandiat kiisalu 12. novemberimi Politimesteri ataatsimiititaliap ataatsimeeqatigai.

for Landstingets Ombudsmands almindelige virksomhed. Lovudvalget har i 2007 afgivet 8 betænkninger, samt fremsat 1 beslutningsforslag (Landstingets behandling af Landstingets Ombudsmands Årsberetning).

Lovudvalget har i 2007 afholdt 10 møder og 1 samråd. Herudover har udvalget afholdt møde med Landstingets Ombudsmand d. 23. april og d. 8. oktober, samt med Politimesteren 12. november.

Orienteringsrejser:

4. - 6. september / Sisimiut:

Lovudvalget besøgte i Sisimiut anstalten for domfældte, og aflagde endvidere besøg på politistationen, i kredsretten og i kriminalforsorgens ungdomspension.

I Kangerlussuaq besøgte udvalget den midlertidige anstalt for domfældte.

Endvidere afholdtes i Kangerlussuaq et møde/miniseminar med Landsstyrets ekspert i den grønlandske retspleje- og kriminallovgivning, Leif Senholt. Leif Senholt gav udvalget en introduktion til Justitsministerens forslag til ny retsplejelov og ny kriminallov for Grønland.

28. november - 5. december / Helsinki og København:

Udvalget deltog i et nordisk seminar om konfliktmægling i Helsinki 29.-30. november.

I forlængelse heraf blev der i København afholdt møder med:

- Grønlandernes Hus (som koordinerer bistandsværge-ordningen)
 - Folketingets Retsudvalg
 - Center for Konfliktløsning
 - Professor dr. Jur. Eva Smith, formand for Det Kriminalpræventive Råd
 - Professor dr. Jur. Vibeke Vindeløv, ansvarlig for uddannelsen "Master i konfliktmægling"
 - Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet
- Endelig besøgte udvalget Retspsykiatrisk afdeling, Risskov, samt den grønlandske afdeling i Herstedvester.

4.4.

De stående udvalg og de internationale delegationer:

Ud over de lovpligtige udvalg nedsætter Landstinget en række stående udvalg, hvis antal og arbejdsområder Landstinget kan fastsætte fra år til år. De stående udvalgs hovedopgave er at gennemgå og afgive indstilling vedrørende de lovforslag, som Landstinget henviser til udvalgsbehandling. Herudover skal udvalgene holde sig ajour med deres arbejdsområde og føre tilsyn med, at Landsstyrets forvaltning holder sig inden for lovens rammer. Udvalgsarbejdets aktiviteter udspringer, på de enkelte ressortområder, af Landstingets behandling af forslag fra Landsstyret og Landstingets medlemmer. Endvidere diskuteres aktuelle politiske spørgsmål, og udvalgenes forskellige tiltag planlægges på grundlag af udvalgs-møderne. De ordinære udvalgs-møder med samråd, be-

handling af forslag og planlægning af udvalgsarbejdet foregår for lukkede døre, hvis udvalget ikke har bestemt andet. Formandskabet og udvalgene deltager endvidere årligt i seminarer og konferencer for at holde sig ajour med deres arbejdsområder. Endvidere arrangerer de fleste udvalg årlige orienteringsrejser. Udvalgene gennemfører orienteringsrejser for, ved drøftelser med kommunalbestyrelser, bygdebestyrelser, embedsmænd og erhvervs-liv, at danne sig et indtryk af de politiske, samfundsmæssige og økonomiske forhold på en række aktuelle områder. I møder med repræsentanter for kommuner og bygder kan et Landstingsudvalg ikke forhandle konkrete sager, da dette er Landsstyrets kompetenceområde. I visse tilfælde går et Landstingsudvalg videre med emner og anmoder Landsstyret om redegørelser herom.

I forbindelse med Landstingets Forårssamling 2007 nedsatte Landstinget følgende stående udvalg og delegationer:

- Landstingets Dagsordensudvalg (Formandskabet)
- Landstingets Erhvervsudvalg
- Landstingets Familieudvalg
- Landstingets Sundhedsudvalg
- Landstingets Udvalg for Fiskeri-, Fangst- og Landbrug
- Landstingets Udvalg for Forretningsordenen
- Landstingets Frednings- og Miljøudvalg
- Landstingets Infrastruktur- og Boligudvalg
- Landstingets Udvalg for Kultur, Uddannelse og Kirke
- Landstingets Lovudvalg
- Landstingets Skatte- og Afgiftsudvalg
- Landstingets Udvalg til Valgs Prøvelse
- Landstingets Selvstyreudvalg
- Landstingets Strukturreformudvalg

4.4.1.

Landstingets Erhvervsudvalg

Landstingets Erhvervsudvalg arbejder med og skal holde sig ajour på følgende områder:

Markedsforhold:

- Konkurrence.
- Handel, og hertil knyttede servicekontrakter.
- Næring.
- Køb/salg.
- Ind- og udførsel af varer.
- Vareforsyning.
- Håndværk.
- Erhvervsdrivende virksomheder.
- Bygdeforhold generelt.
- Produktion og anden virksomhed i bygderne.
- Beværtningsforhold, salg og udskænkning af alkoholholdige drikke.

Paasisassarsiorluni angalanerit:

4. - 6. september / Sisimiut:

Sisimiuni pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfik, politeeqarfik, eqqartuussivik aammalu inuusuttunut pinerluuteqarsimasunut inissiisarfik Inatsisunik Atortitsinermut Ataatsimiititaliap takuniarpai.

Ataatsimiititaliap Kangerlussuarmi takuniarpaa pineqaatissinneqarsimasunut utaqqiisaasumik inissiisarfik.

Aammattaq Kangerlussuarmi ataatsimeeqatigineqarpoq/isumasioqatigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik pinerluttulerinermilu inatsisunik Naalakkersuisut immikkut ilisimasalittaata Leif Senholt. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermi inatsisissamut nutaamut aammalu pinerluttulerinermik inatsisissamut nutaamut Inatsisunik atortitsinermik ministerip siunnersuutaa Leif Senholtip ataatsimiititaliamut saqqummiuppa.

28. november - 5. december / Helsinki aamma København:

Aaqqiagiinngissutinik isumaqatigiissitsiniartarneq pillugu nutavannarliit Helsinkimi 29. – 30. novemberimi isumasioqatigiinneranni ataatsimiititaliap peqataavoq.

Tamatumunnga atatillugu Københavni makku ataatsimeeqatigineqarput:

- Kalaallit Illuat (illersorteqarnermut aaqqissuussinermik ataqatigiissaarisuusooq)
- Folketingip Retsudvalgia
- Center for Konfliktløsning
- Professor dr. Jur. Eva Smith, Kalaallit Nunaanni pinerlutsaaliuinnermi siunnersuisoqatigiit siulittaasuut
- Professor dr. Jur. Vibeke Vindeløv, ilinniartitaanermut "Master i konfliktmægling" ("aaqqiagiinngissutinik isumaqatigiissitsiniartarneq masteri") akisussaasusooq
- Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet (Pinngitsaaleqarsimasunut saaffignittarfik)

Kiisalu pinerluuteqarsimasunut tarnimikkut nappaatilinnut immikkoortortaq (Retspsykiatrisk afdeling), Risskov, kiisalu Herstedvesterimi kalaallinut immikkoortortaq ataatsimiititaliamit takuniarneqarput.

4.4.

Ataatsimiititaliat ataavartut nunanilu tamalaani aallartitat:

Ataatsimiititaliat inatsisitigut pilersinneqartussaataasunik ataatsimiititalianik ataavartunik arlalinnik, amerlassusisaannik suliaqarfissaannillu ukiumiit ukiumut Inatsisartunit aalajangiivigineqarsinnaasunik Inatsisartut pilersitsisarput. Ataatsimiititaliat ataavartut suliassaasa pingaarnersaraat inatsisissatut siunnersuutitut Inatsisartunit ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngorlugit innersuunneqartunut tunngatillugu misissuinissaq inassuteqaateqarnissarlu. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut ingerlatsinerisa inatsisini aalajangersakkat malillugit ingerlanneqarnissaat ataatsimiititaliat suliassaqarfimminni malinnaavigisassaraat nakkutilliisuuffigissallugillu. Ataatsimiititaliap sulinerani sammeneqartut Naalakkersuisunut Inatsisartunullu ilaasortat siunnersuutaannik Inatsisartut suliarinninneranni suliassaqarfinnit ataasiakkaanit aallaaveqarput. Taamatuttaaq naalakkersuinikkut apeqquutit

oqallisigineqartarput, ataatsimiititalianilu ataatsimiittarnerit tunngavigalugit ataatsimiititaliat suliniutaat assigiinngitsut pilersaarusionerqartarlutik. Ataatsimiititaliat ileqqusumik ataatsimiinneri isumasioqateqarluni ataatsimiinnerusut, siunnersuutitik suliarinninnerit ataatsimiititaliamilu sulinerup pilersaarusionerqarneri allatut aalajangiisoqarsimatinnagu ataatsimiinnerni matoqqasuni suliarineqartarput. Siulittaasoqarfik ataatsimiititaliallu suliassaqarfimminni malinnaajumallutik isumasioqatigiinnerni ataatsimeersuarnernilu ukiut tamaasa peqataasarput. Ataatsimiititaliat aqarfimmi ilarpaaluk ukiuumoortumik paasisassarsiorlutik angalanerik aaqqissuussisarput. Kommunalbestyrelsit, nunaqarfinni aqutsisut, atorfillit inuussutissarsiutinillu ingerlatsisut oqalliseqatigisarnersigut sammisaqarfimmi assigiinngitsuni naalakkersuinermut, inuiaqatigiinnut tunngassutillit aningaasaqarnermullu pissutsit paasisassarsiorfigalugit ataatsimiititaliat angalasarpur. Kommuninit nunaqarfinnillu sinniisorisanik Inatsisartut ataatsimiititaliaat ataatsimeeqateqarnerminni suliassat aalajangersimasut isumaqatigiinniutigisinnaanngilaat, tamannami Naalakkersuisut oqartussaaffigimmassuk. Pisut ilaanni Inatsisartut ataatsimiititaliaat sammisat ilaannut tunngatillugu Naalakkersuisut nassuiaateqaqqulugit qinnuigisarpaat.

2007-imi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnerannut atatillugu Inatsisartut ataatsimiititaliat ataavartut aallartitalu makku pilersippaat:

- Inatsisartut Ullormut Oqaluserisassanut Ataatsimiititaliaat (Siulittaasoqarfik)
- Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Eqqissisimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Attaveqatigiinnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilaqqeqarnermullu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Namminersorneq pillugu Ataatsimiititaliaat
- Inatsisartut Aaqqissuusseqqinnermut Ataatsimiititaliaat

- Det veterinære område.
- Energiforsyning.

Erhvervsstøtteforhold.

Bank- og forsikringsforhold:

- Værdipapirhandel.

Forbrugerforhold:

- Forbrugerråd.
- Markedsføring.
- Mærkning.
- Priser.
- Kreditforhold.

Turisme:

- Turisme i Grønland.
- Turisterhvervet, finansieringsstøtte.

Råstofanliggender:

- Udnyttelse af mineralske råstoffer i jorden og på havbunden.

Internationale handelsrelationer:

- WTO, mv.

Arbejdsmarkedsforhold:

- Arbejdsmarkedsplanlægning

- Ligestilling
- Arbejdsformidling
- Arbejdsløshedsbekæmpelse
- Arbejdsskader
- Arbejdsmiljø
- Erhvervsmæssige uddannelser.

Erhvervsudvalget har i forbindelse med EM07 afholdt møder med erhvervsskolerne og arbejdsgiverorganisationerne den 18. oktober.

Erhvervsudvalget har været repræsenteret under 1 seminar/konference:

26. – 30. november / Kangerlussuaq

Greenland Tourism's Camp Adventure vedrørende iværksætteri på turismeområdet og outfitter-ordningen.

Formålet med Camp Adventure var at samle nye aktører til en fællesdiskussion om udfordringer og muligheder, situationen i dag og på baggrund af det komme med anbefalinger til fremtidens outfitter / adventure guide ordning.

Udvalget foretog følgende orienteringsrejser:

17. – 20. november / Island

Erhvervsudvalget besøgte Alcoa-Aluminiumsmelteværket og det islandske Altinget og fik orientering om ejerstrukturen i den islandske energisektor. Ligesom udvalget besøgte et anlæg til udnyttelse af overskudsvarme fra geotermiske anlæg.

4.4.1.

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaat

Suliassa qarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Niuernermut tunngasut:

- Unammilleqatigiinneq.
- Niuerneq, aammalu kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissutit tassunga atasut.
- Inuussutissarsiuqarneq.
- Pisineq/tunisineq.
- Nioqqutissanik eqqussuineq avammullu nassiuissuineq.
- Nioqqutissanik pilersuineq.
- Assassorluni sulineq.
- Inuussutissarsiuqatigalugu suliffeqarfiit.
- Nunaqarfinni pissutsit ataatsimut isigalugit.
- Nunaqarfinni tunisassiorneq allatullu inuussutissarsiorneq.
- Imerniartarfeqarnermut tunngasut, imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarneq sassaallertarnerlu.
- Nersutit nappaataannut tunngasut
- Nuikissiornermut tunngasut

Aningaaserivinnut sillimmasiisarnermullu tunngasut:

- Pappiaqqanik nalilinnik niuerneq.

Atuisartunut tunngasut:

- Atuisartut Siunnersuisoqatigiivi.
- Nittarsaassineq.
- Nalunaaqutsersuineq.
- Akit
- Akiligassarsisitsisarneq.

Takornariaqarneq:

- Nunatsinni takornariaqarneq.
- Takornariaqarnerup inuussutissarsiuqarneq, aningaasalersuiffiqarneqartarnera.

Aatsitassanut tunngasut:

- Aatsitassat nunamiittut immallu naqqaniittut iluqutiginerat.

Nunat tamalaat akornanni niueqatigiinnermut tunngasut:

- WTO il.il.

Suliffeqarnermut immikkoortortaq:

- Suliffeqarnermik pilersaarusiorneq
- Naligiissitaaneq
- Suliffeqartitsiniarneq
- Suliffissaarusimanerup akiorniarnera
- Sulisilluni ajoqusernerit

- Sulinermi avatangiisit
- Inuussutissarsiuqatigut ilinniartitaaneq

UKA 07-imut atatillugu inuussutissarsiuqatigut ilinniartit sulisitsisullu kattuffii ulloq 18. oktoberimi Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq ataatsimeeqatigai.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq isumasioqatigiinnermi/ataatsimeersuarnermi ataatsimi peqataavoq:

26. – 30. november / Kangerlussuaq

Takornariartitsinermut tunngasuni aallarnisaasartut aammalu outfitterinut aaqqussuussineq pillugit isumasioqatigiinneq Greenland Tourism's Camp Adventure.

Camp Adventureqarneranut siunertarineqarpoq unammilligassat periarfissallu ataatsimut oqallisigineqarnissaannut ingerlatsisussanik nutaanik katersuutitsinissaq, ullumikkut inissisimaneq, tamannalu tunngavigalugu siunissami outfitterinut / adventurenut aaqqussuussinermut kaammattuuteqarnissaq.

Ataatsimiititaliaq paasisassarsiorluni makkunani angalavoq:

17. – 20. november / Island

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq takuniarpai Alcoa aluminiuliorfia Islandillu Altingia, aammalu Islandimi nukissiuuteqarnermik ingerlatsivimmi piginnittuuneq pillugu ilisimatineqarluni. Soorluttaaq kiammik nunap iluaneersumik tigooravimmit kiaap sinneruttup atorlunarneqarnissaanut atortut Ataatsimiititaliamit alakkarneqartut.

4.4.2.

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaat

Suliassa qarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Isumaginninnermut tunngasut siulersorneqarnerat aaqqussuunneqarnerallu.

- Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit isumaginninnermi suliassatigut suleqatigiinnissaat.
- Kommunit akunnermini akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii.

Pissaqarnikkut isumannaallisaavigineqarnissaq pillugu Avannaamioqatigiit isumaqatigiissutaat.

Innarluutillinnut tunngasut:

- Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat.
- Annertuumik innarluutillinnut ulloq unnuarlu inissiisarfiit.

Ilaqutariit pillugit inatsisitigut maleruagassat:

- Nammineersinnaatitaanermik inatsit.
- Aappaariinnermi inatsisitigut malitsigitinneqartartut.
- Meeqqat inatsisitigut illersugaanerat.
- Meeqqanut tapiissutit.
- Meeqqanut pilersuutit akilersuutit meeravissiar-tarnermullu tapiissutit tunniunneqartarneri.

4.4.2.

Landstingets Familieudvalg

Landstingets Familieudvalg arbejder med og skal holde sig ajour på følgende områder:

Socialvæsenets styrelse og organisation:

- Tværfagligt socialt samarbejde.
- Kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser.

Nordisk konvention om social tryghed.

Handicapområdet:

- Hjælp til personer med vidtgående handicap.
- Døgninstitutioner for personer med vidtgående handicap.

Familieretlige regler:

- Myndighedsloven.
- Ægteskabets retsvirkninger.
- Børns retsstilling.
- Børnetilskud.
- Underholdsbidrag til børn samt adoptionstilskud.

Børn- og ungeområdet:

- Hjælp til børn og unge.
- Døgninstitutioner for børn og unge.

Særlige institutioner for voksne:

- Særlige institutioner for voksne, herunder
- Krisecentre.

Sociale sikringsydelse:

- Hjælp fra det offentlige.

- Hjemmehjælp.
- Takstmæssig hjælp.
- Orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.
- Offentlig pension.
- Ældreinstitutioner.
- Førtidspension og revalidering.
- Boligsikring og boligbørnetilskud.

I 2007 afholdt familieudvalget i alt 22 udvalgs møder.

Landstingets Familieudvalg gennemførte den 6.-7. september 2007 en orienteringsrejse til Ittoqqortoormiit med henblik på at holde sig orienteret om forholdene i kommunen indenfor udvalgets fagområder. Der blev under besøget gennemført institutionsbesøg og konkrete besigtigelser, foruden at der blev holdt møde med kommunalbestyrelsen og orienteringsmøder med relevante parter. Dette med henblik på, at Familieudvalget kunne blive orienteret om forholdene for borgerne i kommunen samt forholdene i kommunen i øvrigt.

Andre møder og arrangementer for Familieudvalget 2007:

Landstingets Familieudvalg inviterede den 6. november 2007 Landstingets medlemmer og partiansatte til en informationsaften om MIPI's seneste viden om børn og unge i Grønland. MIPI og forfatterne til nogle af de seneste rapporter fra MIPI holdt oplæg.

Repræsentanter fra Familieudvalget deltog i dagene 14.-16. maj 2007 i Handicapkonference 2007. Handicapkonference 2007 var arrangeret af Familiedirektoratet og blev gennemført i Katuaq i Nuuk.

Familieudvalgets møder med andre parter i 2007:

Den 28. marts 2007 gennemførtes et møde med KANUKOKA, hvor dagsorden var pensionsforslag, der var til behandling i Familieudvalget.

Meeqqanut inuusuttunullu tunngasut:

- Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq.
- Meeqqanut inuusuttunullu ulloqunnuarlu paaqqinnit-tarfiit.

Inersimasunut immikkut ingerlataqarfiit:

- Inersimasunut immikkut ingerlataqarfiit, taakkunungalu ilanngullugit
- Qimarnguuit

Isumaginninnikkut ikiorsiissutaasartut:

- Pisortanit ikiorsiissutit.
- Angerlarsimaffimmi ikiorteqartarneq.
- Annertussusilerikkamik ikiorsiissutit.
- Naartunermi, ernereermermi meeravissiarthaarnermilu sulinnigiffeqartarneq ullormusiaqartarnerlu.
- Pisortanit soraarnerussutisiat.
- Utoqqaat illui.
- Siusinaartumik soraarnerussutisiat piginnaangorsaaq-qiinerlu.
- Ineqarnermut tapiissutit aamma ineqarnermut atatillugu meeqqanut tapiissutit.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq 2007-imi katillugit 22-eriarluni ataatsimiippoq.

Ataatsimiititaliap susassaqaarfiisa iluini kommunimi pissutsit pillugit paasisaqaarinnisaq siunertarlugu Inatsisartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaat ulluni 6.-7. september 2007-imi Ittoqqortoormiunut paasisassarsiorluni angalavoq. Kommunabestyrelsip ataatsimeeqatiginerata illuatungeriillu susassaqaartut ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatiginerisa saniatigut paasisassarsiornermi suliffeqarfiit takuniarneqarput aalajangersimasunillu misissuisoqarluni. Kommunimi innuttaasunut pissutsit kiisalu kommunimi pissutsit allat pillugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap ilisimatinneqarnissaa tamatumani siunertarineqarluni.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliami 2007-imi ataatsimiinnerit aqqissuussinerillu allat:

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit MIPI-mit ilisimasat kingullerpaat pillugit unnummut paasisutissiffiusumut Inatsisartunut ilaasortat partiinilu atorfillit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap ulloq 6. november 2007-imi aggersarpai. MIPI MIPI-llu nalunaarsiaanik kingullernik atuakkiortuusut saqqummiipput.

Innarluutillit pillugit ulluni 14. – 16. maj 2007-imi ataatsimeersuarnermi Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit aallartitat peqataapput. Innarluutillit pillugit 2007-imi ataatsimeersuarneq Ilaqutariinnermut Pisortaqarfimmit aqqissuunneqarpoq ingerlanneqarlunilu Nuummi Katuami.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititalip 2007-imi illuatungerisani allanik ataatsimeeqateqarnera:

Ulloq 28. marts 2007-imi KANUKOKA ataatsimeeqatigineqarpoq, tamatumani oqaluuserineqarlutik pensionisiat pillugit siunnersuutit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliami suliarineqartut.

4.4.3.

Inatsisartut Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaat

Suliassaqaarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Nunatsinni peqqinnissaqarfik:

- Peqqinnissaqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu.
- Peqqinnissaqarfiup kiffartuussineri.
- Peqqinnissaqarfimmi sulisut (nakorsat, peqqissaasut, ernisussiorlut il.il)
- Isiginnaarutikkut nakorsartitsisarneq

Nappaatit, ilaatigut makku:

- Timikkut tarnikkullu nappaatit
- Akiuusutissanik kapuuneq.
- Nappaalanerit upalungaarsimanerlu
- Kinguaassiuutitigut nappaatit
- HIV/AIDS.

Inuiaat peqqissuunissaat inuiaallu peqqissuunissaannut pilersaarut

Pinaveersaartitsineq.

Nakorsaatit.

Naartuneq erninerlu:

- Naartunermi eqqiluisaarneq erninissamullu ilitsersuineq.
- Naartuersinneq naartunaveersaatillu.

Kigutilerineq.

Peqqinnissaq pillugu nunat tamat akornanni isumaqatigiissutit.

Tupa avatangiisinillu tupatorfiunngitsunik isumannaarineq

Inuussutissanik nakkutilliineq (nersutit nakorsaanit piumasagaatit).

Inatsisartut Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaat inissititerluni ataatsimiinnerup(rit) saniatigut 11-eriarluni ataatsimiippoq.

Ataatsimiititaliap naalakkersuisunut ilaasortaq marloriarluni ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatigaa. Aammattaaq Ataatsimiititaliap 2007-imi ulloq 17. april aamma ulloq 9. november tarnip pissusaanut suliassaqaarfik immikkut ittumik paasisaqaarfigineruniarlugu Nuummi Dronning Ingridip Napparsimmavissua takuniarpaa.

2007-imi isumasioqatigiinnerni/ataatsimeersuarnermi marlunni Ataatsimiititaliaq peqataavoq aammalu paasisassar-

4.4.3.

Landstingets Sundhedsudvalg

Landstingets Sundhedsudvalg arbejder med og skal holde sig ajour inden for følgende områder:

Sundhedsvæsenet i Grønland:

- Sundhedsvæsenets styrelse og organisation.
- Sundhedsvæsenets ydelser.
- Ansatte i sundhedsvæsenet (læger, sygeplejersker, jordemødre, mv.).
- Telemedicin.

Sygdomme, herunder blandt andet:

- Fysiske og psykiske lidelser.
- Vaccinationer.
- Epidemier og beredskab.
- Kønssygdomme.
- HIV/AIDS.

Folkesundhed og folkesundhedsprogram.

Forebyggelse.

Lægemidler.

Svangerskab og fødsel:

- Svangerskabshygiejne og fødselshjælp.
- Abort og prævention.

Tandpleje.

Internationale konventioner om sundhed.

Tobak og sikring af røgfri miljøer.

Kontrol med levnedsmidler (veterinære krav).

Landstingets Sundhedsudvalg har ud over konstituerende møde(r) afholdt 11 møder.

Udvalget har afholdt 2 orienteringsmøder med landsstyremedlemmet. Endvidere har Udvalget to gange i 2007 henholdsvis den 17. april og den 9. november besøgt Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk for at få et bredere indblik i specifikt det psykiatriske område.

Udvalget har været repræsenteret under 2 seminarer/-konferencer og gennemført én orientingsrejse i 2007:

6. - 14. juni /København, Tromsø

Udvalgsrejse/Konference vedrørende telemedicin.

Sundhedsudvalget deltog i den internationale konference vedrørende ældre og brug af telemedicin. Udvalget fandt det yderst interessant at få et indblik i, hvilke muligheder der er for brug af telemedicin. Under konferencen var udvalget med ude og besøge to forskellige plejehjem, hvor man gjorde brug af telemedicin. Efter konferencen besøgte Udvalget sammen med repræsentanter fra Landsstyret det telemedicinske center i Tromsø.

siorluni ataasiarluni angalalluni:

6. – 14. juni / København, Tromsø

Telemedicin pillugu ataatsimiititaliap angalanera/Ataatsimeersuari-
arnera

Utoqqaat aammalu telemedicinimik atuineq pillugu nunat tamalaat
ataatsimeersuarneranni Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaq peqataa-
voq. Telemedicinip atornerqarnerani periarfissat suunersut paasissal-
lugit Ataatsimiititaliamit annertuumik soqutigineqarpoq. Ataatsi-
meersuarnerup nalaani utoqqaat angerlarsimaffii assigiinngitsut
marluk telemedicinimik atugaqarfiusut takuniarneqarneranni ataatsi-
miititaliaq peqataavoq. Ataatsimeersuarnerup kingorna Tromsømi
telemedicinimut qitiutoqarfik Naalakkersuisunit aallartitat peqati-
galugit ataatsimiititaliap takuniarpaa.

Tromsømut ingerlaarnermi ataatsimiititaliaq Københavnumut unillat-
siarpoq, tamatumani periarfissaq atorlugu Falck takuniarneqarpoq
Danmarkimi tassannaannartumik pisoqartillugu upalungaarsima-
neq qanoq ingerlanneqarnerisooq paasisaqarfiginiarlugu.

8.-10. september / Nuuk

Nunamed 2007-imi ataatsimiititaliaq peqataavoq.

4.4.4.

Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunaleri- nermullu Ataatsimiititaliaat

Suliassaqarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimii-
titaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq aamma inuussutis-
sarsiutiginaq aalisarneq.

Ukuninnga nakkutillineq:

- Aalisarneq tamaat (Kilisalluni aalisarneq, raajarniarneq,
qassutiniq kivisittakkanik aalisarneq, ningittagarsorluni
aalisarneq, kapisilinniarneq, eqalunniarneq, assagiarsun-
niarneq, uiluinniarneq, bundgarnersorluni aalisarneq
il.il.).
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit.
- Pisassanik agguaassisarneq.

Tunisianik nalunaaruteqartarneq, tunisineq tunisassiornerlu
makkuninnga:

- Aalisakkat.
- Piniakkat.
- Naasorissaanermut nioqqutissiat.

Inuussutissarsiutigalugu piniarneq aamma inuussutissar-
siutiginaq piniarneq makkuninnga: (taamaattoq apeqquutit
eqqissimatitsinermit tunngasut pinnagit)

- Miluumasut imarmiut.
- Miluumasut nunamiut.
- Timmissat.

Aallaaniartilluni angallatit.

Piniarsinnaanermut aallaaniarsinnaanermullu akuersissutit.

Nunalerineq:

- Inuussutissarsiutigalugu naasunik il.il. naatitsinermit
nunaminernik atuineq killiliisarnerlu.

Nersutaateqarneq.

Imaani tatsiniluunniit tukertitsiviit.

Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu
Ataatsimiititaliaat 2007-imi makkuninnga ingerlataqarpoq.

2007-ip ingerlanerani ataatsimiititaliaq 10-nik isumaliu-
tissiissusiorpoq, 2007-imi upernaakkut ataatsimiinnerup
nalaani pingasut aammalu 2007-imi ukiakkut ataatsi-
miinnerup nalaani arfineq marluk. Ataatsimiititaliaq
2007-ip ingerlanerani ileqquusumik arfineq marloriarluni
ataatsimiippoq ataasiarlunilu isumasioqatigiilluni ataatsi-
miilluni. Ataatsimiititaliaq paasisassarsiorluni takuni-
aanngilaq.

Ataatsimiititaliap angalaneri:

22. – 26. februar / Kalaallit Nunaata kujataa

Nunalerinermik ingerlatat assigiinngitsut, tassunga ilanngullugu
Upernaviarsummi savaatilinggorniat atuarfiata toqoraaviullu Neqip
takunissaat ataatsimiititaliap angalanerani siunertarinqarpoq.
Aammattaaq Qaqortumi nunalerinermut siunnersorteqarfik kiisalu
savaateqarfiit arlallit ataatsimiititaliamit takuniarneqarput.

4.4.5.

Eqqissimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimii- titaliaat

Suliassaqarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut
Eqqissimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaata
suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Itsarsuarnitsat nunami aalaakkaasut illullu pillugit eqqis-
simatitsinermit aalajangersakkat.

Pinnagortitamik eqqissimatitsineq:

- Uumasunik nujuartanik naasunillu nungutsitaanissa-
minnut navianartorsiortunik nunat tamalaat akornanni
niunerneq.
- Uumasunik nujuartanik naasunillu nungutsitaanissa-
minnut navianartorsiortunik nunamut eqqussuineq avam-
mullu annissuineq.
- Nunap ilaanik, nunaminernik il.il. eqqissimatitsineq.
- Naasoqassuseq.

Eqqissimatitsinermit aalajangersakkat pisuussutit uumas-
susillit pillugit, soorlu makku:

- Miluumasut imarmiut.
- Miluumasut nunamiut.
- Timmissat.

På vej til Tromsø havde udvalget et mindre stop i København, hvor man benyttede lejligheden til at besøge Falck og få et indblik i, hvordan det akutte beredskab fungerer i Danmark.

8.-10. september / Nuuk

Udvalget var repræsenteret ved Nunamed 2007.

4.4.4.

Landstingets Udvalg for Fiskeri-, Fangst- og Landbrug

Landstingets Fiskeri-, Fangst-, og Landbrugsudvalg arbejder med og skal holde sig ajour inden for følgende områder:

Erhvervsmæssigt fiskeri og ikke-erhvervsmæssigt fiskeri.

Kontrol med:

- Alt fiskeri (Trawlfiskeri, rejefiskeri, sænkegarnsfiskeri, linefiskeri, laksefiskeri, ørredfiskeri, krabbefiskeri, kamuslingefiskeri, bundgarnsfiskeri m.v.)
- Licenser.
- Kvotefordeling.

Indhandlingsrapportering, indhandling og produktion af:

- Fisk.
- Fangst.
- Landbrugsprodukter.

Erhvervsmæssig fangst og ikke-erhvervsmæssig fangst af: (dog ikke fredningsspørgsmål)

- Havpattedyr.
- Landpattedyr.
- Fugle.

Befordringsmidler under jagt.

Fangst- og jagtbeviser.

Landbrug:

- Erhvervsmæssige udnyttelser af arealer til planteavl og afgræsning.

Husdyrhold.

Akvakultur.

I 2007 har der været følgende aktivitet i Landstingets Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalg:

I løbet af 2007 afgav udvalget 10 betænkninger, tre på forårssamlingen 2007 og 7 på efterårssamlingen 2007. Udvalget afholdt 8 ordinære møder og et samråd i løbet

af 2007. Udvalget foretog ikke orienteringsbesøg.

Udvalgsrejser:

22. – 26. februar / Sydgrønland.

Formålet med udvalgsrejsen var at bese forskellige landbrugsaktiviteter, herunder fåreavlsskolen i Upernaviarsuq og slagteriet Neqi. Tillige besøgte Udvalget Konsulenttjenesten for Landbrug i Qaqortoq samt en række fåreholdersteder.

4.4.5.

Landstingets Frednings- og Miljøudvalg

Landstingets Frednings- og Miljøudvalg arbejder med og skal holde sig ajour inden for følgende områder:

Fredningsbestemmelser vedrørende jordfaste fortidsminder og bygninger.

Naturfredning:

- International handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter.
- Ind- og udførsel af udryddelsestruede vilde dyr og planter.
- Fredning af områder, arealer, mv.
- Flora.

Fredningsbestemmelser vedrørende de levende ressourcer, så som:

- Havpattedyr.
- Landpattedyr.
- Fugle.
- Fisk.
- Vildtforvaltning.

Miljøbeskyttelse på land, herunder indlandsisen, i luften og i havet.

Naturbeskyttelse:

- Fysisk planlægning. (Erhvervelse til rekreative formål)
- Kulturmiljø.
- Befordring og miljømæssige konsekvenser forbundet hermed.
- Forurening til lands, herunder af indlandsisen, i luften og i havet.
- Miljøspørgsmål og konsekvenser i relation til udnyttelse af mineralske råstoffer i jorden og på havbunden.

Grønlands Naturinstitut.

Affaldshåndtering, mv.

Internationale- samt Rigsfællesskabsforhold:

- Det danske Miljø- og Energiministerium.
- Dansk Polarcenter.
- Miljøstyrelsen.

- Aalisakkat.
- Uumasut piniagassat pillugit ingerlatsineq.

Avatangiisimik nunami, silaannarmi imaatigullu illersuineq, tassunga ilanngullugu sermersuaq.

Pinnngortitamik illersuineq:

- Sanaartornermi pilersaarusionerq. (Nunaminernik aliannaarsaarfiusinnaasunik pissarsisarnerq)
- Kulturimut tunngasutigut avatangiisit.
- Angallassineq tamatumalu avatangiisinut kinguneqaatigisartagai.
- Nunami, silaannarmi imaanilu mingutsitsineq, tassunga ilanngullugu sermersuaq.
- Nunami immallu naqqani aatsitassanik iluaqutiginninarnermut atatillugu apeqqutit avatangiisinut tunngasut kinguneqaatigisartakkallu.

Pinnngortitaleriffik.

Eqqagassanik passussineq il.il.

Nunanut tamalaanut Naalagaaffeqatigiinnermullu tunngasut:

- Danskite Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Ministereqarfiat.
- Dansk Polarcenter.
- Miljøstyrelsen.
- Danmarks Miljøundersøgelser.
- Kalaallit Nunaanni misileraanernut ilisimatusarnermullu ingerlatsiviit, soorlu Zackenberg allallu.
- Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiat.
- Issittumi Siunnersuisoqatigiit.
- Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivi.

Ataatsimiititaliap angalaneri:

Eqqissisimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap ulloq 28. april 2007-imi Maniitsup kommuniani olivinisorfik takusarparaa. Olivinisorfik pillugu nalinginnaasumik ilisimatineqarnerup saniatigut aatsitassarsiorfiup eqqaani avatangiisitigut pissutsit pillugit Eqqissisimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq immikkut ittumik ilisimatineqarpoq.

Eqqissisimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq 2007-imi quleriarluni ataatsimiippoq.

4.4.6.

Inatsisartut Attaveqarnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaat

Suliassaqarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Attaveqarnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaata

suliaralugillu malinnaaffigissavai: Angallannermut tunngasut.

- Timmisartuussisarnerq:
- Silaannakkut angallanneq.-Mittarfiliorneq.-Heliportit.
- Imarsiornerq: Nunatsinni nunattalu avataani.-Inuttat sulinermi atugassarititat maleruaqqusallu.
- Umiarsualiviit: Sanaartornerq.-Aserfallatsaaliineq.-Ingerlatsineq.

Pilersuineq:

- Usinik assartuineq.
- Royal Arctic Line.
- Nunaqarfinnik pilersuineq.

Nukissiornermut tunngasut:

- Illoqarfinni nunaqarfinnilu imermik pilersuineq.
- Erngup nukinga atorlugu nukissiornerq.
- Innaallagiaq, tassunga ilanngullu illoqarfinni nunaqarfinnilu innaallagissamik pilersuineq.
- Nukissaq nukissamillu pilersuutit ataavartut (anorisaatit, seqineq iluaqutigalugu nukissiornerq aamma nunap kissarnera atorlugu nukissiornerq).

Attaveqatigiinnermut tunngasut:

- Allakkerineq.
- EDB-mut aamma teknologi atorlugu paasisutissiisarnermut tunngasut.
- Tele, TV aamma radioqarfiit taakkuninngalu piorsaaq.
- VHF-imut allanullu radio atorlugu attaveqatigiittarnermut tunngasut.
- Tele-kkut attaveqatigiittarneq tamatuminngalu piorsaaq.

Inissiatileqatigiiffik INI:

- Inissianik attartortittakkanik allaffissornikkut ingerlatsineq.

Boligstøtte:

- Naafferartumik akilersuutit.
- Terminut ernialiusat.
- Akiligassanik kinguaattoorutit.

Inissianik attartortitsisarnerq:

- Inissigallartarfiit.
- Akiligassanik kinguaattoorutit.
- Inissiat attartortittakkat.
- Pisortanut inissiat.

Inissiat:

- Sulisorisanut inissiat.
- Inissianik iluarsaassineq.
- 60/40-mik illuliat.

- Danmarks Miljøundersøgelser
- Forsøgs- og forskningsstationer i Grønland, såsom Zackenberg med flere.
- Nordisk Råd.
- Arktisk Råd.
- Vestnordisk Råd.

Udvalgsrejser:

Frednings- og Miljøudvalget besøgte den 28. april 2007 Olivin-minen i Maniitsoq kommune. Udover en generel orientering om Olivin-minen modtog Frednings- og Miljøudvalget en specifik orientering om miljøforholdene ved minedriften.

Frednings- og Miljøudvalget gennemførte 10 interne møder i 2007

4.4.6.

Landstingets Infrastruktur- og Boligudvalg

Landstingets Infrastruktur- og Boligudvalg arbejder med og skal holde sig ajour på følgende områder:

Trafikforhold:

- Beflyvning
- Luftfart. Anlæg af landingsbaner. Heliporte.
- Søfart: Intern og ekstern. Arbejdsvilkår og regler for besætningsmedlemmer.
- Havne: Anlæg. Vedligeholdelse. Drift.

Forsyning:

- Godstransport.
- Royal Arctic Line.
- Bygdeforsyning.

Energiforhold:

- Vandforsyning i byer og bygder.
- Vandkraft.
- Elektricitet, herunder elforsyning i byer og bygder.
- Vedvarende energi og energikilder (vind- og solenergi samt jordvarme).

Kommunikationsforhold:

- Postbesørgelse.
- Forhold omkring EDB og informationsteknologi.
- Tele, TV og radioanlæg og udbygning heraf.

- Forhold vedrørende VHF og anden radiokommunikation.
- Forhold vedrørende telekommunikation og udbygning heraf.

Boligselskabet INI:

- Administration af udlejningsboliger.

Boligstøtte:

- Afdrag.
- Terminsrenter.
- Restancer.

Boligudlejning:

- Vakantboliger.
- Restancer.
- Udlejningsboliger.
- Chefboligpuljen.

Boliger:

- Personaleboliger.
- Renovering.
- 60/40-byggeri.
- Andelsboligbyggeri.
- Bygdeboligprogram.
- Selvbyggerhuse.
- 10/40/50-byggeri.

Internationale relationer i forhold til udvalgets fagområder.

I 2007 har der været følgende aktivitet i Landstingets Infrastruktur og Boligudvalg:

I løbet af 2007 afgav udvalget 10 betænkninger, tre på forårsmødet 2007 og 7 på efterårsmødet 2007. Udvalget afholdt i løbet af 2007 12 møder. Udvalget foretog ingen udvalgsrejser og ej heller orienteringsbesøg.

- Piginneqatigiilluni illuliortiterneq.
- Nunaqarfinni illuliortiterneq.
- Nammineerluni illuliat.
- 10/40/50-imik illuliat.

Ataatsimiititaliap susassaqrfinut tunngasuni nunanut allanut tunngasut.

Inatsisartut Attaveqarnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaat 2007-imi makkuninnga ingerlataqarpoq:

2007-ip ingerlanerani ataatsimiititaliaq qulinik isumaliutissiissusiorpoq, 2007-imi upernaakkut ataatsimiinnermi pingasut aammalu 2007-imi ukiakkut ataatsimiinnermi arfineq marluk. Ataatsimiititaliaq 2007-ip ingerlanerani 12-eriarluni ataatsimiippoq. Ataatsimiititaliaq angalanani-luunniit paasisassarsiorluni takuniaangilaq.

4.4.7.

Inatsisartut Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaat

Suliassaqrfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Kultureqarneq nutaarsiassalerinerlu:

- Aviisit
- Toqqorsiviit
- Atuagaateqarfiit
- Atuakkanik saqqummersitsisarfiit
- Katersugaasiviit
- Radio aamma fjersyni

Ilageeqarneq:

- Den kirkelige Højskole
- Ilagiit
- Palasitit ilinniartitaaneq
- Ajoqitit ilinniartitaaneq
- Pattattutut ilinniartitaaneq

Atuarfeqarneq ilinniartitaanerlu:

- Ulluunerani paaqqinnittarfinnut tunngasut
- Meeqqat atuarfiat
- Immikkut atuarfiit
- Ilinniarnertuunngorniarfiit
- Ilinniartitaanerit ingerlaqqiffiusut
- Sunngiffimmi sammisassaqrartitsineq
- Højskolit
- Ilinniagaqarnersiutit
- Ilinniartut inaat

Timersorneq

Ilisimatusarneq:

- Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik
- Ilisimatusarfik

Nunani tamalaani pissutsit.

Tamatuma saniatigut nunani avannarlerni allani kultureqarnikkut ilinniartitaanikkullu politikip ineriartornera Nunanilu Avannarlerni killerni suleqatigiinneq Ataatsimiititaliap malinnaavigisariaqarpai. Tassunga atatillugu Namminersornerullutik Oqartussanit akuersissutigineqarsimasunik isumaqatigiissutikkut aalajangersakkatigullu pisussaaffeqartoqarsinnaavoq. Inatsisartut ataatsimiinnerinut atatillugu suliffeqarfinnik oqartussaaffimmi ataaniit-tunik Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliap takuniaasarnera ileqquuvoq, taamaalluni suliassaqrarfimmi iluani susoqarneranik paasisamasaqrnerulertarluni.

Inissisiterluni ataatsimiinnerup(rit) saniatigut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaq 2007-imi 25-eriarluni ataatsimiippoq, ataasiarluni isumasioqatigiilluni, aqqaneq marlunnik sassartitsilluni aammalu ilisimatitsiffiusumik pingasoriarluni Naalakkersuisunik ataatsimeeqarteqluni.

Ataatsimiititaliaq makkunani paasisassarsiorluni angalavoq:

26. februar - 2. marts / København aamma Odense
Nunat Tamalaat Issittumut Ukiorititaat 2007/2008-mik sisamanngornermi ulloq 1. marts 2007 Købehavnimi ammaanersiorluni aqqissuussami Inatsisartut Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaat peqataavoq. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliaq suliassaqrarfimminut attuumassuteqartuni paasisassarsiorluni takuniaavoq ataatsimiillunilu. Ataatsimiititaliap ilaatigut takuniarpai tunisassiornermik ilinniarfik, Dansk Polar Center, Købehavnimi Odensemilu kalaallit illui aammalu Danmarkimi kalaallit ilinniagaqrartut ataatsimeeqatigalugit.

Paasisassarsiorluni takuniaanerit:

26. april / Nuuk
Inerisaavimmut paasisassarsiorluni takuniaaneq

26. april / Nuuk
Nuuk Internationale Friskolemut, NIF, paasisassarsiorluni takuniaaneq

24. september / Nuuk
Ilmarfimmumut paasisassarsiorluni takuniaaneq

12. oktober / Nuuk
IMAK-imut paasisassarsiorluni takuniaaneq ullup qeqqasiornerlu.

4.4.7.

Landstingets Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Landstingets Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke arbejder med og skal holde sig ajour på følgende områder:

Kultur- og nyhedsformidling:

- Aviser.
- Arkiver.
- Biblioteker.
- Bogforlag.
- Museer.
- Radio- og fjernsyn.

Kirken:

- Den kirkelige højskole.
- Menigheden.
- Præsteuddannelsen.
- Kateketuddannelsen.
- Organistuddannelsen.

Skole- og undervisningsvæsen:

- Daginstitutionsområdet.
- Folkeskolen.
- Specialskoler.
- Gymnasierne.
- Videregående uddannelser.
- Fritidsvirksomhed.
- Folkehøjskoler.
- Uddannelsesstøtte.
- Elevindkvartering.

Idræt.

Forskning:

- Grønlands Statistik.
- Ilisimatusarfik.

Internationale forhold.

Dertil kommer, at udvalget bør holde sig orienteret om udviklingen i kultur- og uddannelsespolitikken i de øvrige nordiske lande og samarbejdet i Vestnorden. I disse sammenhænge kan der være visse konventionsmæssige forpligtelser, og rekommandationer som Hjemmestyret har tiltrådt. I forbindelse med Landstingets samlinger har Kultur- og Uddannelsesudvalget tradition for at besøge institutioner, der hører under udvalgets ressortområde for derved at få en bredere indsigt i, hvad der rører sig på området.

I 2007 har Kultur og Uddannelsesudvalget ud over konstituerende møde(r) afholdt 25 møder, 1 samråd, 12 deputationer og 3 orienteringsmøder med Landsstyret.

Udvalget foretog følgende orienteringsrejser:

26. februar - 2. marts / København og Odense

Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg deltog i åbningsarrangementet for Det Internationale Polarår 2007/2008 i København torsdag den 1. marts 2007. I samme forbindelse foretog udvalget orienteringsbesøg og møder inden for udvalgets ressortområder. Udvalget besøgte blandt andet en produktionskole, Dansk Polar Center, de grønlandske huse i København og Odense, og holdt møde med grønlandske studerende i Danmark.

Orienteringsbesøg:

26. april / Nuuk

Orienteringsbesøg ved Inerisaavik

26. april / Nuuk

Orienteringsbesøg på Nuuk Internationale Friskole NIF

24. september / Nuuk

Orienteringsbesøg i Ilimmarfik

12. oktober / Nuuk

Orienteringsbesøg og frokost hos IMAK.

Andre aktiviteter i 2007:

12. - 13. april / Nuuk

Naleqqiiffik, IMAKs konference vedr. folkeskolen.

16. april / Nuuk

Temadag om Gymnasiereformen på GU Nuuk, arrangeret af arbejdsgruppen for gymnasiereformen samt KIIP. Udvalgsmedlemmerne sad i panelet.

27. juni / Nuuk

Møde med Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg.

03. juli / Sisimiut

Knud Rasmussens Højskoles 45-års jubilæum. Udvalgsformanden repræsenterede udvalget.

23. - 24. november / Nuuk

Deltagelse i KNR Public Service Seminar, hvor hovedemnet var: Fremtidens medie udvikling herhjemme med særlig fokus på Public Service begrebet.

2007-imi ingerlatat allat:

12. - 13. april / Nuuk

Naleqqiiffik, meeqqat atuarfiat pillugu IMAK-ip ataatsimeersuartit-sinera.

16. april / Nuuk

Ilinniarnertuunngorniarfinnik nutarterineq pillugu Nuummi GU-mi ulloq sammisaqarfiusoq Ilinniarnertuunngorniarfinnik nutarterinermut suleqatigiissitaliamit KIIP-imillu aqqissuunneqartoq. Ataatsimiititaliami ilaasortat apeqqarissaarfigineqarput.

27. juni / Nuuk

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaannik ataatsimeeqateqarneq.

03. juli / Sisimiut

Knud Rasmussenip Højskoliata ukiunik 45-nngortorsiorluni nalliut-torsiornera. Ataatsimiititaliap siulittaasua ataatsimiititaliaq sinner-lugu peqataavoq.

23. - 24. november / Nuuk

KNR-ip Public Service pillugu isumasioqatigiissitsinerani peqataaneq, tamatumani sammisaq pingaarneq tassaalluni: Oqariaaseq Public Service immikkut sammillugu nunatsinni tusagassiuitit siunissami ineriartornissaat.

4.4.8.

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaat

Suliassaqarfinnut makkununga tunngasut Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaata suliaralugillu malinnaaffigissavai:

Isertitanit akileraarutit:

- Inummut akileraarutit.
- Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutit.
- Iluanaarutinit akileraarutit.
- Marloraammik akileraarusiinnginnissaq.

Akileraarutitigut nalimmassaaneq:

- Kommunit procentinngorlugu akileraarusiussa
- Inuttut akileraarutitigut nalimmassaaneq
- Ingerlatsiviit akileraarutitigut nalimmassarneqarnerat
- Kommunit ataatsimoorlutik akileraarutaasa agguataarneqarneri

Aningaasanik ileqqaarluni katersinerit akileraarutitigut ajunngitsorsiassartallit.

Akitsuutit:

- Umiarsualivissinnermut akitsuutit.
- Raajanut akitsuutit.
- Aningaasannanniarnermut akitsuutit.
- Naqissusiinnermut akitsuutit.
- Aningaasanoorutitut akitsuutit.
- Nioqutissanik eqqussinnermut akitsuutit.

- Qamutitut motorilinnut akitsuutit

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaat 2007-imi arfineq marloriarluni ataatsimiippoq.

UPA 07-imi isumaliutissiissutit tunniunneqartut: 6 aammalu UKA 07-imi: 6

Akileraartarnermut Ataatsimiititaliaq paasisassarsiorluni uunga takuniaavoq:

12. november:

Qeqqani immikkoortortaarfik, tassani Akileraartarnermut tunngasut aammalu akileraartarnermut akiliitsiniartarnermullu tunngasut nutaamik aqqissorneqarnerat pillugit ataatsimiititaliaq paasitineqarluni.

4.4.9.

Inatsisartut Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaat

Nutaamik qinersisoqarneranut atatillugu qinersinerup misilinneqarnissaanut ataatsimiititaliaagallartumik, siviisunerpaaamik ilaasortaasimasunit angajullermik taassumalu toqqagaannik sisamanik allanik ilaasortalimmik, tak. Inatsisartut Suleriaasiat, §1, imm.3, pilersitsisoqassaaq. Ataatsimiititaliaq Inatsisartuni Naalakkersuisunilu ilaasortat qinigaasinnaerat pillugu, Inatsisartut Suleriaasiat §1, imm. 4 aamma § 6, imm. 2, naapertorlugit inassuteqaateqassaaq.

Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaq Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinneranni Inatsisartullu ukiuata aallartinnerani Suleriaatsimi § 7, imm. 2, naapertorlugu pilersinneqartarpoq. Pissutsit Inatsisartuni Naalakkersuisunilu ilaasortat ilaasortaanerannik naleqqutsisusujunnaartitsinnaasut pillugit, Suleriaatsimi §2 aamma 6, imm. 2, naapertorlugit ataatsimiititaliaq Inatsisartunut inassuteqaateqassaaq. Aningaasarsiat pillugit inatsimmi § 9 malillugu Inatsisartut siulittaasuata Naalakkersuisunulluunniit ilaasortap ingerlassani atorfeqarfinniluunniit pi-sortanit namminersortunilluunniit pigineqartuni isumaginninnerminnik tigungmiinnarumallutik kissaatigisaat aammattaq ataatsimiititaliamut aalajangiiffigisassatut saqqummiunneqartassapput.

4.4.10.

Inatsisartut Namminersorneq pillugu Ataatsimiititaliaat

Namminersorneq pillugu Pisortaqarfiup atorunnaarsinneqarneraniilli Namminersorneq pillugu Ataatsimiititaliaq sulianik ingerlataqanngilaq. Namminersorneq pillugu Ataatsimiititaliami ilaasortat tamarmik Kalaallit-Dansk

4.4.8.

Landstingets Skatte- og Afgiftsudvalg

Landstingets Skatte- og Afgiftsudvalg arbejder med og skal holde sig ajour på følgende områder:

Indkomstskat:

- Personskat.
- Selskabsskat.
- Udbytteskat.
- Undgåelse af dobbeltbeskatning.

Udligningsskat:

- Den kommunale udskrivningsprocent.
- Personskatteudligning.
- Selskabsskatteudligning.
- Fordeling af fælleskommunal skat.

Skattebegünstigede opsparinger.

Afgifter:

- Havneafgifter.
- Rejeafgifter.
- Lotteriafgifter.
- Stempelafgifter.
- Afgift på automatspil.
- Indførselsafgifter.
- Afgifter på motorkøretøjer.

Landstingets Skatteudvalg har afholdt 7 udvalgs møder.

Afgivne betænkninger FM07: 6 ved EM07: 6

Skatteudvalget har aflagt orienteringsbesøg:

12. november :

Region Midt, hvor udvalget blev informeret om Skatteområdet og den nye organisering af skatte- og inddrivelsesområdet.

4.4.9.

Landstingets Udvalg til Valgs Prøvelse

I forbindelse med nyvalg nedsættes et foreløbigt udvalg til valgs prøvelse, bestående af aldersformanden og 4 andre af ham udpegede medlemmer, jvf. Landstingets Forretningsorden § 1, stk. 3. Udvalget afgiver indstilling om de valgte Landstings- og Landsstyremedlemmers valgbarhed, jfr. Landstingets Forretningsorden § 1, stk. 4 og § 6, stk. 2.

Udvalget til valgs prøvelse nedsættes efter Forretningsordenens § 7, stk. 2 på den konstituerende samling og ved landstingsårets begyndelse. Udvalget afgiver indstilling til Landstinget omkring Landstings- og Landsstyremedlemmers forhold, der i almindeligt omdømme kunne

gøre et medlem uværdigt til at være medlem af Landstinget, jvf. Forretningsordenens § 2 og 6, stk. 2. Endvidere forelægges udvalget spørgsmål til afgørelse efter Vederlagslovens § 9, om Landstingsformandens eller et Landsstyremedlems mulige bevarelse af hverv i offentlige eller private virksomheder, som denne måtte ønske fortsat at varetage.

4.4.10.

Landstingets Selvstyreudvalg

Selvstyreudvalget har ikke behandlet sager siden nedlæggelsen af Selvstyre direktoratet. Alle Selvstyreudvalgets medlemmer er medlemmer af Den Grønlandsk – Danske Selvstyrekommission. Øvrige grønlandske medlemmer af kommissionen er Anthon Frederiksen (K) og Johan Lund Olsen (IA) samt kommissionens formand Jonathan Motzfeldt (S). Selvstyrekommissionen forventes at afslutte sit arbejde i løbet af 2008.

4.4.11.

Landstingets Strukturreformudvalg

Landstingets Midlertidige Udvalg vedr. Strukturreformen har til opgave at følge Landstyreets videre arbejde med reformen af den offentlige sektor (kommunalreformen).

Udvalget har i 2007 afholdt 7 møder. Udvalget har ikke afholdt orienteringsmøder eller samråd.

Udvalget har i 2007 afgivet 4 betænkninger.

4.4.12.

Særligt om de internationale delegationer

Nordisk Råd

Nordisk Råd, som blev etableret i 1952, er et samarbejdsforum for parlamentarikere. Rådet har 87 valgte medlemmer fra de fem nordiske lande (Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island) og fra de tre selvstyrende områder (Grønland, Færøerne og Åland). Siden 1971 arbejder de nordiske regeringer sammen i Nordisk Ministerråd. Nordisk Råd, som ledes af et præsidium, mødes til politiske diskussioner ved de årlige sessioner i oktober og til løbende temamøder. Det politiske arbejde i Nordisk Råd sker i udvalg og partigrupper. Ved udgangen af 2007 var de to grønlandske repræsentanter medlemmer af henholdsvis Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg og Nordisk Råds Miljø- og Naturressourceudvalg. Selvom Landstinget kun har 2 af de i alt 87 medlemmer, sikrer de gennem møderne i Nordisk Råds partigrupper og fagudvalg, at Grønlands interesser bliver markeret over for de øvrige nordiske parlamentarikere. De to grønlandske medlemmer er således Grønlands ansigt udadtil i det nor-

Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitaanni ilaasortaapput. Isumalioqatigiissitami ilaasortat kalaallit allat tassaapput Anthon Frederiksen (K) aammalu Johan Lund Olsen (IA) kiisalu isumalioqatigiissitallu siulittaasua Jonathan Motzfeldt (S). Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitap suliani 2008-p ingerlanerani naammassissagaa naatsorsuutigineqarpoq.

4.4.11.

Inatsisartut Aaqqissuusseqqinnissaq pillugu Ataatsimiititaliaat

Pisortat ingerlatsiviannik iluarsaaqqinnermi (kommunik iluarsaaqqinnermi) suliamik Naalakkersuisut ingerlatitseqqinnerannik malinnaanissaq Inatsisartut Aaqqissuusseqqinnissaq pillugu Ataatsimiititaliarigallagaata suliassaraa .

Ataatsimiititaliaq 2007-imi arfineq marloriarluni ataatsimiippoq. Ataatsimiititaliaq ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinnanilu isumasioqatigiilluni ataatsimiingilaq.

Ataatsimiititaliaq 2007-imi isumaliutissiissutinik sismanik tunniussaqrpoq

4.4.12.

Nunanilu tamalaani aallartitat

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi 1952-imi piler-sinneqartoq inatsisiliortut suleqatigiillutik oqallittarfigaat. Nunanit Avannarlernit tallimaasunit (Danmarkimit, Norgimit, Sverigimit, Finlandimit Islandimillu) aammalu namminersornerusoqarfinit pingasuusunit (Kalaallit Nunaannit, Savalimmiunit Ålandimillu) qinikkanik 87-inik Siunnersuisoqatigiit ilaasortaqrput. 1971-imiit nunani avannarlerni naalakkersuisut Nunat Avannarliit Minister-rådianni suleqatigilerput. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi siulittaasoqarfikkoortumik siulersorneqartoq ukiumoortumik ataatsimeersuarnerni oktoberimi naalakkersuinikkut oqallinnissanut aammalu sammisaqarluni ataatsimiinnernut katersuuttarpoq. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini sulineq ataatsimiititaliani partiillu agguataarnerini sulinertut ingerlanneqartarpoq. Nunat avannarliit Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliaanni aamma Nunat avannarliit Avatangiisinut Pinngortitamilu Isumalluutitut Ataatsimiititaliaanni nunatsinnit sinniisorisat marluusut 2007-ip naanerani ilaasortaapput.

Ilaasortanit katillugit 87-iusunut Inatsisartut ilaasortaataat naak marluinnaagaluarlutik Nunani Avannarlerni Siunnersuisoqatigiit partiinut agguataarnerini suliaqartutullu ataatsimiititaliani ataatsimiinnerni peqataasarnermikkut nunat avannarliit sinnerisa inatsisiliortuutit Kalaallit Nunaata soqutigisaasa malunnartinneqarnissaat qulakkeertarpaat.

Taamaalluni nunat avannarliit suleqatigiinneranni nunatta ilaasortaataat marluusut Kalaallit Nunaata avammut kiinnertartorai taakkulu nunatsinni pissutsit nunanit tamalaanit akuersaarneqarnissaat ilisimaneqarnissaallu pilersitseqataaffigisarlugu. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini inatsisiliortut suleqatigiinnerat Minister-rådimut aalajangersagaliornertigut piviusunnigortitsivigineqartarpoq. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivnut atattillugu partiit arlallit angalanerani makkunani peqataatitaqrput:

23. – 26. april / København

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimeeqatigiinneri Peqataapput Kim Kielsen, Siumut aammalu Johan Lund Olsen, Inuit Ataqtigiit.

26. – 29. august / Berlin

Baltic Sea Parliamentary Conference.

Peqataavoq Josef Motzfeldt, Inuit Ataqtigiit.

22. – 25. september / Göteborg

Göteborgimi nunat avannarliit pillugit sapaatip akunnera sammisaqarfik.

Peqataavoq Josef Motzfeldt, Inuit Ataqtigiit.

29. oktober – 1. november / Oslo

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinnerat.

Peqataapput Otto Jeremiassen, Siumut aammalu Augusta Salling, Atassut.

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat nunat inatsisiliortoqarfiit akornanni aaqqissuusaaavoq nunatta Inatsisartuinit, islandimiut Altingiannit (inatsisartuinit) Savalimmiullu Lagtingiannit (inatsisartuinit) nunat pingasuusut aallartitaannit ilaasortaaffigineqartoq. Nunat aallartitaat tamarmik immikkut arfinilinnik ilaasortaqrput. Siunnersuisoqatigiiffiup siulittaasoqarfiani sinniisorisat nunat aallartitaqartut tamarmik immikkut toqqartarpaat. Island Kalaallit Nunaat taarserlugu 2007-imi augustimi siulittaasuutitaqalerpoq. Siunnersuisoqatigiiffiup naalakkersuisutigoortumik isumaqatigiissutaani nunat ilaasortaasut pingasut akornanni siulittaasutut inissaq paarlagaanpeqartassasoq aalajangersarneqarpoq, taamaalluni siulittaasooq ukiumut ataatsimut atuuttussaalluni. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat ukiumoortumik sammisaqarluni ataatsimeersuarterlunilu ukiumoortumik ataatsimiit-tarpoq. Taakkuttaaq siulittaasutut inissisimaffiup paarlagaaffiusarneratulli paarlagaaffigineqartarput, taamaalluni piffissami ukiumik pingasunik sivirususilimmi nunani pingasuusuni tamani sammisaqarluni ataatsimeersuortoqartarluni ukiumoortumillu ataatsimiittoqartarluni.

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat 2007-imi makkununga angalavoq:

diske samarbejde og er med til at skabe international anerkendelse og viden om de grønlandske forhold. Det parlamentariske samarbejde i Nordisk Råd udmøntes i rekommandationer til Ministerrådet. I Nordisk Råds regi har flere partier haft repræsentanter med på følgende rejser:

23. – 26. april / København

Nordisk Råds fællesmøder .

Deltagelse af Kim Kielsen, Siumut og Johan Lund Olsen, Inuit Ataqatigiit.

26. – 29. august / Berlin

Baltic Sea Parliamentary Conference.

Deltagelse af Josef Motzfeldt, Inuit Ataqatigiit.

22. – 25. september / Göteborg

Nordisk uge i Göteborg.

Deltagelse af Josef Motzfeldt, Inuit Ataqatigiit.

29. oktober – 1. november / Oslo

Nordisk Råds session.

Deltagelse af Otto Jeremiassen, Siumut og Augusta Salling, Atassut.

Vestnordisk Råd

Vestnordisk Råd er et interparlamentarisk organ bestående af tre delegationer fra henholdsvis det Grønlandske Landsting, det Islandske Althing og det Færøske Lagting. Hver delegation består af seks medlemmer. Rådets præsidium består af en repræsentant udpeget af hver landsdelegation.

Island overtog formandsposten i august 2007 efter Grønland. I Rådets charter er det fastlagt, at formandsposten

roterer mellem de tre medlemslande, således at formanden sidder for et år ad gangen. Vestnordisk Råd afholder årligt en temakonference samt et årsmøde. Disse roterer efter samme princip som formandsposten, således at der over en treårig periode afholdes temakonferencer og årsmøder i alle tre lande.

Vestnordisk Råd har i 2007 haft følgende rejseaktiviteter:

27. februar – 1. marts / København og Bruxelles:

Præsidiet mødtes i København med Nordisk Råds præsidium, endvidere deltog præsidiet i Bruxelles i konferencen: "The new Northern Dimension Policy". Deltagelse af delegationsformanden.

14. – 17. juni / Húsavík, Island:

Vestnordisk Råds årlige temakonference. Temaet var "Vestnorden i en globaliseret verden" og omhandlede især frihandelsaftaler. Deltagelse af Vestnordisk Råd, repræsentanter fra EFTA, det norske Storting, SCPAR, samt aktører fra Vestnorden. Deltagelse af hele delegationen.

20. – 24. august / Nuuk:

Vestnordisk Råds årsmøde. Deltagelse af observatører fra Stortinget. På mødet vedtog Rådet rekommandationer vedrørende det nordatlantiske redningssamarbejde, forskningssamarbejdet omkring de fælles fiskebestande, kvinders vilkår i Arktis og fremme af nordiske højskoler i Vestnorden. Endvidere opfordrer rådet EU til at oprette en permanent arktisk delegation. Deltagelse af hele delegationen.

29. oktober – 1. november / Oslo

Nordisk Råds session:

Der blev afholdt møder med de tre landes miljøministre, fiskeriministre, udenrigsministre, samarbejdsministre og undervisningsministre. Herudover afholdtes møde med Nordisk Råds præsidium samt et internt præsidiemøde. Deltagelse af delegationsformanden.

27. februar – 1. marts / København aamma Bruxelles:

Siulittaasoqarfiup Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa siulittaasoqarfiat Københavnimi ataatsimeeqatigaa, aammattaaq Bruxellesimi "The new Northern Dimension Policy" pillugu ataatsimeersuarnermi siulittaasoqarfik peqataavoq. Aallartitat siulittaasuut peqataavoq.

14. – 17. juni / Húsavík, Island:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata immikkut sammissaqaarluni ukiumoortumik ataatsimeersuarnera. Sammineqartoq tassaavoq "Vestnorden i en globaliseret verden" (Nunarsuarmioqataaleralluttuinnarnermi Nunat Avannarliit Killiit peqataanerat) pingaartumillu sammineqaarlutik pituttorsimangitsumik niueqatigiinnissamik isumaqatigiissutit. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat, EFTA-mit aallartitat, Norgimi Stortinget, SCPAR kiisalu Nunani Avannarlerni Killerni ingerlatallit peqataapput. Aallartitat tamarmik peqataapput.

20. – 24. august / Nuuk:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata ukiumoortumik ataatsimiinnera. Stortingimit alaatsinaatsitat peqataapput. Atlantikup avannaani annaassiniartarnermi suleqatigiinneq, ataatsimut aalisagartassat pillugit ilisimatusarnermi suleqatigiinneq, Issittumi arnanut atugassarititat aammalu Nunani avannarlerni Killerni nunat avannarliit højskoliisa siuarsarneqarnissaat pillugit aalajangersakkat ataatsimiinnermi Siunnersuisoqatigiiffimmit akuersissutigineqarput. Aammattaaq issittumit aallartitanik ataavartunik EU piler-sitseqqullugu siunnersuisoqatigiiffimmit kaammattorneqarpoq. Aallartitat tamarmik peqataapput.

29. oktober – 1. november / Oslo

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinnerat: Nunat taakku pingasuusut avatangiisinut ministerii, aalisarnermut ministerii, nunanut allanut ministerii, suleqatigiinnermut ministerii aammalu ilinniartitsinnermut ministerii ataatsimeeqatigineqarput. Tamatuma saniatigut Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa siu-

litaaasoqarfiat ataatsimeeqatigineqarpoq aammalu siulittaasoqarfik ataatsimiilluni. Aallartitat siulittaasuat peqataavoq.

Takussutissiaq 4-1 Siulittaasoqarfiup ataatsimiititaliallu 2006-imi ataatsimiinneri

Ataatsimiititaliaq	Ataatsimiinnerit amerlassusaat	Isumasioqatigiilluni ataatsimiinnerit amerlassusaat (tassunga ilanngullugit missingersuutit naatsorsuutillu pillugit isumasioqatigiinnerit)	Isumasioqatigiilluni Naalakkersuisunik Ataatsimeeqateqarnerit amerlassusaat	Sassartitaqarnerit amerlassusaat
Siulittaasoqarfik	53			
Inuusutissarsionermut Ataatsimiititaliaq	6			
Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq	22	2		1
Peqqissutsimut Ataatsimiititaliaq	11		2	
Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq	42	2		
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaq	8	1		
Eqqissimatitsinerimut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq	10			
Attaveqatigiinnermut Ineqarnermullu Ataatsimiititaliaq	12			
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaq	25	1	3	12
Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq	10	1		
Kukkunersiuinerimut Ataatsimiititaliaq	13	1		
Akilerartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaq	7			
Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq	12		2	
Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaq	1			
Inatsisartut Aaqqissusseqqinnissaq pillugu Ataatsimiititaliarigallagaat	7			
Suleriaaseq Pillugu Ataatsimiititaliaq	3			
Katillugit	242	8	7	13

Tabel 4-1 Formandskabets og udvalgenes mødevirksomhed i 2007

Udvalg	Antal møder	Antal samråd (herunder budget- og regnskabsseminarer)	Orienteringsmøder med Landsstyret	Antal deputationer
Formandskabet	53			
Erhvervsudvalget	6			
Familieudvalget	22	2		1
Sundhedsudvalget	11		2	
Finansudvalget	42	2		
Fiskeri-, Fangst og Landbrugsudvalget	8	1		
Frednings- og Miljøudvalget	10			
Infrastruktur- og Boligudvalget	12			
Udvalget for Kultur-, Uddannelse-, Forskning og Kirke	25	1	3	12
Lovudvalget	10	1		
Revisionsudvalget	13	1		
Skatte- og Afgiftsudvalget	7			
Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg	12		2	
Udvalget til Valgs Prøvelse	1			
Landstingets Midlertidige Udvalg vedr. Strukturreformen	7			
Udvalget for Forretningsordenen	3			
I alt	242	8	7	13

5. 2007-imi Inuusuttut Inatsisartoqarnerat

Inuusuttut Inatsisartuisa ingerlanneqarnerat Inatsisartut Siulittaasoqarfiata 2003-mi siullermeerutaasumik isumaggaa. Tassungaa atatillugu Inuusuttut Inatsisartui ukiut allortarlugit siunissami ingerlanneqartassasut aalajangerneqarpoq. Aammattaaq Inuusuttut Inatsisartoqarnerit tamaasa immikkut sammisaqartoqartassasoq aalajangerneqarpoq. Danmarkip Inatsisunik Tunngaviusunik annertunerusumik iluarsaassiniarluni isumaliuutiginninnera isumassarsivigalugu 2003-mi sammisaq tassaavoq "Kalaallit Nunaat Inatsisillu Tunngaviusut". 2005-imi Inuusuttut Inatsisartoqarneranni "Tamat oqartussaaqaatanerat" sammineqarpoq. Sammisassaq taanna ilaatigut Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaannit apeqquteqaat tunngavigalugu toqqarneqarpoq, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqaatanerat tamallu oqartussaaqaataneranni sulianik ingerlataqartarneq sammineqassasut taassuma kissaatigimmagu. 2004-mi ilaatigut Namminersornerrullutik Oqartussat atuutilersinneqarnerannit ukiut 25-inngorput, nalliuttorsiornerullu kingorna Inuusuttut Inatsisartoqarneranni siullermi tamat oqartussaaqaatanerat sammissallugu pissusissamisoorutut isigineqarpoq. 2007-imi "Eqqortuliorneq naapertuilluarnerlu" sammineqartussaavoq. Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq nutarterlugu aallartinneqarsimavoq aammalu pinerluttulerinermik inatsit nutaaq eqqartuussisarnermilu inatsit nutaaq ingerlanneqartoq. "Eqqortuliorneq naapertuilluarnerullu" sammitinneqarneratigut eqqartuussiveqarnermik iluarsaaqqinneq pillugu oqallinnermi inuusuttut peqataatinneqarnissaat periarfissinneqarpoq. Qaaqqusissut ilinniartinnut nassiussuunneqareermat sammisaq "Eqqortuliornerup naapertuilluarnerlu" pillugu ilinniartitsisunut ilinniartunullu atortussanik assigiinngitsunik suliaqarluni Inatsisartut Allattoqarfiat aallartippoq. Ilinniagaqarnermi sammisaqarnerup akunnernik marlukkaartunik qulinik sivirususeqartumik atuagarsornikkut ilinniagassartallip ingerlanneqarnissaanut atugassanik ilinniartinnut siunnersuusior-toqarpoq. Taama ingerlatsinissami isumassarsiorfissatut oqallisissiatullu atortussat annertuut nassiunneqarput.

Atortussat makku katersorneqarput ukiallu ingerlanerani ilinniartinnut peqataasunut nassiunneqarlutik:

1. Inuusuttut Inatsisartuinut 2007-imut "Eqqortuliorneq naapertuilluarnerlu" pillugu isumassarsiorfissatut

immikkut suliat:

- Kina naapertuilluarnermik pisariaqartitsiva?
- Kalaallit Nunaata Eqqartuussiveqarfiani Eqqortuliorneq naapertuilluarnerlu
- Seqersittakkatigut Eqqortuliorneq Naapertuilluarnerlu pillugit apeqqutit eqqarsaatersuutigisariallit
- Siunnersuut ima suliarineqartarpoq
- Siunnersuusiornermi naapertuilluarneq pillugu isumaliuutersuutaasinnaasut (Ilinniartitsisumut)
- Inatsisartuni siunnersuutit naapertuilluarneq aallaavigalugu misissuiataarneri (taakkununga tunuliaqutitut atortussat)
- Nuka – Piviusuusaartitamik isiginnaagassiaq
- Nuka – Piviusuusaartitamik isiginnaagassiaq pillugu ilinniartitsisumut ilitsersuut

2. 2005-imi Inuusuttut Inatsisartoqarnerani atortussat tamakkerlugit CD-nngorlugit:

- 2005-imi Inuusuttut Inatsisartoqarneranut atatillugu siunnersuutitut saqqummiunneqartut
- "Aqutsisut" akissuteqaataat
- Ataatsimiititaliat isumaliutisiisutaat
- Inaarutaasumik aalajangersagaq
- Oqaatigisassat allattorsimaffii

3. DVD:

- Kalaallit Nunaat Inatsisillu tunngaviusut
- Nummer 24 - Nunamik piginnittussaataitanermik apeqqut 53 min.
- Silamiut: Kalaallit Nunaat Inatsisillu Tunngaviusut 42 min.

Atortussat allat:

- Namminersornerneq Pillugu Inatsit
- DVD – Kalaallit Nunaanni pinerluttarneq pillaasarnerlu. Filmi pillugu atuagassat atuartitsinermilu atortussat uani aaneqarsinnaapput:
<http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/groenlandspakken/3.htm>

2007-imi Inuusuttut Inatsisartoqarnissaanut piareersaasoqarnera tamaat ikiuinermik siunnersuinermillu malitseqartinneqarpoq.

2007-imi Inuusuttut Inatsisartoqarnerat ulluni 20.- 25.

5. Ungdomsparlament 2007

Landstingets Formandskab forestod for første gang afholdelsen af Ungdomsparlamentet i 2003. Det blev i denne forbindelse besluttet, at Ungdomsparlamentet fremover skulle afholdes hvert andet år.

Endvidere blev det besluttet, at hvert Ungdomsparlament skulle have fokus på et emne. Emnet i 2003 var "Grønland og Grundloven" inspireret af at man i Danmark på dette tidspunkt overvejede en større revision af Grundloven. Emnet for Ungdomsparlament 2005 var "Demokrati". Dette emne blev valgt dels på baggrund af en forespørgsel fra Landstingets Familie- og Sundhedsudvalg, der ønskede, at der i højere grad blev sat fokus på demokrati og demokratiske processer i samfundet. Dels var 2004 25-året for Hjemmestyrets indførelse, og det var naturligt at sætte fokus på emnet demokrati i det første Ungdomsparlament efter jubilæet.

I 2007 var emnet "Ret og Retfærdighed". Der var igangsat en reform af det grønlandske retsvæsen og en ny kriminallov og retsplejelov var på vej. Ved at sætte fokus på "Ret og Retfærdighed" var der mulighed for at inddrage de unge i debatten om retsvæsenets reformer. Efter at invitationen var sendt ud til uddannelsesinstitutionerne, påbegyndte Landstingets Bureau udarbejdelsen af diverse materialer til såvel lærere som elever vedrørende emnet "Ret og retfærdighed". Til uddannelsesinstitutionerne udarbejdedes et forslag til gennemførelse af et studiekredsforløb bestående af 10 dobbeltlektioner. Til understøttelse af forløbet var udarbejdet et omfattende materiale til inspiration og diskussion.

Følgende materiale blev samlet og udsendt til de deltagende skoler i løbet af efteråret:

1. Særligt udarbejdet inspirationsmateriale om "Ret og Retfærdighed" til Ungdomsparlament 2007:

- Hvem har brug for retfærdighed?
- Ret og retfærdighed i Grønlands Retsvæsen.
- Overheads med skarpe spørgsmål om Ret og Retfærdighed.
- Sådan laves et forslag.
- Retfærdige tanker bag et forslag (til læreren).
- Forslag i Landstinget under retfærdighedens lup – baggrundsmateriale til disse.
- Nuka – Et rollespil.

- Vejledning til læreren vedr. Nuka - Et rollespil.

2. Alt materialet fra Ungdomsparlamentet 2005 på CD:

- Forslag stillet i forbindelse med Ungdomsparlamentet 2005.
- Styrets svarnotater.
- Udvalgenes betænkninger.
- Slutdokument.
- Talepapir.

3. DVD:

- Grønland og Grundloven.
- Nummer 24 – Retten til Undergrunden – 53 min.
- Silamiut: Grønland og Grundloven – 42 min.

Yderligere materiale:

- Hjemmestyreløven.
- DVD – Forbrydelse og Straf i Grønland. Man kan læse om filmen og downloade undervisningsmateriale på: <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/groenlandspakken/3.htm>

Hele det forberedende forløb til Ungdomsparlamentet 2007 blev fulgt op med formidling af praktisk hjælp og rådgivning.

Ungdomsparlament 2007 blev afholdt fra den 20. til den 25. januar. Der var som altid deltagere fra landets ungdoms- og videregående uddannelser. Endvidere fik Landstingets partier lov til hver at udpege to deltagere: En til deltagelse i selve Ungdomsparlamentet og én repræsentant til Styret. Der var i alt 32 deltagere, heraf fem styremedlemmer. De 27 ungdomsparlamentarikere blev fordelt i fem udvalg, hvor de i løbet af de fire mødedage behandlede i alt 40 forslag og forespørgselsdebatter. Ungdomsparlamentet blev afsluttet med en reception i Hans Egedes Hus, hvor parlamentarikerne sædvanen tro overrakte deres slutdokument til Landstingsformanden og Landsstyreformanden. Denne gang bestod slutdokumentet af 26 punkter, der alle var elementer, som Grønlands Ungdomsparlament har vedtaget bør indgå i en retfærdig ordning af det grønlandske samfund.

Ungdomsparlamentets slutdokument er vedlagt som bilag bagerst i denne årsberetning.

januar ingerlanneqarpoq. Pisarnertut nuna tamakkerlugu Inuusuttunut ingerlaqqiffiusumillu ilinniartinnit peqataasorpoq. Aammattaaq Inatsisartuni partiit tamarmik peqataasussanik immikkut marlunnik toqqaatinneqarput: Ataaseq Inuusuttut Inatsisartoqarneranni peqataasusaaq ataaserlu Aqutsisunut ilaasortaaititassaaq. Peqataasut katillugit 32-iupput, taakkunanga tallimat aqutsinunut ilaasortaallutik. Inuusuttut inatsisartui 27-iusut ataatsimiititalianut tallimanut agguarneqarput, tassani ullut ataatsimiiffiusut sisamaasut ingerlaneranni siunnersuutit apeqqutinillu aallaaveqarluni oqallinnerit katillugit 40-t suliarineqarlutik. Inuusuttut Inatsisartoqarnerat Hans Egedep Illuani ilasseqatigiinnermik naggaserneqarpoq,

tassani inuusuttut inatsisartuisa inaarutaasumik aalajangersagaat Inatsisartut siulittaasuannut Naalakkersuisullu siulittaasuannut ileqqusumik tunniunneqarluni. Inaarutaasumik aalajangersagaq tumatumuuna 26-nik immikkoortoqarpoq, taakku tamarmik tassaallutik inuiaqatigiinni kalaallini naapertuilluartumik aqqissuussinermi ilaatinneqartariaqartutut Kalaallit Nunaanni Inuusuttut Inatsisartuisa akuerisaat.

Inuusuttut Inatsisartuisa inaarutaasumik aalajangersagaat ukiumoortumik nalunaarummi matumani pineqartumi quppernermi kingullerpaami ilanngussatut ilanngunneqarpoq.

6. 2007-imi ingerlatat suliniutillu allat

6.1

Unnuk kulturisiorfik

Qinikkat sulerisarnerinik, qanoq suleriaaseqarnerannik qanorlu avatangiiseqarnerannik, Inatsisartullu Allattoqarfiata sunik suliaqarneranik innuttaasut paasisaqarsinnaaq-qullugit takusaqaqqullugillu 2001-imiit Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Unnummi Kulturisiorfimmi matuni tamanut ammartarpai.

Minnerunngutsimik ukiuni siusinnerusuni iluatsitsilluarneq, tatumani takuniaasut 1200-t tikillugit amerlassuseqarnerat eqqarsaatigalugu 2007-imi Unnuk Kulturisiorfimmi Inatsisartut peqataaqqippat. Aaqqissuussinerup imarai Inatsisartut ataatsimiittarfiata takuniarneqarnera. Inatsisartut inimi kaffisortarfianni kaffimik, tiimik tamalugassanillu sassaalliisoqarpoq. Inatsisartuni sulineq Inatsisartullu ataatsimiittarfiini eqqumiitsuliat kusassaait pillugit paasisutissiisoqarluni takuniaatitsisoqarpoq. Tamat oqartussaaqataanerat, naalakkersuineramik ingerlatsineq Inatsisartullu suliaat pillugit paasisimasat misilittarneqarnissaanut periarfissaqarpoq. Inatsisileritooq aperiuk: Kalaallit Nunaanni inatsisit pillugit apeqqutit - assersuutigalugu inatsisisatut siunnersuutit saqqummiunneqarnerannit pingajussaaneraneqarnissaasa tungaanut inatsisilioriaatsimut tungasut - sukkasuumik, eqqortumik arlaannaanulluunniit pituttorsimangitsumik akineqartarlutik. Inatsisartut Allattoqarfianni sulisut tamarmik ilaapput Inatsisartunilu sulineq pillugu oqaloqateqarnissamut piareersimallutik. Inatsisartut ataatsimiittarfiini Inuusuttut Inatsisartuisa ataatsimiinnerinit filmilianik takutitsisoqarpoq aammalu tamat oqartussaaqataanerat pillugu eqquniaaneratalimmik seqersittakkatigut takutitsisoqarluni.

6.2

Tamat oqartussaanerannik paasinneriaatsit inuillu aqutsinerat pillugit isumasioqatigiinneq

Tamat oqartussaanerannik paasinneriaatsit inuillu aqutsinerat pillugit sisamanngornermi Inatsisartunut ilaasortat Naalakkersuisullu, partiit allattoqarfiinik Inatsisartullu Ombudsmandianik ulloq 11. oktober 2007-imi Inatsisartut Siulittaasoqarfiat isumasioqatigiissitsivoq

Kalaallit Nunaanni tamat oqartussaaqataaneranni ingerlatsiffiit pingaarnertut aqunneqarneri aaqqissugaanerilu

pillugit oqallinnermut isumassarsiorluni tamat oqartussaanerannik paasinneriaatsit pillugit Inatsisartut Siulittaasoqarfiat isumasioqatigiinnermik tamatuminnnga ingerlatsivoq. Ilutigisaanik Kalaallit Nunaanni naalakkersuineramik sulinermi suleqatigeeriaatsit oqalliseriaatsillu ammasumik ilusilersorluakkamillu oqaluuserineqarnissaat Siulittaasoqarfiup kissaatigaa.

Isumasioqatigiinnermi ilanngussisuupput Inatsisartut Siulittaasuat Jonathan Motzfeldt Folketingimut siulittaasuusimasoq aamma dr. polit Erling Olsen, cand. soc. Maliina Abelsen, cand. jur. Stefan Krehbiel, cand. jur. Michael Mikkelsen, cand. scient. pol. Nauja Bianco, filosofiimi cand. mag. Minninguaq kleist aamma cand. scient. pol. Jens Adser Sørensen.

6.3

Inatsisartunut takuniaasarneq

Inatsisartut ataatsimiinneri tamanut ammasuupput. Inatsisartut ataatsimiittarfianni tusarnaariat inissaat oqaluttarfimmiit oqaatsit atorneqartut kalaallisuunngortinneqarnerinik danskisuunngortinneqarnerinilluunniit tusarnaarnissamut periarfissalittut atortuligaapput. Inatsisartut ullormut oqaluuserisassaat ataatsimiittarfiup silaataata tungaani allagarsiuunneqartarput Inatsisartullu nittartagaatigut www.inatsisartut.gl-ikkut malinnaatinneqartuarlutik. Kalaallit Nunaanni Inatsisilioritunik takunnikkumasunit tikeraanit pulaartunillu amerlasoorpassuarnit Inatsisartut ukiup ingerlanerani orninneqartarput. Tassaasarput pisortatigoortumik tikeraartit, takornariat ataatsimoorluttillu takuniaasut, siumut isumaqatigiissuteqarnikkut Inatsisartunik sulinerinillu saqqummiiffigineqartartut. Atuaqatigiiaat amerliartuinnartut Inatsisartut takuniarnissaanut periarfissaq atortarpaat. Ilaat avataaneersuusarput, ilaallu inuiaqatigiilerinnermut atatillugu atuarnerup ilaatut takuniaasuusarlutik. Atuartut ukiui takuniaanermilu atuartitsinermut tunngassutillit aallaavigalugit Inatsisartunik ilisarititsineq Inatsisartut Allattoqarfiata naleqqusarniartarpaa. Telefon 34 50 00-imut sianerluni Inatsisartulluunniit emailianut Inatsisartut@gh.gl-imut allalluni takuniaanissaq isumaqatigiissutigineqarsinnaavoq.

6. Øvrige aktiviteter og projekter 2007

6.1

Kulturnat

Landstingets Formandskab har siden 2001 holdt åbent hus i Landstinget på Kulturnatten i Nuuk for at give befolkningen mulighed for at få et uformelt indblik i, hvad politikerne laver, hvordan arbejdsformen er, og få et indtryk af de fysiske rammer, og hvad Landstingets Bureau arbejder med.

Ikke mindst set i lyset af succes'erne i tidligere år, hvor besøgstallet nåede op imod 1200 gæster, deltog Landstinget igen i Kulturnatten i 2007. Arrangementet indeholdt en rundvisning i Landstingssalen. I Landstingets Kaffestue, blev der serveret kaffe, te og lidt mundgodt. Der var rundvisninger med informationer om arbejdet i Landstinget og kunsten, der udsmykker Landstingets lokaler. Der var mulighed for at teste sin viden om demokrati, politik og Landstingsarbejde. Spørge juristen: At få et hurtigt, præcist og neutralt svar på spørgsmål om grønlandsk lovgivning - for eksempel at få et indblik i lovgivningsprocessen fra fremsættelse af lovforslag til 3. behandling. Alle medarbejdergrupper i Landstingets administration var repræsenteret og stod til rådighed for en snak om arbejdet i Landstinget. I Landstingets mødelokaler var der filmfremvisning fra Ungdomsparlamentet samt slide-show om Landstinget med en tilhørende konkurrence med præmier.

6.2

Seminar om demokratiopfattelser og folkestyre

Torsdag den 11. oktober 2007 afholdt Landstingets Formandskab et seminar for medlemmerne af Landstinget og Landsstyret, partisekretariater og Landstingets Ombudsmand om Demokratiopfattelser & Folkestyre.

Landstingets Formandskab afholdt dette seminar om demokratiopfattelser for at hente inspiration til debatten om den overordnede styring og ordning af de demokratiske institutioner i Grønland. Samtidig ønskede Formandskabet at få en åben og konstruktiv drøftelse af samarbejdsformer og debatkultur m.v. i grønlandsk politik.

Til seminaret var der indlæg af Landstingsformand Jonathan Motzfeldt, tidligere formand for Folketinget og dr.

polit Erling Olsen, cand. soc. Maliina Abelsen, cand. jur. Stefan Krehbiel, cand. jur. Michael Mikkelsen, cand. scient pol. Nauja Bianco, cand. mag i filosofi Mininnguaq Kleist og cand. scient. pol. Jens Adser Sørensen.

6.3

Besøg i Landstinget

Landstingets møder er åbne for offentligheden. Tilhørerpladserne i Landstingssalen er udstyret med mulighed for at vælge tolkning, fra det sprog der aktuelt anvendes fra talerstolen til grønlandsk eller dansk. Landstingets dagsorden fremgår af opslag ved salen og opdateres til stadighed på Landstingets hjemmeside www.landstinget.gl. I årets løb får Landstinget besøg af mange gæster, der gerne vil se Grønlands parlament. Det gælder såvel officielle gæster, turister og grupper, der efter forudgående aftale får en præsentation af Landstinget og dets arbejde. Flere og flere skoleklasser benytter muligheden for at besøge Landstinget. Dels som en udflugtsmulighed, dels for at inddrage et sådant besøg i undervisningen i samfundsfag. Landstingets Bureau vil søge at tilpasse præsentationen og besøgets forløb efter elevernes alder og den pædagogiske sammenhæng, som besøget indgår i. Aftale om besøg kan træffes på telefon 34 50 00 eller Email: landstinget@gh.gl.

6.4

Projekt Lovkvalitet

Lovkvaliteten har igennem en årrække haft Landstingets særlige bevågenhed, og i 1998 besluttede Landstinget, at der skulle etableres en juridisk funktion i Landstingets Bureau. Denne enhed, som blev etableret det følgende år, fik betegnelsen "Landstingets Lovtekniske Funktion". Funktionen bistår løbende Landstinget med at fremme kvaliteten af den lovgivning, som Landstinget vedtager. Dette sker i et samarbejde med Landsstyrets Lovkontor og de ansvarlige ressortdirektorater. Kvaliteten i den lovforberedende proces søges også fremmet ved, at Landstingets udvalg indhenter kopi af afgivne høringssvar og kontrollerer, at alle relevante myndigheder og organisationer m.v. er hørt og er givet en passende frist til at kommentere lovudkastet. Dette er med til at sikre Landstingets medlemmerne et fuldstændigt og korrekt beslutningsgrundlag.

6.4

Inatsisit pitsaassusissaannik suliniut

Inatsisit pitsaassusissaat Inatsisartunit ukiut ingerlanerini immikkut eqqumaffiginiarneqartarsimavoq, 1998-imilu Inatsisartut aalajangerput Inatsisartut Allattoqarfianni inatsisilerinnermut suliaqarfimmik pilersitsisoqassasoq. Immikkoortortaq taanna ukiup tulliani pilersinneqartoq "Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiat"-nik taaguuserneqarpoq. Inatsisartuni inatsisissatut akuersissutigineqartartut inatsisilerinikkut pitsaassusissaat siuarsarniarlugu immikkoortortaq Inatsisartunut ingerlaavartumik ikiuuttarpoq. Naalakkersuisut Inatsisileriffiat suliasaqarfittullu akisussaasutut pisorta qarfiit suleqatigalugit tamanna pisarpoq. Inatsisartut ataatsimiititaliaasa tusarniaanermut akissuteqaatit nuutinnerinik pissarsiniartarnerisigut aammalu oqartussaasut kattuffillu il.il. tamarmik tusarniaavigineqarsimanerannik inatsisissatullu missingiusiamut oqaaseqaateqarnissaminnut naammaginantumik piffissaqartinneqarsimanerannik nakkutilliinerisigut inatsisissanik piareersaanerup pitsaassusia aamma siuarsarniarneqarpoq. Tamanna Inatsisartunut ilaasortat tamakkiisumik eqqortumillu aalajangiinissamut tunngavissaqarnissaannik qulakkeerinnitsitseqataasarpoq.

Innuttaasunik kikkunnillu tamanik peqataatitsineq

Siunnersuutiniq nalunaarutiginninnissamut naammaginantumik piffissaliinissap kiisalu inatsisissatut siunnersuutiniq siullermeerinerup, aappassaanerinerup pingajussaaneerinerullu aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutiniq siullermeerinerup aappassaanerinerullu akornanni naammaginantumik piffissaliinissap qulakkeerneqarnissaa Inatsisartut ataatsimiinnerisa ingerlanneqarnissaannik aqqissuinermini Inatsisartut Siulittaasoqarfiata anguniartarpoq. Inatsisartut sukumiisumik akuersaaginnartuunngitsumillu naliliinissamut ataatsimiititalianilu suliarinninnissamut naammaginantumik piffissaqartinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa siunertaavoq. Tamatum peqatigisaannik kikkulluunniit (tusagassiorfiit, innuttat, suliviit soqutigisaqaqatigiittullu kattuffiit il.il.) siunnersuummut oqaaseqarfiginninnissamut sunniuteqarnissamullu periarfissaqartinneqarnissaat qulakkeerneqartarpoq. Tamanut ammasumik oqallittoqarnera kiisalu Inatsisartunut ilaasortanut ataatsimiititalianullu oqaasiinnakkut allakatigulluunniit saaffiginnissutit aqutigalugit tamanna pisinnaavoq.

Pisuni immikkut ittuni tamanut tusarniaalluni ataatsimiisitsinernik assigisaannilluunniit iliuuseqarnermik Inatsisartut ingerlatsisinnaapput.

Kikkut tamarmik ilaatinneqarnerat tamat oqartussaaqataaneranni inatsisiliornermik suliaqarnermut pingaarutilittut ilaavoq siunnersuutillu amigaataasa pitsaanngequtaasalu qulaajarneqarnissaannut periarfissiisuulluni. Tamatum

saniatigut kikkut tamarmik peqataatinneqarnerisigut innuttaasut inatsisiliassatut eqqarsaatigisanik ilisimaarinnerat piginnittuunerallu siuarsarneqassaaq taamaallunilu maleruagassat kingusinnerusukkut atuuttussanngortinneqarnissaannut aqutissiisuulluni.

Inatsisissatut siunnersuutit siunnersuutillu allat Inatsisartut ataatsimiinneranni ullormut oqaluuserisassanut ilanngunneqartut 2001-imilli internet aqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput, tassani ataatsimiititalianit isumaliutissiisutit Inatsisartullu ataatsimiinerinit naqeqqaakkat peqatigalugit atortussat tamanut saqqummiunneqartarlutik. Tamatum saniatigut Inatsisartut ataatsimiinnerini oqallinnerit tamakkiisuulluinnangajattumik kalaallisut danskisullu oqaatsit atorlugit radiukkut toqqaannartumik aallakaatinneqartarput. Tassuunakkutaaq Inatsisartut siunnersuutiniq suliarinninnerannik malinnaasinnaannissamut oqartussaaqataanermillu atuisinnaannissamut nunatsinni innuttaasut tamakkerlugit qulakkeerneqartarput.

Inatsisitigut nalilersuilluni misissuataarineq aammalu Inatsisartut Naalakkersuisullu allaffeqarfiisa akornanni suleqatigiinneq.

Inatsisartut inatsisissaattut Inatsisartullu peqqussutissaattut siunnersuutit tamaasa kiisalu inatsiseqarnikkut maleruagassanut siunnersuutit allat, minnerunngitsumik Naalakkersuisut siunnersuutaat naalagaaffiillu akornanni isumaqatigiissutit, inatsisissatut aqqissugaanerat Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiata misissortarpoq. Inatsisiniq, nalunaarutiniq kaajallaasitanillu ilaatigut Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiannut tusarniaasutigineqarsimasunik suliarinnittarneq pillugu Naalakkersuisut Inatsiseqarnermut Allaffiat juni 2004-mi ilitersuummik iluarsisamik nassiussovoq. Ilaatigut inatsisinut nassuiaatit pitsaassusiannik patajaallisaanikkut taamaallunilu Inatsisartut aalajangiinissamut tunngavissaannik patajaallisaanikkut inatsisissatut siunnersuutit nutaat pitsaassusaannik pitsanngorsaanissaq ilitersuutit siunertaraa. Tamatum saniatigut inatsissat aqqissuullugit suliarineranni Naalakkersuisut allattoqarfiannik suleqateqarnerup ingerlaavartumik pitsaanerulersinneqarnissaa Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiata anguniagaraa. Siunnersuutit Inatsisartunut oqaluuserisassanngortinneqarnissaannik nalunaarfissarititaasup naannginnerani Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiata inatsisissatut siunnersuummik piareersaalluni sulinerimi peqataatinneqarnissaa UKA 2004-miilli misiligutitut atorineqassasoq isumaqatigiissutigineqarsimavoq.

Misiligutitut aqqissuussineq Akileraartarnermut Pisorta qarfimmu tunngatillugu misileqqarneqarpoq. Inatsisissatut siunnersuummut missingusiap pitsanngorsarneqarnissaannik pisariaqartitsisoqarsinnaanera pillugu siusis-

Inddragelse af befolkning og offentlighed

Landstingets Formandskab søger i tilrettelæggelsen af Landstingssamlingernes afvikling at sikre en tilstrækkelig anmeldelsesfrist samt et passende tidsrum mellem lovforslagenes 1. 2. og 3. behandling, henholdsvis beslutningsforslagenes 1. og 2. behandling. Hensigten er at sikre Landstinget tilstrækkelig tid til en grundig og kritisk vurdering og udvalgsbehandling. Samtidig sikres offentligheden (medier, borgere, virksomheder og interesseorganisationer m.v.) mulighed for at kommentere forslaget og gøre deres indflydelse gældende. Dette kan blandt andet ske gennem offentlig debat samt mundtlige eller skriftlige henvendelser til Landstingets medlemmer og udvalg.

I særlige tilfælde kan Landstinget afholde offentlige høringsmøder eller lignende foranstaltninger.

Offentlighedens inddragelse er en væsentlig del af den demokratiske lovgivningsproces og giver mulighed for at afdekke mangler og u hensigtsmæssigheder i et forslag. Herudover vil offentlighedens inddragelse fremme befolkningens kendskab og ejerskab til påtænkte lovinitiativer og dermed bane vejen for reglernes senere implementering.

Lovforslag og andre forslag, som er optaget på dagsordenen for en Landstingssamling, har siden 2001 været tilgængelige på internettet, hvor materialet offentliggøres sammen med udvalgsbetænkninger og fortryk af Landstingets forhandlinger. Hertil kommer, at Landstingets forhandlinger fortsat i næsten fuld udstrækning radiotransmitteres på grønlandsk og dansk. Også dette er med til at sikre hele landets befolkning mulighed for at gøre sig bekendt med Landstingets behandling af forslag og at øve demokratisk indflydelse herpå.

Retsteknisk gennemgang og samarbejdet mellem Landstingets og Landsstyrets administrationer

Landstingets Lovtekniske Funktion varetager den retsteknisk gennemgang af samtlige forslag til landstingslove og landstingsforordninger samt forslag til øvrige retsregler, navnlig regeringsforslag og konventioner.

Landsstyrets Lovkontor har i juni 2004 udsendt en revideret vejledning vedrørende udarbejdelse af love, bekendtgørelser og cirkulærer, som har været i høring hos bl.a. Landstingets Lovtekniske Funktion. Vejledningen har til hensigt at forbedre kvaliteten af nye lovforslag, blandt andet gennem en styrkelse af lovbemærkningernes kvalitet og dermed af Landstingets beslutningsgrundlag. Herudover bestræber Landstingets Lovtekniske Funktion sig på en løbende forbedring af det retstekniske samarbejde med Landsstyrets administration. I den forbindelse har det siden EM 2004 på forsøgsbasis været aftalt at inddrage

Landstingets Lovtekniske Funktion i den lovforberedende proces inden udløbet af forslagernes anmeldelsesfrist til Landstinget.

Forsøgsordningen blev i første omgang afprøvet i forhold til Skattedirektoratet. Hensigten med ordningen er at sikre en tidlig og gensidig dialog om evt. behov for forbedringer i et lovudkast. Ved at lægge større vægt på administrative samarbejds muligheder inden forslagets anmeldelse til Landstinget skønnes det blandt andet muligt at nedbringe antallet af rettelsesblade og ændringsforslag, der alene tilgodeser retstekniske og sprogtekniske behov. Dette aflaster ikke alene begge administrationer i den travle periode op til og under en landstingssamling. Fremgangsmåden forventes også at kunne bidrage til, at Landstinget fremover i højere grad kan friholdes fra at skulle beskæftige sig med teknisk prægede spørgsmål og dermed kan koncentrere sig om den politiske behandling af forslagene. På baggrund af de indhøstede positive erfaringer med den nye samarbejdsprocedure blev ordningen fra FM 2005 udvidet til flest mulige sagsområder.

6.5

Juridisk sprogprojekt

Landstingets Bureau arbejder med udviklingen af en juridisk ordliste- eller ordbogsproduktion med udgangspunkt i de ord og vendinger, der anvendes i lovtekster på både dansk og grønlandsk. Formålet er at skabe et redskab til anvendelse ved udarbejdelse af lovforslag, der fremlægges til vedtagelse i Landstinget, således at man dermed får en "ensartet juridisk sprogbrug" i al lovgivning, der vedtages i Landstinget.

6.6

Job- og Uddannelsesmesse

Landstingets Bureau har siden 2004 deltaget i job- og uddannelsesmesse for grønlandske studerende i Danmark. I 2003 blev DKIK (Avalak's tidligere navn) og Grønlands Hjemmestyre enige om at arrangere en fælles jobmesse, hvor grønlandske virksomheder og organisationer indbydes til at deltage. Derefter blev der nedsat en arbejdsgruppe, som skulle tage ansvar for at få afviklet en messe i henholdsvis Århus og København, hvor de fleste af målgruppens medlemmer studerer.

Formålet med messen er at:

få flere grønlandske studerende til at vende hjem efter endt studie til stillinger i Grønland.

få flere grønlandsk uddannede, der er bosiddende i Danmark, til at vende hjem til stillinger i Grønland.

sukkut oqaloqatigiissinnaanerup qulakkeerniarneqarnissaa aaqqissuussinermi siunertaavoq. Siunnersuutip oqaluu-serisassanngorlugu Inatsisartunut nalunaarutigineqannginnerani allaffissornikkut suleqatigiinnissamut periarfissat annertunerusumik pingaartinneqarnerisigut naqqiutit allannguutissatullu siunnersuutit inatsisissat aaqqissugaanerannut oqaasiliorninullu taamaallaat tunngasut ilaatigut ikilisinniarneqarsinnaalissapput. Taamaaliornikkut Inatsisartut ataatsimiinnissaat sioqqullugu Inatsisartullu ataatsimiinnerisa nalaani ulapaarnermi ingerlatsivinnut marluusunut oqilisaataaginnassanngilaq. Inatsisartut apeq-qutinik ilusiliinermut tunngassuteqartunik suliaqannginnerullutik siunnersuutit naalakkersuinermit tunngasortaannik siunissami aallussinerulernissaannut periaaseq taanna peqataaqataassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Suleqati-geeriaatsip nutaap pitsaasumik misilittagarfigineqalenera tunngavigalugu aaqqissuussineq suliaqarfinnut sapinngisamik amerlanerpaanut UPA 2005-imiit annertusineqarpoq.

6.5

Inatsisitigut taaguusersuutit pillugit suliniut

Inatsisit oqaasertaanni qallunaatut kalaallisullu oqaatsit taaguutillu atornerqartut aallaavigalugit inatsisilerinikkut oqaatsinut allattuiffinnik ordboginilluunniit saqqummius-sinissamik inerisaanissaq Inatsisartut Allattoqarfiata suliaraa.

Inatsisissatut siunnersuutinik Inatsisartunit akuersissutigineqartussatut saqqummiunneqartussanik suliarinninnermi sakkussanik pilersitsinissaq siunertaavoq, taamaaliornikkut inatsisini Inatsisartunit akuersissutigineqartuni tamani "inatsisilerinikkut oqaatsinik assigiiaartunik atuineq" pilersinneqassalluni.

6.6

Atorfiit Ilinniartitaanerillu pillugit nittarsaaneq

Atorfiit ilinniartitaanerillu pillugit kalaallinut Danmarkimi ilinniagaqartunut nittarsaanermi Inatsisartut Allattoqarfiat 2004-miilli peqataasarpoq

Atorfiit pillugit ataatsimut nittarsaanermik aaqqissuusi-

niarlutik DKIK (Avalaap siusinnerusuklut taaguutaa) Namminersornerullutillu Oqartussat 2003-mi isumaqatigiipput, tamatumani Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit kattuffiillu peqataanissamut aggersarneqarlutik. Tamatuma kingorna nittarsaassiffigisassat amerlanerpaat ilinniarfigisaanni Århusimi Københavnimilu nittarsaanissat ingerlanneqarnissaannut akisussaasussamik suleqatigiissitaliortoqarpoq.

Nittarsaanermi siunertaapput:

kalaallit ilinniagaqartut amerlanerit ilinniarnermik naam-masserata kingorna Kalaallit Nunaannut atorfinikkiartorlutik angerlartarnissaat.

kalaallit ilinniagallit Danmarkimi najugallit amerlanerit Kalaallit Nunaannut atorfinikkiartorlutik angerlartarnissaat.

6.7

Inatsisartut Ombudsmandiat

Inatsisartunut qinersereernerit tamaasa atorfiullu inut-taarunnerani Ombudsmandimik, Inatsisartut sinnerlugit Namminersornerullutik Oqartussanik kommuninilu ingerlatsivinnik malinnaaviginnittussamik Inatsisartut toqqaa-sarput. Ingerlatsiviit taaneqartut il.il. pillugit innuttaasut Om-budsmandimut naammagittaalliuuteqarsinnaapput. Naam-magittaalliuut misissuinermit aallartitsinissamut tunnga-vigissallugu naammannersoq Ombudsmandip nammineq aalajangertar-paa. Ombudsmandili misissuinermit nammi-neerluni aamma aallartitsinnaavoq, tassa naammagit-taalliuuteqartoqarsimanngikkaluartoq. Amigaatinik sumi-ginnaanernilluunniit annertunerusumik sunniutilinnik paa-sisaqaruni Ombudsmandi tamanna pillugu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaaruteqassaaq. Taamatuttaaq inatsisini atuuttuni amigaateqartoq ilisimaleruniuk Om-budsmandi Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaar-uteqassaaq.

Sulinini pillugu Ombudsmandi ukiumoortumik Inatsisartu-nut nalunaarusiortarpoq. Nalunaarut tamanut saqqum-miunneqartarpoq.

6.7

Landstingets Ombudsmand

Efter hvert landstingsvalg samt ved embedsledighed vælger Landstinget en ombudsmand, som på Landstingets vegne har indsigt med Hjemmestyrets og kommunernes forvaltning. Borgerne kan klage over de nævnte forvaltninger m.v. til Ombudsmanden. Ombudsmanden afgør selv, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. En undersøgelse kan også indledes på Ombudsmandens eget initiativ, d.v.s. uden at der foreligger

en klage. Får Ombudsmanden kendskab til fejl eller forsømmelser af større betydning, giver Ombudsmanden meddelelse herom til Landstinget og til Landsstyret. Ombudsmanden giver ligeledes meddelelse til Landstinget og Landsstyret, hvis Ombudsmanden bliver opmærksom på mangler ved gældende lovgivning.

Ombudsmanden afgiver en årlig beretning til Landstinget om sin virksomhed. Beretningen offentliggøres.

7. Inatsisartut sullinneqarneranni anguniakkat

Inatsisartut Allattoqarfiata naalakkersuinikkut siulersorneqarnera Inatsisartut Siulittaasoqarfiata isumagisaraa. Inatsisartut sulinerisa pitsaanerpaamik ingerlanneqarnissaa Inatsisartut Allattoqarfiata nunatsinni inatsiliortut allaffeqarfiattut peqataaffigissavaa. Inatsisitigut aalajangersakkat iluanni killissarititaasut Siulittaasoqarfiullu maleruagassiai naapertorlugit Allattoqarfiup makku sulissutigisassarai:

Inatsisartut sulineranni atugassarititaasut makku aqutigalugit pitsaanerulersississallugit:

- Inatsisartut ataatsimiititaliaannut ilaasortaanullu qaffasissumik pitsaassusilimmik siunnersuinikkut, taper-sersuinikkut, oqalutseqarnikkut nutserisoqarnikkullu sullissinikkut,
- Ataatsimiititaliat sulinerisa pitsaanerumik piareersaasiornissaat anguniarlugu aammalu sulianik agguataarinerup naapertuutitngitsumik ingerlanneqarnissaa pinngitsoortinniarlugu Inatsisartut Naalakkersuisullu suleqatigiinnerannik siuarsaanikkut,
- Ataatsimiititaliat aqqissuussaanaermikkut suleriaat-simikkullu naapertuunnerpaamik ingerlatsivigineqarnissaa anguniarlugu suleqataanikkut,
- Allattoqarfiup suliaaqaqarfiisa iluanni pitsaassutsinik inerisaaajuarnissaq qulakkeerniarlugu sulianut tunngasunik ilisimasanik katersinikkut,
- Pitsaanerumik pilersaarusiornikkut, aalajangiinartarnerit pitsaanerusunngortinniarnersigut aammalu sanngiiffiit ataasiakkaat malitseqartinneqartarnerisigut Allattoqarfiup nukissatigut pigisaanik pitsaanerpaamik atuinikkut.

Inatsisartunik isiginninneq makku aqutigalugit qaffassassallugu:

- Inatsisit pitsaassusaasa pitsanngorsarneqarnerata sammineqartuarneratigut,
- Kattuffiit soqutigisaqaqatigiillu saaffiginnissutaasa pilertornerumik iliuseqarfigineqartarnissaa anguniarlugu pitsanngorsaanikkut,
- Inatsisartut suliaat angusaallu pillugit annertunerumik pitsaanerumillu paasisutissiisarnikkut,
- Inatsisartut ataatsimiinnerannit imaqarniliat malinnaajuartinneqarnerisigut,
- Oqaatsit marluk atorneqarneranni kalaallisut oqaatsit

akuutinneqarnerulernissaannut atorneqarnerulernissaannullu periutsit atorneqarsinnaasut pilersinneqarnissaa anguniarlugu suliniutinik aallarnisaanikkut suliniuteqartoqartillugulu peqataanikkut.

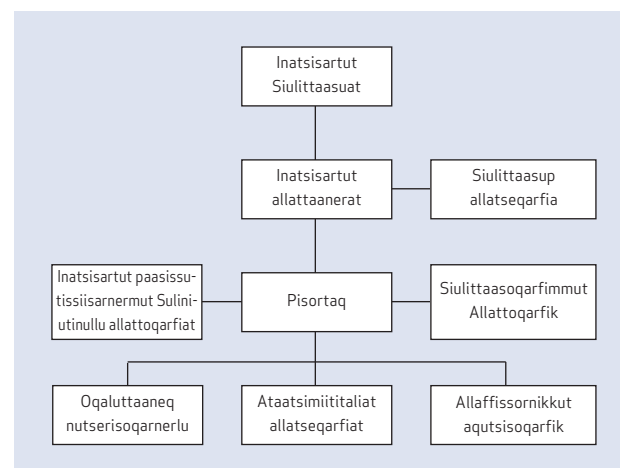
Allattoqarfik makku aqutigalugit sullivittut ineriartortissallugu:

- Siulersueriaatsit angusaqarnissamut siunnerfillit sulusunullu politikki anguniagaqarfiusoq atorlugit sulususanik kajumilersitsiniarnikkut sulusunullu piginnaaneqarluartunik sulerusussuseqarluartunillu ineriartortitsinikkut sulisorinniinnarniarnikkullu,
- Allattoqarfiup ingerlatsinerata ingerlaavartumik pitsanngorsarneqarneratigut, taamaaliornikkut sulianik ingerlatsisarnermi naammassisaqarsinnaassutsip pitsaassutsillu qaffasissuujuarnissaa minnerpaamillu pi-sortanit ingerlatsinerumit aningaasartuutit nalingisut qaffasissuseqarnissaa uppernarsarneqartuarsinnaaqqullugu.

Allaffeqarfiup aqqissuussaanaera

Inatsisartut allaffeqarfiata aqqissuussaanaera ataani takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 7-1.

7. Målsætninger for Landstingets betjening

Den politiske ledelse af Landstingets Bureau forestås af Landstingets Formandskab.

Landstingets Bureau skal som det grønlandske parlaments administration aktivt medvirke til, at Landstingets arbejde fremmes bedst muligt.

Bureauet skal inden for lovgivningens rammer og de af Formandskabet udstukne retningslinier arbejde for:

Forbedring af betingelserne for det parlamentariske arbejde ved:

- ydelse af rådgivning, støtte, tolkning og oversættelse af høj kvalitet til Landstingets udvalg og medlemmer,
- fremme af samspillet mellem Landsting og Landsstyre til bedre forberedelse af udvalgsarbejdet og til undgåelse af u hensigtsmæssigheder i arbejdsdelingen,
- ydelse af bidrag til den mest hensigtsmæssige udvalgsstruktur og udvalgenes arbejdsformer,
- opbygning af et fagligt videnberedskab til sikring af fortsat kvalitetsudvikling inden for Bureauets arbejdsområde,
- bedst mulig anvendelse af Bureauets ressourcer ved bedre planlægning, beslutningsprocesser og opfølgning på erkendte svagheder.

Højnelse af Landstingets anseelse ved:

- fortsat fokus på forbedring af lov kvaliteten,
- forbedring af reaktionstiden på henvendelser fra organisationer og interessegrupper,
- øget og forbedret formidling af information om Landstingets arbejde og resultater,
- opdatering af referater fra Landstingets samlinger,
- iværksættelse af og deltagelse i projekter, der kan danne model i henseende til integration og anvendelse af grønlandsk som modersmål i to-sprogede sammenhænge.

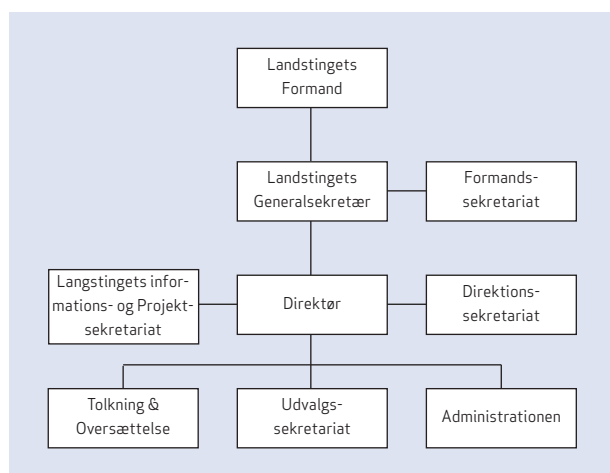
Udvikling af Bureauet som arbejdsplads ved:

- anvendelse af resultatorienterede ledelsesformer og en aktiv personalepolitik, der kan tiltrække, udvikle og fastholde kompetente og motiverede medarbejdere,
- løbende effektivisering af Bureauets drift, så der kontinuerligt dokumenteres et højt produktivets- og kvalitetsniveau i opgaveløsningen, svarende mindst til niveauet af offentlige udgifter der medgår til driften.

Organisationsplan

Nedenfor vises Landstingets Bureaus organisationsplan .

Figur 7-1.

Atuuffinni suliat pillugit paasisutissiineq

Inatsisartut Siulittaasuut

Siulittaasup, ulloq tamaat atorfeqartitaasup, Siulittaasoqarfiup suliassaasa isumagineri sularisarai. Inatsisartut Inatsisartunullu ilaasortat sulineranni kiisalu Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni suleqatigiinnermi naapertuuttunik atugassaqartitsisoqarnissaa qulakkeerniarlugu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata suliassat assigiingitsorpassuit isumagineqarnissaat akisussaaffigaa. Tamatuma saniatigut Inatsisartut sinnerlugit avammut kiinnernissamut aammalu Inatsisartut suliassalu inerneru pillugit paasisutissanik pitsaasumik tamanut ingerlatitseqqinnissamut Siulittaasoqarfik pisussaaffeqarpoq. Naalakkersuinermut inatsisartoqarnermullu tunngasuni Siulittaasoqarfik Inatsisartut allattaanerannit, Inatsisartut allaffissornikkut sullinneqarnerata siulersorneqarnissaanut akisussaanerpaasumit sullinneqartarpoq.

Inatsisartut Allattaanerat

Siulittaasoqarfiup naalakkersuinikkut aammalu inatsisartutigoortumik sinniisuutitaasunut tunngatillugu suliniutigisaasa sammisaasalu ataqatigiissaarneqarnissaat Inatsisartut Allattaanerata isumagisaraa. Inatsisartut ataatsimiinnissaanut atatillugu Inatsisartut Allattaanerata ataatsimiinnermut tamarmut ullunullu ataasiakkaanut ullormut oqaluserisassat piareersartarpari, soorluttaaq Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni Inatsisartut ataatsimiittarfianni allatsit atuuartarpoq. Siulittaasoqarfiup suliassaanut tunngasumik sullissinerani Inatsisartut Allattaanerata makku aamma suliassarai:

- Naalakkersuisunut attaveqarneq,
- Naalagaaffeqatigiinnermut tunngasumik attaveqarneq,
- Inatsisartutigoortumik sinniisuutitanik tikeraartoqarnerani qaaqquisuuneq taamatullu sinniisuutitat qaaq-qusinerannisinniisutut peqataaneq,
- Siulittaasoqarfiup suliniutigisaanut tunngatillugu partiit allattoqarfiinut sammisumik ataqatigiissaarineq, aamma
- Ilinniagallit kattuffiinut isumaqatiginninniarnit isumagineri.

Inatsisartut Allattaanerat Inatsisartut Allattoqarfiata siulersorneqarnissaanut akisussaanerpaavoq. Akisussaaffik taanna annertuutigit ulluinnarni ingerlatsinermut tunngasutigit Allattoqarfimmi pisortamut isumagisassanngortinneqarsimavoq.

Siulittaasup allatseqarnera

Siulittaasup namminerisaminik allatseqarpoq, Siulittaasup angalanissaasa ataatsimiiffissaasalu ilaatigut pilersaarsiorneqarnerini ingerlanneqarnerinilu ikiuuttartumik. Allatsittaag Nersornaat-mut tunngassutillit aqutarai. Tamatuma saniatigut allattoqarfimmiippoq allatsi, taassuma

Allattoqarfiup allattaaneranut pisortaanullu allatsitut suliassat isumagisaralugit.

Inatsisartut Allattoqarfianni pisortaq

Inatsisartut allattaanerata suliakkiissuteqarnera naapertorlugu Allattoqarfiup pisortaata Allattoqarfikkoortumik suliassat sulisullu siulersorneqarnerat isumagisarai. Pisortaq Inatsisartut allattaanerannut akisussaassuseqarpoq, taannalu suliassanut tunngasunik, ilaatigut nammineerluni ilaatigullu Allattoqarfiup kiffartuussinermut immikkoortortai sisamat aqqutigalugit, sulissuttarlugu.

Allattoqarfiup ingerlatsivigineqarnerani missingersuutit eqqortinneqarnissaanut tunngatillugu pisortaq Inatsisartut allattaanerannut akisussaassuseqarpoq. Inatsisartut allattaannik isumaqatigiissuteqarnikkut Allattoqarfiup suliniutigisaanik aallarnisaasuusarpoq, peqataasarpoq taakkunungaluunniit siulersuisarluni. Suliassat siuliani taaneqartut saniatigut pisortaq Inatsisartut Siulittaasuannut Siulittaasoqarfimmullu kiisalu Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliamut aamma Qinigaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliamut allatsit atuuippoq.

Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni tassungalu piareersarnermi Inatsisartut sulinerata pitsaanerpaamik ingerlanneqarnissaa anguniarlugu Inatsisartut allattaanerat pisortarlugu qanimut suleqatigiittarput. Suleqatigiinnertaaq taamaattoq Siulittaasoqarfiup suliassaasa ingerlanneqarneranni Allattoqarfiullu kiffartuussinerani ukioq naallugu ingerlanneqartarpoq. Inatsisartut allattaanerata peqanngiffiini pisortaq taamatut atuuartarpoq.

Siulittaasoqarfimmut allattoqarfik

Siulittaasoqarfimmut allattoqarfimmiippoq allatsi Allattoqarfimmi pisortamut allattaanerami suliassanik isumaginnittuusoq.

IT

Inatsisartuni IT-mik ineriartortitsineq kiisalu IT-mi atorulersuutit pingaarnert Sermit A/S suleqatigalugu isumagineqarput. Aammattaaq Inatsisartut servereqarfiat Sermit A/S-imit isumagineqarpoq.

Qarasaasiat netværkillu sularineqartarneranni aserfal-latsaalineqarnerannilu Inatsisartut IT-Supportimit sullinneqarput. Inatsisartut ataatsimiinneranni ullup ingerlanerani akunnerni tamani Inatsisartut Allattoqarfianni toqqaannartumik sulisumik ikiuuttussamik IT-Support atugassiivoq. Inatsisartut ataatsimiinnerisa avataatigut pisariaqartitsineq malillugu ikorfartuisoqartarpoq.

Nutserisoqarfik

Suliat Inatsisartuni Inatsisartullu Ataatsimiititaliaanni sularineqartut tamarmik oqaatsit marluk atorlugit pinngit-

Information om funktionernes opgaver

Landstingets Formand

Formanden er beskæftiget med varetagelsen af Formandskabets opgaver i en fuldtidsstilling. Landstingets Formandskab er ansvarlig for varetagelsen af en lang række opgaver til sikring af hensigtsmæssige arbejdsbetingelser for Landstinget og dets medlemmer samt samspillet mellem Landsting og Landsstyre. Endvidere påhviler det Formandskabet, at repræsentere Landstinget udadtil og effektivt formidle information til offentligheden om Landstinget og resultaterne af dets arbejde. På politisk og parlamentarisk niveau betjenes Formandskabet af generalsekretæren, der har det overordnede ledelsesansvar for Landstingets administration.

Landstingets generalsekretær

Landstingets generalsekretær varetager koordination og gennemførelse af Formandskabets initiativer og aktiviteter på det politiske niveau og i relation til parlamentariske repræsentationer.

I forbindelse med Landstingets samlinger forbereder generalsekretæren dagsordenen for hele samlingen og de enkelte mødedage, ligesom denne under Landstingets møder fungerer som sekretær i Landstingssalen. Endvidere omfatter generalsekretærens bistand til Formandskabet opgaver vedrørende:

- relationen til Landsstyret,
- forholdet til Rigsfællesskabet,
- værtskab ved parlamentariske repræsentationers besøg og repræsentation efter sådanne repræsentationers invitation,
- koordination i forhold til partisekretariater vedrørende Formandskabets initiativer, og
- varetagelse af forhandlinger med faglige organisationer.

Generalsekretæren har det overordnede ledelsesansvar for Landstingets Bureau. Dette ansvar er i vidt omfang delegeret til direktøren for Bureauet for så vidt angår den daglige drift.

Formandssekretariatet

Landstingsformanden har en personlig sekretær, som bl.a. bistår Formanden med tilrettelæggelse og gennemførelse af Formandens rejser og mødeaktivitet. Sekretæren står også for administrationen af Nersornaat. Derudover består sekretariatet af en sekretær, som varetager sekretærfunktionen for Bureauets generalsekretær og direktør.

Direktøren for Landstingets Bureau

Direktøren for Bureauet varetager den daglige ledelse af

Bureauets funktioner og personale i henhold til delegering fra generalsekretæren. Direktøren refererer til generalsekretæren og bistår denne med faglige serviceydelser, dels personligt og dels gennem Bureauets fire service-enheder.

Direktøren er budgetansvarlig over for generalsekretæren med hensyn til Bureauets drift. Han initierer, deltager i eller leder Bureauets projekter efter aftale med generalsekretæren. Derudover fungerer direktøren som sekretær for Landstingets Formandskab, som sekretær for Udvalget for Forretningsordenen og Udvalget til Valgs Prøvelse.

Under Landstingets samlinger og forberedelserne hertil arbejder generalsekretæren og direktøren tæt sammen om den bedst mulige afvikling af Landstingets arbejde. Et tilsvarende samarbejde gennemføres året igennem til gennemførelse af Formandskabets opgaver og Bureauets levering af service. Under generalsekretærens fravær fungerer direktøren i dennes sted.

Direktionssekretariatet

Direktionssekretariatet består af en sekretær, som varetager sekretærfunktionen for Bureauets direktør.

IT

IT-udvikling samt den overordnede IT-infrastruktur i Landstinget varetages i samarbejde med Sermit A/S. Sermit A/S står endvidere for hosting af Landstingets serverpark.

Landstinget betjener sig af IT-Support til supportering og vedligeholdelse af pc'ere og netværk. IT-support stiller under Landstingets samlinger en mand til rådighed i alle dagtimerne on site i Landstingets Bureau. Udenfor Landstingets samlinger, sker support efter behov.

Tolkefunktionen

Alt det materiale, der produceres i Landstinget og i Landstingets udvalg, skal foreligge på to sprog. Derfor skal alt oversættes enten til grønlandsk eller dansk. Til at klare denne opgave er der i Tolkefunktionen ansat 5 tolke, som skal oversætte alle Landstingets skrivelser såsom mødeindkaldelser, referater, udvalgenes betænkninger, beretninger, rejserapporter mm. på et højt kvalificeret fagligt og juridisk niveau. Desuden simultantolkes alle udvalgsmøder, samråd og deputationer. Endelig indbefatter tolkenes opgaver projektledelse og koordination vedrørende Landstingets Sprogprojekt samt andre projekter efter opdrag.

sooratik allassimassapput. Taamaamat suliat ingerlanneqartut tamarmik kalaallisuunngortinneqarlutilluunniit danskiisuunngortinneqartussaapput. Suliassat taakku ingerlanneqarnissaannut Nutserisoqarfik nutserisunik tallimanik sulisoqarpoq, taakkulu Inatsisartuni suliat naqinneqartut tamaasa, soorlu ataatsimiigaaqqusissutit, imaqarniliat, ataatsimiititaliat isumaliutissiissutaat, nalunaarusiat, angalanernit nalunaarusiat il. il., inatsisilerinerup sulinerullu tungaanit isigalugu pitsaalluinnartumik pitsaassuseqarlutik nutserneqarnissaat isumagissarsaata. Taaneqartut saniatigut ataatsimiititaliat ataatsimiinneranni, isumasioqatigiilluni ataatsimiinnerni sassartitaqarnernilu toqqaannartumik oqaluttaasarput. Kiisalu nutserisut suliassaasa ilagaat Inatsisartut Oqaatsit pillugit Suliniutaannut suliniutigisassatullu suliakkiissutigineqartunut allanut ingerlatsisuullunilu ataqatigiissaarisuuneq.

Ataatsimiititaliat allatseqarnerat

Inatsisartut ataatsimiititalianut allatseqarfiata Inatsisartut ataatsimiititaliaat sullittarai, taannalu ataatsimiititalianut allatsinit arlalinnit inuttaqarluni. Ataatsimiititaliap inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuutitik suliaqarnerani ataatsimiititaliamut allatsi ikiuuttarpoq, ataatsimiititaliap angalanissaata aaqquissuunnerani ataatsimiititaliillu Naalakkersuisunut ilaatigut apeqquaqarneratigut suliassaqarfigisaani malinnaasarpoq, Naalakkersuisullu inatsisitigut aalajangersakkat malillugit ingerlatsinersut nakkutilliisuuffigisarlugit. Ataatsimiititaliattaq aallattaasa ilaasortat ataasiakkaarlutik inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuusiorderini ikiortarpaat. Taamatutaaq Inatsisartut nunani tamalaani suleqatigiinnermi peqataaneranni, minnerunngitsumik nunanut allanut sillimaniarnermullu naalakkersuinikkut apeqquutitik sammisaqarfiusuni, nunanilu tamalaani inatsisartutigoortumik Inatsisartut aallartitaannut ikiuunnikkut ataatsimiititalianut allatsit sullissisarput.

Ataatsimiititalianut allatsit aammattaaq makkunatigut isumaginnittuupput:

Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiat

Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiata isumagisarai Inatsisartut inatsisissaattut Inatsisartullu peqqussutissaattut siunnersuutit tamakkerlugit misissuataarnissaat. Taamatut suliaqarneq Inatsisat Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamit, allattoqarfiup inatsisilerituutut ilinniagalinnik ataatsimiititalianut allattai ikiortigalugit ingerlanneqartarpoq.

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi aamma Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffianni aallartitanut allatseqarfik

Ataatsimiititaliat allattaat marluk Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffianni nunatta ilaasortaatitaannut sullissisuupput, Nunallu Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata aaqquissuussaannut suliassanik isumaginnittuullutik. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa sullinneqarnerat partiit allatseqarfii suleqatigalugit ulloq 1. januar 2005-imiit nutaamik pilersitatut ingerlalerpoq.

Sullissinermut allaffissornikkullu immikkoortortaqarfik

Inatsisartut Allattoqarfianni sullissinermut allaffissornikkullu immikkoortortaqarfik Inatsisartut missingersuusiaanunut naatsorsuutaanullu, Inatsisartunut ilaasortat aningaarsaiaannut, akissarsialerinerumut sulisorisanullu atatillugu aqutsinermut il.il. tunngasutigut suliassanik tamanik isumaginniffiuvoq. Immikkoortortaqarfiuttaaq Inatsisartut ataatsimiinnerinut atatillugu piareersaanerit ataatsimiinnerillu ingerlanneqarnerinut tunngassutillit allaffissornikkut suliarisarpai, ilaatigut allattoqarfiup qullersaanit suliakkiissutigineqartut najoqqutaralugit ingerlaavartumik malinnaatitsinikkut kiisalu allakkanik ullormut oqaluuserisassanik isaasunik anisunillu nalunaarsuinikkut, pappiaranut nuutitsinikkut isumaliutissiissutitik, partiillu oqaaseqartuisa saqqummiussaannik siammarterinikkut. Aammattaaq Inatsisartunut ilaasortat sulisorisallu inissamik innersuunneqarneri aqutarai.

Inatsisartut paasissutissiisarnermut suliniutinullu allattoqarfiat

Allattoqarfik nutaatut 2007-mi pilersinneqarpoq, siunertaralugulu Inatsisartut suliassaannik assigiinngitsorpassuarnik ataqatigiissaarinissaq kiisalu Inatsisartut ulluinnarni sulinerat pillugu innuttaasut paasissutissanik pisariaqartitaannik Inatsisartut paasissutissiisarnermi politikiaata sutigut tamatigut naammassinnittuunissaanik qulakkeerinnissaq. Suliniutit ingerlanneqarneranni allattoqarfimmi suliassaqarfinnit allanik sulisussat pisariaqartinneqartut allattoqarfimmit atorneqartarput. Paasissutissiisarnermut suliniutinullu Allattoqarfik allattoqarfimmi pisortamit aquunneqarpoq, tamatumalu saniatigut tassaniillutik ataatsimiititalianut allatsi paasissutissiisarnermi sulisutut atuuttoq aammalu web-masteri, taassuma isumagisaralugu Inatsisartuni suliat pillugit innuttaasunut paasissutissanik Inatsisartut internetikkut nittartagaannut inissiisarneq.

Udvalgssekretariatet

Udvalgssekretariatet betjener Landstingets udvalg, og sekretariatet består af en række udvalgssekretærer. Hver udvalgssekretær assisterer et udvalg med at behandle lov- og beslutningsforslag, at arrangere udvalgsrejser og at bistå udvalget til blandt andet gennem spørgsmål til Landsstyret at holde sig a jour med deres arbejdsområde og føre tilsyn med, at Landsstyrets forvaltning holder sig inden for lovens rammer. Udvalgssekretariatet bistår også med at udarbejde medlemmernes private lov- og beslutningsforslag. Udvalgssekretariatet yder ligeledes bistand til Landstingets deltagelse i internationalt samarbejde, særligt til det udvalg, der beskæftiger sig med udenrigs- og sikkerhedspolitik, og til Landstingets delegationer til internationale parlamentariske forsamlinger.

Udvalgssekretariatet varetager endvidere følgende funktioner:

Landstingets Lovtekniske Funktion

Landstingets Lovtekniske Funktion varetager den retstekniske gennemgang af samtlige forslag til landstingslove og landstingsforordninger samt forslag til øvrige retsregler, navnlig regeringsforslag og konventioner. Funktionen varetages af bureauets juridiske chefkonsulent med assistance fra de juridisk uddannede udvalgssekretærer.

Nordisk Råd og Vestnordisk Råds Delegationsskretariat

To udvalgssekretærer betjener de grønlandske medlemmer af Nordisk Råd og Vestnordisk Råd og varetager de praktiske opgaver i forbindelse med Nordisk Råd og Vest-

nordisk Råds arrangementer. Betjeningen af Nordisk Råd sker som en nyskabelse fra 1. januar 2005 i samarbejde med partisekretariatene.

Service- og administrationsafdelingen

Service- og administrationsafdelingen i Landstingets Bureau varetager samtlige opgaver med administration og udvikling af Landstingets budget og regnskab, vederlag til landstingsmedlemmer, løn- og personaleadministration mm. Endvidere varetager afdelingen de administrative opgaver i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af Landstingets samlinger; bl.a. ved løbende opdatering af dagsordenen efter forlæg fra Bureauets ledelse samt journalisering, kopiering og distribuering af betænkninger og ordførerindlæg. Endelig administrerer afdelingen Landstingets boligangvisning til medlemmer og medarbejdere.

Landstingets informations- og projektsekretariat

Sekretariatet er en nyskabelse oprettet i 2007, og har til formål at koordinere Landstingets mange tværgående projekter, samt sikre at Landstingets informationspolitik til enhver tid lever op til offentlighedens behov for informationer om det daglige parlamentariske arbejde. Ved gennemførelse af projekter trækker sekretariatet på de nødvendige ressourcer fra bureauets øvrige funktioner. Informations- og Projektsekretariatet ledes af en sekretariatschef og består herudover af en udvalgssekretær, der fungerer som informationsmedarbejder og en webmaster der sørger for, at information til offentligheden om arbejdet i Landstinget bliver lagt ud på Landstingets hjemmeside.

8. Inatsisartut Allattoqarfianni sulisorisat

2007-ip naanerani Inatsisartut Allattoqarfianni sulisut aalajangersimasut 26-t sulisorineqarput. Aaqquussuusaanermut pilersaarut malillugu taakku suliassaarfinnut makkununga agguarneqarput:

Sulisorisat

Inatsisartut allattaanerat	1
Siulittaasumut allatseqarfik	1
Pisortaq	1
Siulittaasoqarfimmut allattoqarfik	1
Oqalutsit nutserisullu	5
Ataatsimiititalianut allatseqarfik	8
Allaffeqarfik	8
Paasissutissiisarnermut suliniutinullu allattoqarfik	2
Katillugit	27

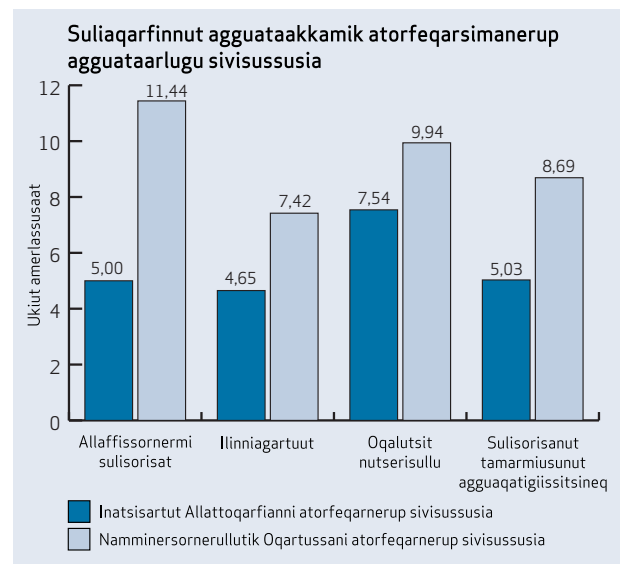
2007-ip naanerani Inatsisartut Allattoqarfianni sulisorisat agguaqatigiissillugu ukiut tallimat sinnerlugit siviussusilimmik atorfeqarsimapput. Sulisorisat ilaat ataaseq 1998-imi januarimi allaffeqarfissuarmiit Inatsisartut Allattoqarfiat avissaartinneqarmalli sulisuusimavoq.

Sulisorisat arlallit Namminersornerullutik Oqartussani allamiit Inatsisartut Allattoqarfianni sulilersimapput. Inatsisartut Allattoqarfianni sulilinginnertik sioqqullugu sulisorisat agguaqatigiissillugu ukiut qulingiluat sinnilaarlugit siviussusilimmik Namminersornerullutik Oqartussaniissiimapput.

Takussutissiami kingulianiittumi Inatsisartut Allattoqarfianni atorfillit atorfeqarsimanerisa 1. december 2007-imit siviussusiat takuneqarsinnaavoq. Sukaasami saamerlermi

Inatsisartut Allattoqarfianni atorfillit atorfeqarsimanerisa siviussusiat nalunaarneqarpoq, talerperlermili sulisorisat taakku Namminersornerullutik Oqartussani atorfeqarsimanerisa siviussusiat nalunaarneqarluni. Allaffeqarfimmi sulisorisat Allattoqarfianni Namminersornerullutik Oqartussanilu siviunerpaamik sulisuusimasut takuneqarsinnaavoq. Aammattaaq kisitsisitigut paasissutissanit takuneqarsinnaavoq ilinniagartuut ukiuni sisamani affangajammilu Inatsisartut Allattoqarfianni innermik saniatigut Namminersornerullutik Oqartussani allami ukiuni pingasungajanni misilittagaqartuusut.

Titartagaq 8-1.

8. Ansatte i Landstingets Bureau

Ved udgangen af 2007 beskæftiger Landstingets Bureau 26 fastansatte medarbejdere. De fordeler sig på følgende funktioner i henhold til organisationsplanen:

Personalestab:

Generalsekretær	1
Formandssekretariat	1
Direktør	1
Direktionssekretariat	1
Tolkning og oversættelse	5
Udvalgssekretariat	8
Administration	8
Informations- og projektsekretariat	2
I alt	27

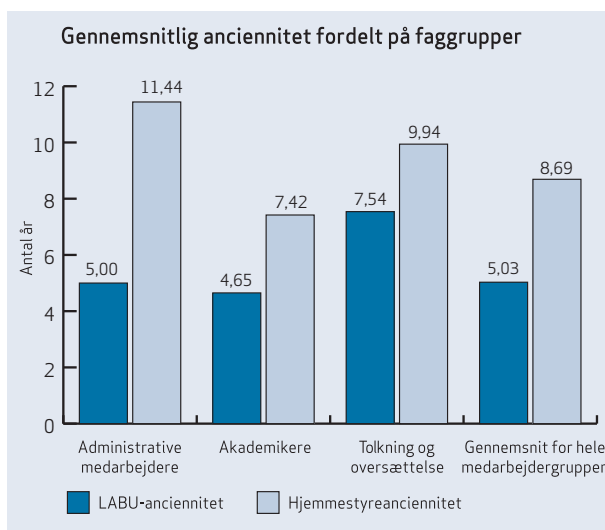
Medarbejderne i Landstingets Bureau havde ved udgangen af 2007 en gennemsnitlig anciennitet på lidt over fem år. En enkelt medarbejder har været med siden Landstingets Bureau blev organisatorisk udskilt fra centraladministrationen i januar 1998.

Flere medarbejdere er kommet til Landstingets Bureau fra det øvrige Hjemmestyre. Gennemsnitligt har medarbejdere i Landstingets Bureau været i Grønlands Hjemmestyre i næsten 9 år inden de startede med at arbejde i Landstingets Bureau.

Figuren nedenfor viser ancienniteten for de ansatte i

Landstingets Bureau pr. 31. december 2007. Venstre søjle i figuren markerer de ansattes anciennitet i Landstingets Bureau, mens højre søjle viser de ansattes Hjemmestyre-anciennitet. Det fremgår, at de administrative medarbejdere har den største Bureau- og Hjemmestyreanciennitet. Endvidere fremgår det af statistikken, at akademikere har i gennemsnit knap 3 års erfaring fra det øvrige Hjemmestyre udover deres 4,6 år i Landstingets Bureau.

Figur 8-1.

9. Namminersornerullutik Oqartussat nersornaasiuttagaat "Nersornaat"

Namminersornerullutik Oqartussat nersornaasiuttagaat Nersornaat 1989-imi Namminersornerullutik Oqartussat ukiut qulinngorlugit nalliuttorsiornerannut atatillugu pilersinneqarpoq.

Saqqarmiu tunniunneqartassaaq inunnut maani innuttaasunut taamatullu danskinut aamma nunani allamiunut – imikkut nersortariaqarluinnartumik Kalaallit Nunaannut sullissisimasunut, suliaat inuiaqatigiinnut sullissineruppat, inuussutissarsiornermut, eqqumiitsuliornermut, ilisimatuussutsimut imaluunniit allamut tunngasuuppat assigiimmik. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat saqqummiuliinisamikaalajangiisartuuvoq. Nersornaat sɔlviusoq kuultisorsorluunniit tunniunneqartarpoq.

Saqqarmiu sɔlviusoq saqqarmiulernerqartup namineq pigisassaraa, piginnittoq inuutillugu allamut tunniuteqqusaanngitsoq, qularnaveeqqusiuteqqusaanngitsoq imaluunniit eqqartuussisutigit sulissutigisitsissutaasusaanngitsoq. Saqqarmiu sɔlviusoq piginnittuata toqunerani pigisanut qimataanut ilanngunneqartussaavoq.

Saqqarmiu kuultiusoq Namminersornerullutik Oqartussat pigisaraat, saqqarmiullillu toqunerani piginnittumut utertinneqartussaatailluni. Nersornaat Namminersornerullutik Oqartussat sinnerlugit tunniussisumit nersornaasigaasumut namminermut tunniunneqartarpoq. Saqqarmiuliinermut peqatigitillugu allagartaq Inatsisartut Siulittaasuata atsiugaa tunniunneqartarpoq.

Nersornaatip tunniunneqarneranut atatillugu ilasseqatigiinnermut aningaasartuutit Inatsisartut Siulittaasoqarfiata akilertarpai.

9. Grønlands Hjemmestyres fortjenestemedalje "Nersornaat"

Grønlands Hjemmestyres fortjenestemedalje Nersornaat blev indstiftet i forbindelse med Hjemmestyrets 10 års jubilæum i 1989.

Medaljen er Hjemmestyrets fornemmeste anerkendelse, og medaljen kan tildeles såvel borgere i Grønland som danskere og udlændinge for en helt særlig fortjenstfuld indsats for Grønland, hvad enten det drejer sig om samfundstjeneste, erhverv, kunst, videnskab eller andet. Landstingets Formandskab træffer beslutning om tildeling af medaljer. Medaljen tildeles enten som guldmedalje eller som sølvmedalje.

Sølvmedaljer er personlig ejendom for indehaveren og kan ikke gøres til genstand for overdragelse, pantsætning eller retsforfølgning, så længe indehaveren lever. Ved død indgår sølvmedaljer i indehaverens almindelige bo.

Guldmedaljer tilhører Grønlands Hjemmestyre og skal ved død tilbageleveres til ejeren. Medaljen overrækkes modtageren personligt af en repræsentant for Hjemmestyret. Sammen med medaljen udleveres et diplom, der underskrives af Landstingets formand.

Udgifter i forbindelse med selve ceremonien ved overrækelsen af Nersornaat afholdes af Landstingets Formandskab.

10. Aningaasaqarneq

Inatsisartut

Aningaasarsiat, ilaasortaajunnaarnersiat soraarnerussutisiallu	18.360.876
Akunermusialinnut akissarsiarititat	1.139.156
Soraarnerussutisianut tapeeqataassutit	897.364
Isumaqtigiissutit tunniunneqanngitsut (2006-imi tunniunneqartut)	-1.813.783
Aningaasarsiat, akissarsiat soraarnerussutisianullu tapeeqataassutit katillugit	18.583.613
2007-imi ataatsimiinnerit	3.879.748
Aapparizat angalaneri	160.716
Paasisassarsiorluni angalanerit	1.256.056
Siulittaasoqarfiup angalaneri	435.017
Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap angalaneri	419.667
Kukkunersiunerimut Ataatsimiititaliap angalaneri	109.514
Aalisarnermut Nunalerinermullu	
Ataatsimiititaliap angalaneri	103.493
Eqqissimatitsinerimut Avatangiisinullu	
Ataatsimiititaliap angalaneri	21.469
Ineqarnermut Attaveqarnermullu Ataatsimiititaliap angalaneri	0
Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu	
Ataatsimiititaliap angalaneri	132.368
Ilaqutariinnerimut Ataatsimiititaliap angalaneri	120.261
Inatsisinik Atortitsinerimut Ataatsimiititaliap angalaneri	239.757
Peqqissutsimut Ataatsimiititaliap angalaneri	266.909
Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu	
Ataatsimiititaliap angalaneri	359.835
Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi	367.503
Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat	398.181
Inuussutissarsionermut Ataatsimiititaliap angalaneri	342.737
Attaveqarnermut Ataatsimiititaliap	374.812
Nersornaat, saqqarmiunik tunniussinerit	126.818
Pisortatigoortumik tunissutit	219.067
Pisortatigoortumik tikeraartoqarneq ilassinnerillu	193.505
Atorfinittut atorfeqarunnaartullu, pequtunik nuussinerit	93.410
Utaqqiisaasumik ineqartitsineq	266.583
Sulinngiffeqarnermi akiliunneqarluni angalanerit	17.657
Inatsisartut ataatsimiinnerisa imaqarniliorneqarneri	1.601.037
Ingerlatsinerimik kukkunersiuneq	0
Oqalutsit avataaneersut taartaasunillu ikiorteqarneq	0
Inatsisartut ataatsimiittarfiannut nutaamut suliniutitut siunnersuut	0
Sullissinissamik isumaqtigiissutit, kopeeriviit qarasaasiallu	638.209
Biiliniq, sillimasiissutiniq, illutanik ingerlatsineq	315.302
Attaveqarnermut aningaasartuutit	111.871
Naqitat, pappialat il.il.	1.025.166
Pequtunik IT-mullu atorunik pisinerit	518.616
Pikkorissaanerit, ilinniartitseqqinnerit	
sulisunillu ineriartortitsineq	51.057
	14.166.341
Inatsisiliortut sulineranni aningaasartuutit katillugit	32.749.954
(2007 naatsors.)	

Inatsisartut ataanni sullissiviit tapiissutillu

Inatsisartut Ombudsmandiat

Aningaasarsianut aningaasartuutit	5.388.000
Aningaasartuutit allat	2.415.000
Inatsisartut Ombudsmandiat, katillugit	7.803.000

Tapiissutit Inatsisartut Allattoqarfiannit tunniunneqartartut

Naalakkersuinikkut sulinerimut tapiissutit	5.375.000
Illua tungiliuttut ilassinnittarnerat	45.000
Landskarsimit nersornaatitut tunissutit	0
Nunavat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat, ilaasortaanerimut akiliut	250.000
Inuit Circumpolar Conference	5.000.000
International Training Centre for Indigenous Peoples (ITCIP)	500.000
Tapiissutit Inatsisartut Allattoqarfiannit tunniunneqartartut katillugit	11.170.000

Inatsisartut Allattoqarfiat

Aningaasarsiat soraarnerussutisiallu katillugit	16.732.495
Angalanernut ineqarnermullu aningaasartuutit	1.130.412
Utaqqiisaasumik ineqartitsineq	48.348
Atorfinitsinerit	191.680
Pikkorissarnerit	259.491
Sulisunut aningaasartuutit allat	327.359
Kukkunersiuneq taartaasullu	370.066
Naqitat, pappialat il.il.	401.848
Attaveqarnermut aningaasartuutit	348.998
Pequtunik IT-mullu atorunik pisinerit	636.136
Sullissinissamik isumaqtigiissutit	351.040
Biilit illutallu	714.428
Inatsisartut Allattoqarfiat katillugit	21.512.301

Inatsisartut ataanni sullissiviit katillugit

73.235.255

10. Økonomi

Landstinget

Vederlag, eftervederlag og pension	18.360.876
Løn til timelønnede	1.139.156
Pensionsbidrag	897.364
Overenskomster ikke udbetalt (udb. I 2006)	-1.813.783
Vederlag, løn og pensionsbidrag i alt	18.583.613
Samlinger i 2007	3.879.748
Ægtefællerejser	160.716
Orienteringsrejser	1.256.056
Formandskabets rejser	435.017
Finansudvalgets rejser	419.667
Revisionsudvalgets rejser	109.514
Fiskeri- og Landbrugsudvalgets rejser	103.493
Frednings- og Miljøudvalgets rejser	21.469
Bolig- og Infrastrukturudvalgets rejser	0
Kultur- og Uddannelsesudvalgets rejser	132.368
Familieudvalgets rejser	120.261
Lovudvalgets rejser	239.757
Sundhedsudvalgets rejser	266.909
Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk udvalgs rejser	359.835
Nordisk Råd	367.503
Vestnordisk Råd	398.181
Erhvervsudvalgets rejser	342.737
Kontaktudvalget	374.812
Nersornaat, medaljer overrækkelser	126.818
Officielle gaver	219.067
Officielle besøg og repræsentation	193.505
Til- og fratrædelser, bohaveflytninger	93.410
Vakantindkvarteringer	266.583
Feriefrirejser	17.657
Referater af Landstingets møder	1.601.037
Forvaltningsrevision	0
Eksterne tolke og vikarbistand	0
Projektforslag ny landstingssal	0
Serviceaftaler, kopimaskiner og edb	638.209
Drift biler, forsikringer, bygninger	315.302
Kommunikationsudgifter	111.871
Tryksager, papir m.m.	1.025.166
Inventar og IT anskaffelser	518.616
Kurser, efteruddannelse og medarbejderudvikling	51.057
	14.166.341
Landstingets parlamentariske arbejde i alt (2007 regnskab)	32.749.954

Tilknyttede institutioner og tilskud

Landstingets Ombudsmand

Lønudgifter	5.388.000
Øvrige udgifter	2.415.000
Landstingets Ombudsmand i alt	7.803.000

Tilskud under Landstingets administration

Tilskud til politisk arbejde	5.375.000
Oppositionens repræsentation	45.000
Landskassens hædersgaver	0
Vestnordisk Råd. Medlemsbidrag	250.000
Inuit Circumpolar Conference	5.000.000
International Training Centre for Indigenous Peoples (ITCIP)	500.000
Tilskud under Landstingets administration i alt	11.170.000

Landstingets Bureau

Løn og pensionsbidrag i alt	16.732.495
Rejser og opholdsudgifter	1.130.412
Vakantindkvarteringer	48.348
Ansættelser	191.680
Kurser	259.491
Øvrige udgifter personale	327.359
Revision og vikarer	370.066
Tryksager, papir m.v	401.848
Kommunikationsudgifter	348.998
Anskaffelser EDB samt inventar	636.136
Serviceaftaler	351.040
Biler og bygninger	714.428
Landstingets Bureau i alt	21.512.301

Landstingets institutioner i alt

	73.235.255
--	-------------------

11. Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat paasisassarsiorlutik 2007-imi angalaneri

Inatsisartunut ilaasortap ataatsip Kalaallit Nunaanni paasisassarsiorluni angalanerinit 50.000 kr.-it immikkoortinneqarsimapput. Inatsisartuni partiit angissusiat apequtaatillugu aningaasaliissutit tamarmiusut aallaavigalugit partiit ataasiakkaat angalanerit aalajangersartarpaat.

Inatsisartunut ilaasortap partiimi suleqataasumik ingiarte-qarnissani toqqarsinnaavaa. Angalanerit malittarisassat nalinginnaasut malillugit Inatsisartut Allattoqarfianni naatsorsorlugit nalunaarsorneqartarput.

Siumut 2007-imi paasisassarsiorluni angalanerit

Mikael Petersen	18-23/01	Ilulissat Upernavik	2.492,46
Ruth H. aamma Lars Emil J.			
Otto Jeremiassen	22-30/06	Attu Iginniarfik Ikerasaarsuk Niaqornaarsuk	12.884,02
Doris Jakobsen	29/10 - 01/11	Uummannaq	19.902,27
Ruth Heilmann	21-26/06	Kangerlussuaq	29.377,08
Isak Olsen			
Ruth Heilmann	1/11	Kangaamiut	199,06
Ruth Heilmann	30-31/10	Maniitsoq Nunaqarfiit	10.997,37
Ruth Heilmann	29/11 - 03/12	Nuuk	4.165,00
Vittus Mikaelson	31/10 - 06/11	Nanortalik Tasiusaq	39.633,94
Isak Olsen			
Ruth Heilmann	15/02	Qaqortoq - Narsaq	2.104,00
Jens Lars Fleischer	16-31/07	Qaqortoq	218.735,12
Ruth Heilmann	13/07 - 01/08	Qaqortoq	
Isak Olsen	17/07 - 01/08	Qaqortoq	
Jørgen Wæver Johansen	9-31/07	Qaqortoq	
Lars Emil Johansen	24/07 - 02/08	Qaqortoq	
Jenseeraq Poulsen	17/07 - 04/08	Qaqortoq	
Doris Jakobsen	21/07 - 01/08	Qaqortoq	
Mikael Petersen	16/07 - 04/08	Qaqortoq	
Jonathan Motzfeldt		Qaqortoq	
Paasisassarsiorluni angalanerit Siumut			340.490,32

Inuit Ataqtigii 2007-imi paasisassarsiorluni angalanerat

Juliane Henningsen	30/03 - 09/04	Uummannaq	12.418,00
Manasse Berthelsen	30/03 - 03/04	Uummannaq	7.637,25
Juliane Henningsen	15-23/06	Aasiaat Attu	13.288,02
Juliane Henningsen	1/9 - 9/9	Tasiilaq Angmassalik	15.749,54
Manasse Berthelsen	5/9 - 9/9	Tasiilaq Angmassalik	15.687,79
Juliane Henningsen	11-14/09	Sisimiut	13.049,79
Juliane Henningsen	11-14/12	Sisimiut	9.342,00
Olga P. Berthelsen	1/2 - 6/2	Sisimiut Sarfannguit	2.911,56
Johan Lund Olsen	12-14/09	Paamiut	1.315,00
Asii Chemnitz Narup	12-14/09	Paamiut	7.926,36
Agathe Fontain	28-29/11	Kangerlussuaq	2.583,40
Agathe Fontain	14-15/12	Kangaamiut	8.142,91
Josef Motzfeldt	6/7 - 11/7	Arsuk Aappilattoq	4.223,72
Josef Motzfeldt	14-17/08-07	Qeqertaasaq	2.336,80
Josef Motzfeldt	7/9 - 9/9	Saarloq Eqal.	6.951,90
Josef Motzfeldt	12/05	Qaqortoq	4.801,00
Josef Motzfeldt	21/11 - 01/12	Qaqortoq Nanortalik	12.932,34
Manasse Berthelsen	27/11 - 01/12	Narsaq - Qaqortoq	15.450,67

11. Landstingsmedlemmernes individuelle orienteringsrejser 2007

Der er afsat 50.000 kr. pr. Landstingsmedlem til foretagelse af individuelle orienteringsrejser i Grønland. De enkelte partier fastlægger rejserne ud fra en samlet pulje som er afhængig af partiernes størrelse i Landstinget. Et Lands-

tingsmedlem kan vælge at lade sig ledsage af en partimedarbejder. Rejsernes foretagelse afregnes overfor Landstingets Bureau efter sædvanlige regler.

Siumut's orienteringsrejser i 2007

Mikael Petersen	18-23/01	Ilulissat Upernavik	2.492,46
Ruth Heilmann			
Lars Emil Johansen			
Otto Jeremiassen	22-30/06	Attu Iginniarfik Ikerasaarsuk Niaqornaarsuk	12.884,02
Doris Jakobsen	29/10 - 01/11	Uummannaq	19.902,27
Ruth Heilmann	21-26/06	Kangerlussuaq	29.377,08
Isak Olsen			
Ruth Heilmann	1/11	Kangaamiut	199,06
Ruth Heilmann	30-31/10	Maniitsoq Bygder	10.997,37
Ruth Heilmann	29/11 - 03/12	Nuuk	4.165,00
Vittus Mikaelson	31/10 - 06/11	Nanortalik Tasiusaq	39.633,94
Isak Olsen			
Ruth Heilmann	15/02	Qaqortoq - Narsaq	2.104,00
Jens Lars Fleischer	16-31/07	Qaqortoq	218.735,12
Ruth Heilmann	13/07 - 01/08	Qaqortoq	
Isak Olsen	17/07 - 01/08	Qaqortoq	
Jørgen Wæver Johansen	9-31/07	Qaqortoq	
Lars Emil Johansen	24/07 - 02/08	Qaqortoq	
Jenseeraq Poulsen	17/07 - 04/08	Qaqortoq	
Doris Jakobsen	21/07 - 01/08	Qaqortoq	
Mikael Petersen	16/07 - 04/08	Qaqortoq	
Jonathan Motzfeldt		Qaqortoq	
Orienteringsrejser Siumut			340.490,32

Inuit Ataqaqigiits Orienteringsrejser i 2007

Juliane Henningsen	30/03 - 09/04	Uummannaq	12.418,00
Manasse Berthelsen	30/03 - 03/04	Uummannaq	7.637,25
Juliane Henningsen	15-23/06	Aasiaat Attu	13.288,02
Juliane Henningsen	1/9 - 9/9	Tasiilaq Angmassalik	15.749,54
Manasse Berthelsen	5/9 - 9/9	Tasiilaq Angmassalik	15.687,79
Juliane Henningsen	11-14/09	Sisimiut	13.049,79
Juliane Henningsen	11-14/12	Sisimiut	9.342,00
Olga P. Berthelsen	1/2 - 6/2	Sisimiut Sarfannguit	2.911,56
Johan Lund Olsen	12-14/09	Paamiut	1.315,00
Asii Chemnitz Narup	12-14/09	Paamiut	7.926,36
Agathe Fontain	28-29/11	Kangerlussuaq	2.583,40
Agathe Fontain	14-15/12	Kangaamiut	8.142,91
Josef Motzfeldt	6/7 - 11/7	Arsuk Aappilattoq	4.223,72
Josef Motzfeldt	14-17/08-07	Qeqertaasaq	2.336,80
Josef Motzfeldt	7/9 - 9/9	Saarloq Eqal.	6.951,90
Josef Motzfeldt	12/05	Qaqortoq	4.801,00
Josef Motzfeldt	21/11 - 01/12	Qaqortoq Nanortalik	12.932,34
Manasse Berthelsen	27/11 - 01/12	Narsaq - Qaqortoq	15.450,67

Josef Motzfeldt	23-27/10	Narsaq Nanortalik	10.708,30
Josef Motzfeldt	18/12 - 15/01	Qaqortoq	4.812,00
Ane Hansen	31/07 - 04/08	Upernavik	9.636,67
Manasse Berthelsen	27/07 - 06/08	Upernavik	20.881,16
Juliane Henningsen	13/05 - 16/05	Aasiaat Bygder Qeqertarsuaq Qasigiannuguit	22.370,00
Ane Hansen			
Manasse Berthelsen	31/05	Maniitsoq	70.957,24
Kuupik Kleist	30/05 - 04/06	Maniitsoq	
Ane Hansen	26/05 - 06/06	Maniitsoq	
Juliane Henningsen	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Agathe Fontain	26/05 - 05/06	Maniitsoq	
Hans Kreutzmann	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Asii Chemnitz Narup	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Josef Motzfeldt	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
IA Paasisassarsiorluni angalanerit			296.113,42

Atassut' 2007-imi paasisassarsiorluni angalanerit

Godmand Rasmussen	28/05 - 07/06	Qaqortoq	20.855,08
Godmand Rasmussen	04-16/08	Aasiaat Upernavik Nuuk	17.544,82
Godmand Rasmussen	15-09	Sarfannuguit	5.774,06
Kristian Jeremiassen	13/09	Akunnaaq	3.923,06
Kristian Jeremiassen	30/10	Ikamiut	3.699,06
Kristian Jeremiassen	13/09 - 15/09	Oqaatsut	4.495,30
Kristian Jeremiassen	06/12 - 07/12	Ilulissat	2.577,40
Kristian Jeremiassen	07/12 -12/12	Upernavik	4.155,20
Augusta Salling	14-27/06	Sydgrønland	26.229,09
Emilie Olsen	19-26/05	Sisimiut Ilulissat	11.624,00
Atassut paasisassarsiorluni angalanerit			100.877,07

Demokraatit 2007-imi paasisassarsiorluni angalanerit

Jens B. Frederiksen	29/06 - 30/07	Upernavik aamma Uummannaq Kommune	60.673,48
Jens B. Frederiksen	31/05 - 04/06	Maniitsoq	6.370,86
Jens B. Frederiksen	28/05 - 30/05	Qaqortoq	11.676,86
Jens B. Frederiksen	13-14/12	Maniitsoq	4.547,46
Eva Marie Petersen	13-14/12	Maniitsoq	3.897,00
Jens B. Frederiksen	14-15/08	Narsaq	9.262,00
Palle Christiansen	12-15/02	Nuuk	6.471,48
Palle Christiansen	12-18/06	Nuuk	12.921,47
Palle Christiansen	13-17/12	Maniitsoq Nuuk	14.366,61
Marie Flerscher	21-25/06	Ilulissat	11.343,24
Astrid F. Rex	28/06 - 22/07	Sydgrønland - Kapisillit	45.152,85
Demokaatit paasisassarsiorluni angalanerit			186.683,31

Josef Motzfeldt	23-27/10	Narsaq Nanortalik	10.708,30
Josef Motzfeldt	18/12 - 15/01	Qaqortoq	4.812,00
Ane Hansen	31/07 - 04/08	Upernavik	9.636,67
Manasse Berthelsen	27/07 - 06/08	Upernavik	20.881,16
Juliane Henningsen	13/05 - 16/05	Aasiaat Bygder Qeqertarsuaq Qasigiannuit	22.370,00
Ane Hansen			
Manasse Berthelsen	31/05	Maniitsoq	70.957,24
Kuupik Kleist	30/05 - 04/06	Maniitsoq	
Ane Hansen	26/05 - 06/06	Maniitsoq	
Juliane Henningsen	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Agathe Fontain	26/05 - 05/06	Maniitsoq	
Hans Kreuzmann	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Asii Chemnitz Narup	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Josef Motzfeldt	31/05 - 04/06	Maniitsoq	
Orienteringsrejser IA			296.113,42

Atassut's Orienteringsrejser i 2007

Godmand Rasmussen	28/05 - 07/06	Qaqortoq	20.855,08
Godmand Rasmussen	04-16/08	Aasiaat Upernavik Nuuk	17.544,82
Godmand Rasmussen	15-09	Sarfannuit	5.774,06
Kristian Jeremiassen	13/09	Akunnaaq	3.923,06
Kristian Jeremiassen	30/10	Ikamiut	3.699,06
Kristian Jeremiassen	13/09 - 15/09	Oqaatsut	4.495,30
Kristian Jeremiassen	06/12 - 07/12	Ilulissat	2.577,40
Kristian Jeremiassen	07/12 - 12/12	Upernavik	4.155,20
Augusta Salling	14-27/06	Sydgrønland	26.229,09
Emilie Olsen	19-26/05	Sisimiut Ilulissat	11.624,00
Orienteringsrejser Atassut			100.877,07

Demokraternes Orienteringsrejser i 2007

Jens B. Frederiksen	29/06 - 30/07	Upernavik og Uummanaq Kommune	60.673,48
Jens B. Frederiksen	31/05 - 04/06	Maniitsoq	6.370,86
Jens B. Frederiksen	28/05 - 30/05	Qaqortoq	11.676,86
Jens B. Frederiksen	13-14/12	Maniitsoq	4.547,46
Eva Marie Petersen	13-14/12	Maniitsoq	3.897,00
Jens B. Frederiksen	14-15/08	Narsaq	9.262,00
Palle Christiansen	12-15/02	Nuuk	6.471,48
Palle Christiansen	12-18/06	Nuuk	12.921,47
Palle Christiansen	13-17/12	Maniitsoq Nuuk	14.366,61
Marie Flerscher	21-25/06	Ilulissat	11.343,24
Astrid F. Rex	28/06 - 22/07	Sydgrønland - Kapisillit	45.152,85
Orienteringsrejser Demokraterne			186.683,31

Ilanngussaq 1

1989-miit – 2007-mut kuultimik NERSORNAASIISARNERIT

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2006:

Nersornaaserneqarpoq:

Svend Junge 04/02
Zhen Jianguo 04/03

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2005:

Nersornaaserneqarpoq:

Per Stig Møller 13/1

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2004:

Nersornaaserneqarpoq:

H.K.H. Kronprins Frederik 23/2
Hans Enoksen 16/4

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2003:

Nersornaaserneqarpoq:

Friis Arne Petersen 17/2
Ole Samsing 17/2
H.K.H. Prins Henrik 2/6

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2002:

Nersornaaserneqarpoq:

Mr. Mitsudo Urano 9/4
Christian Berthelsen 31/5
Tyge Lehmann 31/5

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2001:

Nersornaaserneqarpoq:

Jens Christian Chemnitz 12/3
Aage Chemnitz 20/6
Motzfeldt Hammeken 21/6
Gunnar Martens 25/6
Holger Balle 2/8

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 2000:

Nersornaaserneqarpoq:

Knud Hertling 30/11

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1999:

Nersornaaserneqarpoq:

Alibak Steenholdt 29/05
Jørgen Fleischer 21/06

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1998:

Nersornaaserneqarpoq:

Otto Sandgreen 1/6
Anders Andreassen 21/6

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1997:

Nersornaaserneqarpoq:

Ingen

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1996:

Nersornaaserneqarpoq:

Prins Takamodo 14/9
Knud Sørensen 27/9

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1995:

Nersornaaserneqarpoq:

Nobuyuki Higuchi 23/8

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1994:

Nersornaaserneqarpoq:

Ingen

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1993:

Nersornaaserneqarpoq:

Eigil Greve Knuth 8/8

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1992:

Nersornaaserneqarpoq:

Mary Simon 24/7
Magnus Larsen 22/11

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1991:

Nersornaaserneqarpoq:

Thue Christiansen 21/6
Lars Emil Johansen 26/9
Bendt Frederiksen 3/10

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1990:

Nersornaaserneqarpoq:

Isi Foighel 8/3

Kuultiusumik nersornaaserneqarpoq 1989:

Nersornaaserneqarpoq:

Jonathan Motzfeldt 1/5
Lars Chemnitz 1/5
Dronning Margrethe den II 21/6
Erling Høegh 21/6
Poul Schlüter 21/6

Bilag 1

Uddeling af NERSORNAAT i guld i perioden 1989 - 2007

Tildelte Guldmedaljer 2006: Svend Junge Zhen Jianguo	Overrakt: 04/02 04/03	Tildelte Guldmedaljer 2000: Knud Hertling	Overrakt: 30/11	Tildelte Guldmedaljer 1992: Mary Simon Magnus Larsen	Overrakt: 24/7 22/11
Tildelte Guldmedaljer 2005: Per Stig Møller	Overrakt: 13/1	Tildelte Guldmedaljer 1999: Alibak Steenholdt Jørgen Fleischer	Overrakt: 29/05 21/06	Tildelte Guldmedaljer 1991: Thue Christiansen Lars Emil Johansen Bendt Frederiksen	Overrakt: 21/6 26/9 3/10
Tildelte Guldmedaljer 2004: H.K.H. Kronprins Frederik Hans Enoksen	Overrakt: 23/2 16/4	Tildelte Guldmedaljer 1998: Otto Sandgreen Anders Andreassen	Overrakt: 1/6 21/6	Tildelte Guldmedaljer 1990: Isi Foighel	Overrakt: 8/3
Tildelte Guldmedaljer 2003: Friis Arne Petersen Ole Samsing H.K.H. Prins Henrik	Overrakt: 17/2 17/2 2/6	Tildelte Guldmedaljer 1997: Ingen	Overrakt:	Tildelte Guldmedaljer 1989: Jonathan Motzfeldt Lars Chemnitz Dronning Margrethe den II Erling Høegh Poul Schlüter	Overrakt: 1/5 1/5 21/6 21/6 21/6
Tildelte Guldmedaljer 2002: Mr. Mitsudo Urano Christian Berthelsen Tyge Lehmann	Overrakt: 9/4 31/5 31/5	Tildelte Guldmedaljer 1996: Prins Takamodo Knud Sørensen	Overrakt: 14/9 27/9		
Tildelte Guldmedaljer 2001: Jens Christian Chemnitz Aage Chemnitz Motzfeldt Hammeken Gunnar Martens Holger Balle	Overrakt: 12/3 20/6 21/6 25/6 2/8	Tildelte Guldmedaljer 1995: Nobuyuki Higuchi	Overrakt: 23/8		
		Tildelte Guldmedaljer 1994: Ingen	Overrakt:		
		Tildelte Guldmedaljer 1993: Eigil Greve Knuth	Overrakt: 8/8		

Ilanngussaq 2

Piffissami 1989-imiit 2007-imut slviusumik NERSORNAASIISARNERIT

2007-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Mikkel Petersen	25/5
Margarida Hermann	25/6
Leif Vanggaard	25/6
Preben Nymann Pedersen	25/6
Kristian Olsen „Aaju“	25/6
Sebulon Poulsen	19/7
Karline Elisassen	24/7
Sakus Elisassen	24/7
Jens Immanuelson	03/12
Jens Lennert „Generaali“	27/12
Hans-Pavia Rosing	27/12
Carl Christian Olsen “Puju”	27/12
Stephen Heilmann	27/12

2006-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Bodil Kaalund	31/1
Nils Wilhjelm	31/1
Daniel Skifte	31/1
Kay Dam Steffensen	31/3
Ville Siegstad	1/4
Johan Motzfeldt	15/4
Esther Balle	7/5
Hans Holm	19/6
Sven Nielsen	19/6
Vera Lund	1/7
Sheila Watt-Cloutier	13/7
Ane Marie Møller	28/7
Ferdinand Sandgreen	02/11
Maline Petersen	02/11
Nikolaj Jeremiassen	02/11
Paulus Steenholdt	03/11
Samuel Biilmann	24/11
Inger Mølgaard	24/11
Elke Meissner	24/11

2005-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Alberth Jakobsen	13/1
Mona Lennert	20/2
Peter Storch	20/2
Marianne Stenbæk	23/2
Evald Brønlund	11/3
Karl Møller	17/3
Frederik Fleischer	27/4
Akvillas Larsen	21/6
Hans Hard	17/7
Frederik Simonsen	17/7
Julius Jakobsen	22/7
Henrik Skolemose	5/9

Hans Gammeltoft Hansen	7/9
Ilannguaq G. Jensen	7/9
Richard Petersen	7/9
Poul Helge Alsbirk	7/9
Michael Hansen	7/9
Svend Aage Horsted	7/9
Samson Karlsen	14/9
Martha Ulriksen	29/9
Jens Insugtoq	30/9
Johannes Sandgreen	14/12
Sofie Andersen	15/12
Mogens Andersen	15/12
Peter Siegstad	15/12

2004-mi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Jørgen A. Hy	12/5
Kaare Hagemann	23/6
Agnete Davidsen	23/6
Per Berthelsen	23/6
Kaj Olsen	24/6
Margit Motzfeldt	24/6
Margrethe Sørensen	24/6
Martha Labansen	24/6
Knud Nuka Andersen	13/7
Jerimias Hardenberg	14/7
Hansigne Lyberth	29/7
Jakob Lyberth	29/7
Peter Lyberth	29/7
Erik Norman Svendsen	3/8
Kirsten Trolle	3/8
Torben Lodberg	3/8
Mads Lidegaard	3/8
Emilie Nielsen	3/8
Erik Sprunk-Jansen	3/8
Allan Idd Jensen	10/8
Marianne Frederiksen	12/8
Jonas Christiansen	22/9
Villiam Christiansen	01/11
Karl Jørgensen	02/11
Margrethe Nielsen	29/11
Niels-Henrik Lyng	28/12

2003-mi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Oluf Høegh	19/2
Jens Fynbo	19/2
Jonathan Sebulonsen	12/4
Jens Adolfsen	15/4
Ingvar Høegh	16/4
Gertrud Rask Karlsen	21/6
Peter Frederik Rosing	05/9

Ole Magnussen	05/9
Nikolaj Heinrich	05/9
Oluf Kleist (Olaf)	08/9
Emil Motzfeldt	08/9
Mariane Lund	08/9
Isak Trolle	08/9
Marius Petersen	08/9
Pavia Lange	19/9
Christian Jeremiassen	20/9
Uvdloriaq Løvstrøm	02/10
Johannes Karlsen	08/10
Jonas Jeremiassen	09/10
Ib Lorentzen	29/12

2002-mi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Minik Rosing	8/1
Daniel Lennert	31/5
Sofie Petersen	9/6

2001-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Erik Røde Frederiksen	21/6
Guðrun Chemnitz	21/6
Hans Jakob Frederiksen	21/6
Anda Kielsen	23/6
Ove Brandt	25/6
Jørgen Kleemann	18/7
Adam Nielsen	21/7
Angmalortoq Olsen	26/7
Karl Siegstad	29/8

2000-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Jens Poulsen	13/1
Ulrik Møller	24/3
Abel Egede	21/3
Gerhardt Petersen	8/4
Angutearaq Davidsen	21/6
Kristian Lauritsen	27/6
Hansepjuk Gabrielsen	30/11
Heinz Barüske	1/12

1999-imi slviusumik nersornaasiinerit

Nersornaaserneqarpoq:

Jakobine Rosing	07/06
Samuel Knudsen	07/06
Karl Knudsen	12/07
Ove Filemonsn	25/07
Peter Christensen	04/12
Peter Petersen	10/12
Bent Barlaj	12/12

Bilag 2

Uddeling af NERSORNAAT i sølv i perioden 1989 – 2007

Tildelte sølvmedaljer 2007	Overrakt:	Poul Helge Alsbirk	7/9	Isak Trolle	08/9
Mikkel Petersen	25/5	Michael Hansen	7/9	Marius Petersen	08/9
Margarida Hermann	25/6	Svend Aage Horsted	7/9	Pavia Lange	19/9
Leif Vanggaard	25/6	Samson Karlsen	14/9	Christian Jeremiassen	20/9
Preben Nymann Pedersen	25/6	Martha Ulriksen	29/9	Uvdloriaq Løvstrøm	02/10
Kristian Olsen „Aaju“	25/6	Jens Inûsugtoq	30/9	Johannes Karlsen	08/10
Sebulon Poulsen	19/7	Johannes Sandgreen	14/12	Jonas Jeremiassen	09/10
Karline Elisassen	24/7	Sofie Andersen	15/12	Ib Lorentzen	29/12
Sakæus Elisassen	24/7	Mogens Andersen	15/12		
Jens Immanuelson	03/12	Peter Siegstad	15/12	Tildelte sølvmedaljer 2002:	Overrakt:
Jens Lennert „Generaali“	27/12			Minik Rosing	8/1
Hans-Pavia Rosing	27/12	Tildelte sølvmedaljer 2004:	Overrakt:	Daniel Lennert	31/5
Carl Christian Olsen “Puju”	27/12	Jørgen A. Høy	12/5	Sofie Petersen	9/6
Stephen Heilmann	27/12	Kaare Hagemann	23/6		
		Agnethe Davidsen	23/6	Tildelte sølvmedaljer 2001:	Overrakt:
Tildelte sølvmedaljer 2006	Overrakt:	Per Berthelsen	23/6	Erik Røde Frederiksen	21/6
Bodil Kaalund	31/1	Kaj Olsen	24/6	Gudrun Chemnitz	21/6
Nils Wilhjelm	31/1	Margit Motzfeldt	24/6	Hans Jakob Frederiksen	21/6
Daniel Skifte	31/1	Margrethe Sørensen	24/6	Anda Kielsen	23/6
Kay Dam Steffensen	31/3	Martha Labansen	24/6	Ove Brandt	25/6
Ville Siegstad	1/4	Knud Nuka Andersen	13/7	Jørgen Kleemann	18/7
Johan Motzfeldt	15/4	Jerimias Hardenberg	14/7	Adam Nielsen	21/7
Esther Balle	7/5	Hansigne Lyberth	29/7	Angmalortoq Olsen	26/7
Hans Holm	19/6	Jakob Lyberth	29/7	Karl Siegstad	29/8
Sven Nielsen	19/6	Peter Lyberth	29/7		
Vera Lund	1/7	Erik Norman Svendsen	3/8	Tildelte sølvmedaljer 2000:	Overrakt:
Sheila Watt-Cloutier	13/7	Kirsten Trolle	3/8	Jens Poulsen	13/1
Ane Marie Møller	28/7	Torben Lodberg	3/8	Ulrik Møller	24/3
Ferdinand Sandgreen	02/11	Mads Lidegaard	3/8	Abel Egede	21/3
Maline Petersen	02/11	Emilie Nielsen	3/8	Gerhardt Petersen	8/4
Nikolaj Jeremiassen	02/11	Erik Sprunk-Jansen	3/8	Anguteeraq Davidsen	21/6
Paulus Steenholdt	03/11	Allan Idd Jensen	10/8	Kristian Lauritsen	27/6
Samuel Biilmann	24/11	Marianne Frederiksen	12/8	Hansepåjuk Gabrielsen	30/11
Inger Mølgaard	24/11	Jonas Christiansen	22/9	Heinz Barüske	1/12
Elke Meissner	24/11	Villiam Christiansen	01/11		
		Karl Jørgensen	02/11	Tildelte sølvmedaljer 1999:	Overrakt:
Tildelte sølvmedaljer 2005:	Overrakt:	Margrethe Nielsen	29/11	Jakobine Rosing	07/06
Alberth Jakobsen	13/1	Niels-Henrik Lynge	28/12	Samuel Knudsen	07/06
Mona Lennert	20/2			Karl Knudsen	12/07
Peter Storch	20/2	Tildelte sølvmedaljer 2003:	Overrakt:	Ove Filemosen	25/07
Marianne Stenbæk	23/2	Oluf Høegh	19/2	Peter Christensen	04/12
Evald Brønlund	11/3	Jens Fynbo	19/2	Peter Petersen	10/12
Karl Møller	17/3	Jonathan Sebulonsen	12/4	Bent Barlaj	12/12
Frederik Fleischer	27/4	Jens Adolfsen	15/4		
Akvillas Larsen	21/6	Ingvar Høegh	16/4	Tildelte sølvmedaljer 1998:	Overrakt:
Hans Hard	17/7	Gertrud Rask Karlsen	21/6	Svend Junge Petersen	1/5
Frederik Simonsen	17/7	Peter Frederik Rosing	05/9	Samuel Olsen	21/6
Julius Jakobsen	22/7	Ole Magnussen	05/9	Anguteeraq Davidsen	21/6
Henrik Skolemose	5/9	Nikolaj Heinrich	05/9	Gert Vigh	1/7
Hans Gammeltoft Hansen	7/9	Oluf Kleist (Olaf)	08/9	Esais Broberg	10/7
Ilannguaq G. Jensen	7/9	Emil Motzfeldt	08/9	Niels Borksand	3/9
Richard Petersen	7/9	Mariane Lund	08/9	Guldborg Chemnitz	4/9

1998-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Svend Junge Petersen	1/5
Samuel Olsen	21/6
Angutearaq Davidsen	21/6
Gert Vigh	1/7
Esais Broberg	10/7
Niels Borksand	3/9
Guldborg Chemnitz	4/9
H. C. Petersen	4/9
Inge Lyng	4/12

1997-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Emil Abelsen	4/2
Jakob Sivertsen	4/6
Jens Rosing	4/6
Josef Tuusi Motzfeldt	4/6
Peter Ostermann	4/6
Svend Erik Danielsen	20/6
Anders Berthelsen	21/6
Emil Zeeb	21/6
Emilie Lennert	21/6
Henrik Lund	21/6
Lazarus Olsen	21/6
Niels Berthelsen	21/6
Poul Bjerre	21/6
Orla Sandborg	21/6
Nikolaj M. O. S. Jensen	12/7
Helge Schultz-Lorentzen	14/11
Jørgen Meldgaard	14/11

1996-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Marius Nielsen	6/1
Alibak Steenholdt	27/9
Martha Biilmann	27/9
Robert Petersen	16/10
Einar Lemche	15/11

1995-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Ib Thyregod	24/2
Peter Augustinus	24/2
Ole Ramlau-Hansen	3/8
Kaj Kleist	29/9
Christian Vibe	10/11

1994-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Steen Malmquist	11/3
Anders Andreassen	26/8
Christian Lyberth	14/9
Pavia Nielsen	18/11

1993-imi slviusumik nersornaasiinerit:**Nersornaaserneqarpoq:**

Adam Lyng	20/4
Knud Sørensen	13/7
Finn Lyng	4/9
Charlotte Hansen	28/9

1992-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Poul Madsen	19/3
Lars Møller	30/10
Hans Larsen	22/11

1991-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Hans Kristiansen	4/2
Jørgen Chemnitz	4/2
Ove Filemons	4/2
Vittus Skifte Nielsen	4/2
Frederik Nielsen	30/4
Henning Brønsted	30/4
Johan Kleist (Aavaat)	30/4
John Jensen	30/4
Villads Villadsen	6/9
Flemming Hedegaard	12/9
Carl Broberg	30/9
Aqqaluk Lyng	3/10
Konrad Steenholdt	3/10

1990 slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Kristian Berthelsen	20/4
Enos Lyberth	1/8
Jørgen Petersen	10/9
Otto Sandgreen	10/9
Poul Gaarden	27/9
Lars Vesterbirk	1/10
Agnethe Nielsen	29/11
Aqissiaq Møller	29/11
Dolf Lund	29/11
Eli Møller	29/11

Gunnar P. Rosendahl	29/11
Hendrik Nielsen	29/11
Margrethe Jeremiassen	29/11
Peter Jensen	29/11
Sofie (Suffiaaraq) Holm	29/11

1989-imi slviusumik nersornaasiinerit**Nersornaaserneqarpoq:**

Annas Olsen	21/6
Christian Lyng	21/6
Eigil Greve Knuth	21/6
Elisa Maq	21/6
Elisabeth Johansen	21/6
Hans Holm	21/6
Hansearaq Frederiksen	21/6
Hendrik Eriksen	21/6
Henning Lund	21/6
Jørgen Peder Hansen	21/6
Katrine Sivertsen	21/6
Knud Hertling	21/6
Knud Kristiansen	21/6
Lars Emil Johansen	21/6
Moses Olsen	21/6
dq Olsen	21/6
Ole Ålgrd	21/6
Peter Egede	21/6
Peter K. S. Heilmann	21/6
Torben Hede Pedersen	21/6
Uffe Ellemann-Jensen	21/6
Otto Steenholdt	24/6
Niels Carlo Heilmann	3/7
Jonas Brønlund	18/8

H. C. Petersen	4/9	Tildelte sølvmedaljer 1993:	Overrakt:	Tildelte sølvmedaljer 1989:	Overrakt:
Inge Lynge	4/12	Adam Lynge	20/4	Annas Olsen	21/6
Tildelte sølvmedaljer 1997:	Overrakt:	Knud Sørensen	13/7	Christian Lynge	21/6
Emil Abelsen	4/2	Finn Lynge	4/9	Eigil Greve Knuth	21/6
Jakob Sivertsen	4/6	Charlotte Hansen	28/9	Elisa Maqe	21/6
Jens Rosing	4/6	Tildelte sølvmedaljer 1992:	Overrakt:	Elisabeth Johansen	21/6
Josef Tuusi Motzfeldt	4/6	Poul Madsen	19/3	Hans Holm	21/6
Peter Ostermann	4/6	Lars Møller	30/10	Hanseeraq Frederiksen	21/6
Svend Erik Danielsen	20/6	Hans Larsen	22/11	Hendrik Eriksen	21/6
Anders Berthelsen	21/6	Tildelte sølvmedaljer 1991:	Overrakt:	Henning Lund	21/6
Emil Zeeb	21/6	Hans Kristiansen	4/2	Jørgen Peder Hansen	21/6
Emilie Lennert	21/6	Jørgen Chemnitz	4/2	Katrine Sivertsen	21/6
Henrik Lund	21/6	Ove Filemonsens	4/2	Knud Hertling	21/6
Lazarus Olsen	21/6	Vittus Skifte Nielsen	4/2	Knud Kristiansen	21/6
Niels Berthelsen	21/6	Frederik Nielsen	30/4	Lars Emil Johansen	21/6
Poul Bjerre	21/6	Henning Brønsted	30/4	Moses Olsen	21/6
Orla Sandborg	21/6	Johan Kleist (Aavaat)	30/4	Moses Olsen	21/6
Nikolaj M. O. S. Jensen	12/7	John Jensen	30/4	Ôdâq Olsen	21/6
Helge Schultz-Lorentzen	14/11	Villads Villadsen	6/9	Ole Ålgård	21/6
Jørgen Meldgaard	14/11	Flemming Hedegaard	12/9	Peter Egede	21/6
Tildelte sølvmedaljer 1996:	Overrakt:	Carl Broberg	30/9	Peter K. S. Heilmann	21/6
Marius Nielsen	6/1	Aqqaluk Lynge	3/10	Torben Hede Pedersen	21/6
Alibak Steenholdt	27/9	Konrad Steenholdt	3/10	Uffe Ellemann-Jensen	21/6
Martha Biilmann	27/9	Tildelte sølvmedaljer 1990:	Overrakt:	Otto Steenholdt	24/6
Robert Petersen	16/10	Kristian Berthelsen	20/4	Niels Carlo Heilmann	3/7
Einar Lemche	15/11	Enos Lyberth	1/8	Jonas Brønlund	18/8
Tildelte sølvmedaljer 1995:	Overrakt:	Jørgen Petersen	10/9		
Ib Thyregod	24/2	Otto Sandgreen	10/9		
Peter Augustinus	24/2	Poul Gaarden	27/9		
Ole Ramlau-Hansen	3/8	Lars Vesterbirk	1/10		
Kaj Kleist	29/9	Agnethe Nielsen	29/11		
Christian Vibe	10/11	Aqissiaq Møller	29/11		
Tildelte sølvmedaljer 1994:	Overrakt:	Dolf Lund	29/11		
Steen Malmquist	11/3	Eli Møller	29/11		
Anders Andreassen	26/8	Gunnar P. Rosendahl	29/11		
Christian Lyberth	14/9	Hendrik Nielsen	29/11		
Pavia Nielsen	18/11	Margrethe Jeremiassen	29/11		
		Peter Jensen	29/11		
		Sofie (Suffiaaraq) Holm	29/11		

Ilanngussaq 3

2007-imi inuusuttut inatsisartuisa inaarutaasumik aalajangersagaat

Inuiaqatigiit kalaallit naapertuilluartumik aqqissuussineranni immikkoortut ilanngunneqartariaqartut Kalaallit Nunaanni Inuusuttut Inatsisartuisa ulloq 25. januar 2007 akuersissutigisaat

Inatsiseqarnermut tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuilluarnerusumik aqqissuussinissami ilaatinneqartariaqartut isigineqartut

1. Innuttaasut amerlassusiannut sanilliullugu nakuusernermik kinguaassiutinullu tunngasumik pinerluuteqartartut nunatsinni amerlasoorujussuupput. Tamanna akuseraaneqarsinnaangilaq. Nakuusernermik kinguaassiutinullu tunngasumik pinerluuteqartarnerit, tassungalu minnerunngitsumik ilanngullugu meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluinerit malunnaatilimmik ikilisinneqartariaqarput. Tamanna siunertaralugu pineqaatissiisutaasartut sakkortusineqarnissaannik eqqartuussiviit kaammattorneqartariaqarput. Kiisalu inuiaqatigiinnut akuulersitseqqinniarnermik pinerlussimasunik isumaginnittoqarfiup suliniarnera, ilaatigut katsorsaanssamik neqeroorutit aammalu pissusilersortarnermut tunngasumik ingerlatsinerit aqqutigalugit pingaarnerusunngortinneqartariaqarpoq. Inuiaqatigiinnullu akuulersitseqqinnissamik suliniutit pinerlineqarsimasut ikiorneqarnissaannut suliniutinik illuatungilerneqartariaqarput.

2. Pineqaatissinneqarsimasut nunatsinni utaqqisarnerat Danmarkimi utaqqisarnermit sivisuneruleqqunagu sivikilineqartariaqarpoq. Tamanna siunertaralugu pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmi inissat annertusaavigineqartariaqarput. Tamatuma peqatigisaanik pineqaatisseeriaatsinik nutaanik, soorlu inuiaqatigiinnut kiffartuussineramik atulersitsinikkut minnerunngitsumillu pinaveersaartitsiniarnermik suliniarnerup nukittorsaavigineratigut pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmi inissaaleqinerup annikillisinneqarnissaanut periarfissat misissuiffigineqartariaqarput.

3. Inuiaqatigiinnut kiffartuussinerup nunatsinni pineqaatissiisutigineqarsinnaalernissaa piaartumik sulissutigineqartariaqarpoq. Inuiaqatigiinnut kiffartuussineramik aalajangersimasumik ilusiliinissami tunngaviit makku atuuttariaqarput:

- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq pineqaatissinneqarsimasunik inuiaqatigiinnut akuulersitseqqinniarnermik imaqassasoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq pineqaatissinneqarsimasup inuiaqatigiinnut akiluteqarnissaanik imaqassasoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq pineqaatissinneqarsimasup piginnaasaanut naleqqussarneqassasoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik imaqartariaqarpoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq pineqaatissinneqarsimasunut aningaaticigut annertuumik iluaqutissarsiffiussanngitsoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq annertuumik aningaasartuutissanngorlugi aqqissuunneqassanngitsoq.
- Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq unammilleqatigiinnermut equsoortitsissanngitsoq.

Ilinniartitaanermut tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuilluarnerusumik aqqissuussinissami ilaatinneqartariaqartut isigineqartut

4. Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut atuartullu pissusilersornissaat pillugu minnerpaaffittut malittarisassanik aalajangersaanissaq Inuusuttut Inatsisartuisa akuersissutigaa. Makku eqqarsaatigalugit taartaasartunik atuinermi sinaakkutissanik minnerpaaffittullu piumasaaqatini nunarput tamakkerlugi atuuttussanik aalajangersaasoqartariaqarpoq:

Taartaasartut ilinniakkatigut tunuliaquteqarnissaat
Atuartitsissutini ataasiakkaani taartaasartut qanoq piumasaaqarfigineqarsinnaanerat
Taartaasartunik atuinissamik pilersaarutini ilinniartitsisut suliaqartarnissaat
Atuartitsissutit sorliit taartaasartut ataasiakkaanit nukittuffigineqarnersut pillugit atuarfiit qulaajaasarnissaat. Tamatumalu kingorna taartaasartut tamatumunnga naapertuuttumik agguataarneqartariaqarput.

5. Ilinniagaqarnermik aappaani tunngavissaqanngitsumik maanaannaq unitsitsinerimi ilinniagaqarnersiutisiarisimasat 10%-ii tikillugit utertinneqartarnissaannik aqqissuussinissaq Inuusuttut Inatsisartuinit taparserneqarpoq. Tamatumani piumasaaqatit erseqqinnerusut ilinni-

Bilag 3

Ungdomsparlamentets slutdokument 2007

Elementer, som Grønlands Ungdomsparlament den 25. januar 2007 har vedtaget bør indgå i en retfærdig ordning af det grønlandske samfund

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på justitsområdet

1. Grønland har et meget stort antal volds- og seksualforbrydelser, befolkningstallet taget i betragtning. Dette er uacceptabelt. Antallet af volds- og seksualforbrydelser, herunder ikke mindst seksuelle overgreb mod børn, bør nedbringes markant. Med henblik herpå bør domstolene opfordres til at skærpe foranstaltningsniveauet. Endvidere bør kriminalforsorgens resocialiserende indsats opprioriteres, blandt andet gennem behandlingstilbud og adfærdsregulerende programmer. Den resocialiserende indsats bør dog modsvares af en tilsvarende indsats for at hjælpe kriminalitetens ofre.

2. Ventetiden for domfældte i Grønland bør nedbringes, så den ikke væsentligt overstiger ventetiden i Danmark. Anstaltskapaciteten bør udbygges med henblik herpå. Samtidig bør man være opmærksom på mulighederne for at lette presset på anstalterne gennem indførelse af nye foranstaltningsformer, herunder f.eks. samfundstjeneste, samt ikke mindst ved at styrke den forebyggende indsats.

3. Der bør arbejdes for, at der hurtigst muligt indføres samfundstjeneste som foranstaltningsform i Grønland. Følgende principper bør gælde for den konkrete udformning af en model for samfundstjeneste:

- Samfundstjeneste skal have et element af resocialisering for den domfældte.
- Samfundstjeneste skal indeholde et element af, at den domfældte betaler tilbage til samfundet.
- Samfundstjeneste skal tilpasses den domfældtes evner.
- Samfundstjeneste skal have et samfundsberigende indhold.
- Samfundstjeneste må ikke medføre nævneværdige økonomiske fordele for den domfældte.
- Samfundstjeneste må ikke organiseres ressourcekrævende.
- Samfundstjeneste må ikke virke konkurrenceforvridende.

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på uddannelsesområdet

4. Ungdomsparlamentet går ind for, at der fastsættes mindstekrav til ordensregler for både lærere og elever i folkeskolen. Der bør på landsplan fastsættes rammer og mindstekrav til vikarens gennemførelse af undervisningen med hensyn til følgende forhold:
vikarens uddannelsesmæssige baggrund
hvad der kan forventes af en vikar i de enkelte fag
lærernes udarbejdelse af vikarplaner
skolernes kompetenceafdækning af, inden for hvilke fag de enkelte vikarer har deres styrker. Fordeling af vikarerne bør ske i overensstemmelse hermed.

5. Ungdomsparlamentet går ind for en ordning om tilbagebetaling af op til 10% af studiestøtten i tilfælde, hvor den 2. påbegyndte uddannelse afbrydes i utide uden gyldig grund. De nærmere betingelser herfor bør fastsættes i uddannelseskontrakter mellem hjemmestyret og den uddannelsessøgende. Den økonomiske byrde, en sådan ordning indebærer, er ikke urimelig over for nogen, men den sender et vigtigt signal om ansvarlighed i forbindelse med de unges valg og gennemførelse af deres uddannelse.

6. Pædagogmangelen både i daginstitutioner og døgninstitutioner er evident og alvorlig. Ungdomsparlamentet er stærkt bekymret over, at der på landsplan mangler 300 pædagoger i børneinstitutionerne og 450 lærere i Den Gode Skole.

7. Ungdomsparlamentet har debatteret, hvordan det årlige indtag af studerende på det Socialpædagogiske Seminarium kan øges. Der er i Grønland stor mangel på socialpædagoger. Tiltag til afhjælpning af dette problem bør overvejes. Det gælder både tiltag, som kan øge optagelseskapaciteten og tiltag, som kan mindske frafaldet på uddannelsen. Der bør som led i disse bestræbelser arbejdes for etablering af en 1-årig brobyggeruddannelse som forberedelse til socialpædagoguddannelsen.

8. Ungdomsparlamentet har debatteret, hvorvidt man bør tilpasse den igangværende gymnasiereform, herunder om der bør være færre fællesfag og flere tilvalgsfag,

arneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat ilinniartullu akornanni isumaqatigiissutini aalajangersaavigineqartariaqarput. Aaqqissuussinerup taamaattup kingunerisaanik aningaasatigut artukkiissutissat arlaannaannulluunniit naammaginangitsutut oqaatigineqarsinnaangillat, tassuunakkulli inuusuttut ilinniagassamik toqqaanerminnut ilinniakkamillu ingerlatsinerminnut atatillugu akisussaassuseqarnissaat pingaarutilittut oqariartuutigineqarluni.

6. Ulluunerani paaqqinniffinni taamatullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni perorsaasunik amigaateqarneq erseqqillunilu imaannaangilaq. Meeqqanik paaqqinniffinni perorsaasut amigaatigineqartut nuna tamakkerlugu 300-juunerat Atuarfitalammilu ilinniartitsisut 450-it amigaataanerit Inuusuttut Inatsisartuinit assut isumakulunartinneqarpoq.

7. Perorsaanermik Ilinniarfimmi ilinnialersussatut ukiunut akuerineqartartut qanoq amerlineqarsinnaanerit Inuusuttut Inatsisartuinit oqallisigineqarpoq. Perorsaasut nunatsinni annertuumik amigaatigineqarput. Iliuussisat ajornartorsiummut tamatumunnga aaqqiissutaasinnaasut isumaliutigineqartariaqarput. Tamatumani eqqarsaatigineqarput ilinnialersussatut akuerineqartut amerlineqarnissaannut iliuussisat aammalu ilinniarnerminnik taamaatitsiinnartartut ikilisinneqarnissaannut iliuussisat. Perorsaasutut ilinniagaqalernissamut piareersaatitut ikaarsaariarnermik ilinniartitaanerup ukiumik ataatsimik sivissusillip pilersinneqarnissaa suliniutinut taakununnga ilanngullugu sulissutigineqartariaqarpoq.

8. Ilinniarnertuunngorniartarnermik maanna iluarsaaqqinneq naleqqussarneqartariaqarnerisooq, tassungalu ilanngullugu ilinniartitsissutit ataatsimoorussat ikilineqartariaqarnerisut ilinniartitsissutillu nammineq qinigassat amerlineqartariaqarnerisut aammalu ilinniartitsissut drama pingaartinneqarnerusariaqarnerisooq Inuusuttut Inatsisartuinit oqallisigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni ilinniarnertuunngorniartarneq aammalu ilinnialernissamut piareersaatitut ilinniartitsissutinik ataasiakkaanik ingerlatsineq pillugit nalunaarutissamik nutaamik siunnersuortoqarsimanera Inuusuttut Inatsisartuinit maluginarneqarpoq. Tassani allasimavoq ilinniarnertuunngorniartarnermik tamakkiisumik soraarummeernermit ilaassasut ilinniartitsissutit ataatsimoorullugit ingerlanneqartartut qulit kiisalu ilinniartitsissutit qinigassat pingasuniit sisamanut. Tamatuma kingunerisaanik tamanit ilisimaneqartariaqartunik ilinniarnertuunngorniartarnermik nalinginnaasumik ilinniartitsissutigineqartartut akigingikkaluarlugit anguniakkani soqutiganilu aallaavigalugit ilinniarnermik katiterinissamut ilinniartuutut periarfissinneqarpoq.

Inuusuttut ilinniarnermik aaqqissuunneqarnerannut namminneq peqataasimasut ilinniartitsissutinut (faginnut) soqutigininnerunissaat, taamaalillunilu taamaatiinnartartut ikilisinneqarsinnaanissaat Inuusuttut Inatsisartuinit neriututigineqarpoq.

9. Ilinniarnertuunngorniartarnermik kalaalinningsagaq qanoq paasineqassanersoq aammalu ilinniarnertuunngorniartarnermik taamaattumut ilinniartitsissutit qaffasissunik piginnaanillit qanoq pissarsarsarineqassanersut Inuusuttut Inatsisartuinit paasinarsisinniarneqarsimavoq. Inuiaqatigiit assigiinngitsorpasuarunik katitigaammata kikkut tamarmik naligiimmik ilinniarnissamut neqeroorfigisinnaanissaat pisariaqarpoq. Taamaattumillu ilinniarnertuunngorniartarnermik nunatsinni pissutsit aallaavigineqartariaqarput.

10. Peqanngittarneq tunniussisarnerlu pillugit ilinniarnertuunngorniartarnermik ilinniartut maleruagassat qanoq sakkortusineqartariaqarnerit Inuusuttut Inatsisartuinit oqallisigineqarpoq. Peqanngittarnermut tunniussisarnermullu maleruagassat kiisalu naatsorsueriaatsit assigiit nuna tamakkerlugu atuutsinneqartariaqartutut isigineqarnerit oqallinnermit paasinarsivoq.

Peqanngittarnermut maleruagassat Danmarkimi ilinniarnertuunngorniartarnermik atuuttut assingisa nunatsinni atuutilersinneqarnissaat isumaliutigineqartoq ilinniarnertuunngorniartarnermik iluarsaaqqinnermik sulinermit atatillugu paasissutissiissutigineqarpoq. Peqanngissinnaanermit procentiliunneqarsimasooq appaavitinnagu ilinniartut kattuffii apeqqummut qanoq isumaqarneranik aperineqaaqqaassasut Inuusuttut Inatsisartuinit naatsorsuutigaat.

11. Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik aaqqissuussamik Eqqumiitsuliornermut ilisimatusarfimmik pilersitsinissaq Inuusuttut Inatsisartuinit oqallisigineqarpoq. Kulturikkut saqqummeeriaatsit qangatoortut nutaaliallu aammalu nunanut tamalaanut tunngassuteqartut siuarsaavigineqassasut Inuusuttut Inatsisartuinit isumaqarput. Eqqumiitsuliorneq pillugu qaffasinnerusumik atuagarsonertalimik ilinniagaqarsinnaanikkut eqqumiitsuliornerup ullutisinni inuiaqatigiinni sunneeqataasinnaanissaanut pitsaannerusumik tunngavissiisaaq.

Inuusutissarsiornermut, inuusutissarsiutinut ilinniartitaanermut suliffeqarnermullu tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuilluarnerusumik aaqqissuussinissami ilaatinneqartariaqartutut isigineqartut

12. Manna aqutugalugu Inuusuttut Inatsisartuinit paatsugassaangitsumik oqariartuutigineqassaaq nunarput kalaallinit pigineqarmat. Tamatumunnga aallaaveqarluni

samt større vægt på faget drama.

Ungdomsparlamentet noterer sig det nye udkast til bekendtgørelse om Grønlands gymnasiale uddannelse og om studieforberedende enkeltfagsundervisning. Heraf fremgår, at en samlet GU-eksamen skal omfatte 10 fællesfag samt tre til fire valgfag. Det betyder, at den studerende har mulighed for at målrette og sammensætte sit studie efter interesse, uden at dette bevirker, at man skal gå på kompromis med det almindelige i GU-uddannelsen generelt.

Det er Ungdomsparlamentets forhåbning, at unge, der selv har været med til at sammensætte deres uddannelse, vil udvise større interesse for fagene, og at fraværsprocenten derved vil mindskes.

9. Ungdomsparlamentet har søgt at få klarlagt, hvad man forstår ved et grønlandiseret gymnasium, og hvordan man kan skaffe højt kvalificerede lærere til et sådant gymnasium. Så sammensat som vores samfund er, er det nødvendigt at kunne tilbyde alle en uddannelse på lige-værdig vis. Derfor skal GU-uddannelsen tage udgangspunkt i de grønlandske forhold.

10. Ungdomsparlamentet har debatteret, hvorvidt fraværs- og afleveringsreglerne for de studerende på de gymnasiale uddannelser bør skærpes. Det har under debatten været en udbredt opfattelse, at der bør gælde de samme fraværs- og afleveringsregler samt opgørelsesmetoder over hele landet.

I forbindelse med arbejdet med gymnasiereformen er det oplyst, at man overvejer at indføre fraværsregler svarende til de regler, der gælder i de danske gymnasieskoler. Ungdomsparlamentet forventer, at de studerendes organisationer spørges om deres holdning, inden man sænker den tilladte fraværsprocent.

11. Ungdomsparlamentet har debatteret etableringen af et fuldt udbygget nationalt kunstakademi i Grønland. Det er Ungdomsparlamentets holdning, at vi skal fremme både traditionelle og moderne, internationale kulturelle udtryksformer. Et højere teoretisk uddannelsesniveau inden for kunst kan give bedre forudsætninger for, at kunsten kan sætte en aktuel dagsorden i samfundet.

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på området erhverv, erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedet

12. Ungdomsparlamentet skal hermed sende et utvetydigt signal om, at den grønlandske undergrund tilhører grønlænderne. Med dette som udgangspunkt må

det være op til den grønlandsk-danske selvstyrekommission at vurdere, hvorvidt de øvrige rigsdele eventuelt skal sikres en økonomisk andel i ressourcernes udnyttelse. Ungdomsparlamentet forventer dog ikke, at Grønland i den forbindelse vil blive stillet ringere, end hvad der er tilfældet for Færøernes vedkommende.

13. Turismen bør være en kilde til indtægter for Grønland. Museer og andre institutioner, som besøges af turister, opfordres til at benytte de eksisterende muligheder for at afkræve turisterne betaling. Turismeerhvervet opfordres til at udvise kreativitet i bestræbelserne på at finde nye indtægtskilder og styrke turismeerhvervets bidrag til den grønlandske samfundshusholdning.

14. Uden rimelige kollegiestandarder over hele landet mangler der en vigtig brik til en optimering af uddannelsesindsatsen i vores land. Ungdomsparlamentet går derfor ind for, at hjemmestyret i de nærmeste år kommer de tilbageværende gamle, triste og nedslidte kollegieboliger til livs, og dette må siges at være svært tiltrængt adskilte steder. Ungdomsparlamentet støtter derfor mindstestandarder for kollegiernes størrelse og indretning, samt ordnede forhold omkring den løbende vedligeholdelse. De omfattende midler, der i disse år bliver afsat til en opprioritering af uddannelsesområdet, giver et realistisk grundlag for at nå denne målsætning.

15. Ansvar for indtagelsen af en god og nærende kost kan aldrig henskydes til uddannelsesinstitutionen, men ligger først og fremmest hos hver enkelt studerende. Spørgsmålet om madvaner, kantine og fælles madordninger er imidlertid velegnede emner til en gensidig drøftelse mellem de studerende og den enkelte uddannelsesinstitution. Ungdomsparlamentet vil derfor opfordre landets studerende til at benytte deres muligheder for lokal medindflydelse.

16. Ungdomsparlamentet har vedtaget, at de unge gives et tilbud om en specialiserende "følørdning" efter endt uddannelse, såfremt de vender hjem til Grønland. Ungdomsparlamentet ønsker, at den udefrakommende arbejdskraft skal erstattes af hjemmehørende arbejdskraft, så man ikke længere erstatter den udefrakommende arbejdskraft med en anden udefrakommende arbejdskraft.

Ungdomsparlamentet afviser en systematisk favorisering af de jobansøgere, hvis uddannelse er finansieret af hjemmestyret. Det er sundt, at vi unge udsættes for en vis konkurrence om stillingerne i vores land.

Ungdomsparlamentet ser derfor planerne om at starte en ny talent- og lederudvikling i Grønland som særdeles po-

naalagaaffeqatigiinnermi peqataasut sinneri pisuussutiniq atorluaanermi aningaasatigut qulakkeerinniffigineqassanersut kalaallit danskillu ataatsimoorullugu isumaliogatigiissitaannut naliligassanngortinneqarumaarpoq. Tamatumunngali atatillugu Savalimmiunit nunatta ajornerusumik inissinneqarnissaa Inuusuttut Inatsisartuisa naatsorsuutigingilaat.

13. Takornariaqarneq nunatsinnit isertitsissutaasinnaasariaqarpoq. Takornarianut akiliisitsinissamut periarfissanik atuinissamut katersugaasiviit sulliviillu allat takornarianit takuniaavigineqartartut kaammattorneqarput. Isertitsissutaasinnaasunik nutaanik nassaarniarnermi nutaaliornissamut piumassuseqarnissamut aammalu takornariaqarnermik inuussutissarsiutip nunatsinni inuiaqatigiinnut tapersiutigisartagaasa annertusarneqarnissaannut takornariaqarnermik ingerlatsisut kaammattorneqarput.

14. Nunatsinni tamarmi ilinniartut inaat naammaginarturnmik pitsaassuseqanngippata nunatsinni ilinniartitaanerup suliniuteqarfigineqarneranik annertusaaneq pingaarutilimmik amigaateqalissaaq. Taamaattumillu ilinniartut inaasa pisoqqat, kajuminnanngitsut aserfallassimaqisullu Namminersornerullutik Oqartussanit ukiuni qaninnerpaani atorunnaarsinneqarnissaat Inuusuttut Inatsisartuinit taparserneqarpoq, tamannalu piffinni arlalinni assut pisariaqartinneqartoq oqaatigineqartariaqarpoq. Taamaattumik ilinniartut inaanni angissutsit ilusiligaanerillu minnerpaaffittut pitsaassusissaannik aalajangersaannissaaq aammalu ingerlaavartumik aserfallatsaalineqartarnerisa aaqiivigineqarnissaa Inuusuttut Inatsisartuinit taparserneqarpoq. Ilinniartitaanermut tunngasut pingaarnerusunngortinneqarnerannut aningaasat amerlaqisut ukiuni makkunani immikkoortinneqarnerat eqqarsaatigalugu anguniakkap taassuma anguneqarsinnaaneramik ilamaginninnissaaq tunngavissaqarpoq.

15. Pitsaasunik inuussutissartalinnillu nerisaqarnissamut akisussaassuseq ilinniarfinnut tunniunneqanngisaannassaaq, tamannami ilinniartunit ataasiakkaanit nammeneq akisussaaffigineqarmat. Taamaattorli nereri-aatsit, sutortarfiit aqqutigalugit nerisaqartitaaneq aammalu ataatsimoorluni nereqatigiittarnissamik aqqisuussinerit pillugit apeqqutit ilinniartut ilinniarfiillu ataasiakkaat akornanni oqallisissaqqippat. Taamaattumillu najukkani sunniuteqaqataannissamut periarfissaminnik atueqqullugit nunatsinni ilinniartut Inuusuttut Inatsisartuinit kaammattorneqassapput.

16. Inuusuttut ilinniagaqartut ilinniareernerminni nunatsinnut angerlarunik immikkut ilisimasaqalernissaaq siunertaralugu atorfeqareersumut malinnittaanermik aqqisuussinerimut peqataanissamik neqeroorfigineqar-

nissaat Inuusuttut Inatsisartuinit aalajangiiffigineqarpoq. Avataanit suliarortut najugaqavissunik taarserneqarnissaat siunertarineqarpoq, taamaaliornikkut avataanit suliarortut avataanit suliarortunit allanit taarserneqartarunnaaqullugit.

Namminersornerullutik Oqartussanit akilerneqartumik ilinniagaqarsimasut suliffimmut qinnuteqaateqartut aqqissuussaasumik salliutinneqartarnissaat Inuusuttut Inatsisartuinit itigartinneqarpoq. Nunatsinni atorfiit pillugit inuusuttuusugut unammillertussanngortinneqarsinnaanerput peqqinnartuuvoq.

Taamaattumillu piginnaanilinnik pisortassanillu nunatsinni ineriartortitsinerimik nutaamik aallartitsinissamik pilersaarutit pitsaalluinnartut Inuusuttut Inatsisartuinit isigineqarput. Taama neqerooruteqarnissaaq qaffasissumik ilinniagalinnuinaaq sammitinneqartariaqanngilaq.

Kalaallit ilinniakkaminnik naammassinneqqammersut nunatsinni sulisussarsiariniarneqartarnissaat eqqarsaatigalugu assersuutigalugu Danmarkimi ilinniartunut ataveqarnerup ataavartumik ingerlanneqarnissaa pisariaqartoq Inuusuttut Inatsisartui isumaqarput. Taama ataveqarneq suliffissat pillugit saqqummersitsisarnikkut, sungiusaammik sulinissamik aqqissuussinikkut, aasaanerani atuangiffeqarnermi suliffissaqartitsinikkut aammalu soraarummeernerimut atatillugu suliaqarnikkut assigisaanilluunniit ingerlatsinikkut pisinnaavoq.

17. Avataanit suliarortunik killilersuinerup maanna atuuttup atorunnaarsinneqarnissaanut piffissanngungitsoq Inuusuttut Inatsisartui isumaqarput. Ilinniagaqanngitsunik annikitsuinnarmilluunniit ilinniagaqarsimasunik killeqanngitsumik nunatsinnut tikerartitsinissarput pisariaqanngilaq. Taarsiullugu sulisartut nunaqavissut piginnaasaannik qaffassaanerimik suliffeqarfiit peqataannissaannik naatsorsuuteqartarnerput ingerlateqqinneqartariaqarpoq.

Angallannerimut tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuillu- arnerusumik aqqissuussinissami ilaatinneqartariaqartut isigineqartut

18. Umiatsiaaqqani angallatinilu nuannaariutini isumannaallisaatinik atortoqarnissaaq inatsisitigut piumasaqaatinngortinneqartariaqarpoq. Inatsisitigut piumasaqaatit minnerpaamik ilagisariaqarpaat VHF-eqarnissaaq aammalu taski isumannaallisaatinik imalik "Anna"-mik taaneqartartoq.

19. Sulisunik aningaasaqarnikkullu allannortitsinikkut nunatsinni silaannakkut angallanneq qanoq pitsanngorsarneqarlunilu pisariillisaavigineqarsinnaanersoq Inuu-

sitive. Et sådant tilbud må i praksis ikke kun være tilgængelig for de højtuddannede.

Med hensyn til at hverve nyuddannede grønlandere til landet, finder Ungdomsparlamentet, at kontakten med de uddannelsessøgende i for eksempel Danmark skal vedligeholdes. Denne kontakt kan ske i form af jobmesser, praktikordninger, sommerferiejobs og opgaveløsninger i forbindelse med eksamen og så videre.

17. Ungdomsparlamentet finder, at tiden endnu ikke er inde til at afskaffe den eksisterende regulering af arbejdskrafttilgangen. Der er ikke grund til at åbne op for en uhæmmet tilkaldelse af ufaglærte og kortuddannede til vores land. I stedet bør virksomhederne fortsat mødes med en forventning om at bidrage til en opkvalificering af den hjemmehørende arbejdskraft.

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på trafikområdet

18. Der bør indføres lovkrav om sikkerhedsudstyr ombord på joller og fritidsfartøjer. Lovkravet bør som minimum omfatte VHF-udstyr samt sikkerhedstasken "Anna".

19. Ungdomsparlamentet har debatteret, hvordan man ved hjælp af en omlægning af resurser kan forbedre og effektivisere den grønlandske lufttrafikstruktur. Det er vigtigt, at der kontinuerligt arbejdes med at optimere vores trafikstruktur, således at denne bliver så kosteffektiv og planlægges så rationelt som muligt til gavn for både erhvervsliv og borgere.

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på sundhedsområdet

20. Der bør indføres brugerbetaling på visse sundhedsydelser. Dette bør ikke blot ske med henblik på at begrænse sundhedsvæsenets udgifter, men også for at motivere befolkningen til at tage ansvar for eget helbred. Brugerbetaling bør dog kun indføres gradvist og over en flerårig periode, ligesom der bør tages hensyn til økonomisk svage grupper. Sundhedsydelser for kronisk syge bør fritages for betaling.

21. Brugen af alkohol her i landet har mange alvorlige sociale og sundhedsmæssige skadevirkninger. Der er fortsat behov for en bred forebyggende og sundhedsfremmende indsats for at bekæmpe disse skadevirkninger. En yderligere reduktion af alkoholforbruget er nødvendig, og den forebyggende og sundhedsfremmende indsats skal i

suttut Inatsisartuinit oqallisigineqarpoq. Angallasseriaaseq inuussutissarsiortunut taamatullu innuttanut iluaqutaasumik aningaasartuutitut sapinngisamik naapertuut-tuullunilu pilersaarusiorneqarsinnaaqullugu angallas-seriaatsip ataavartumik pitsanngorsarneqarnissaa pi-ngaaruteqarpoq.

Peqqissutsimut tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuillu- arnerusumik aqqissuussinissami ilaatinneqartariaqar- tutut isigineqartut

20. Peqqinnissaqarfiup sullississutaasa ilaannut akiliuteqartitsisalernissaq atuutilersinneqartariaqarpoq. Tamanna peqqinnissaqarfiup aningaasartuutaasa killilersi- maarneqarnissaat kisiat pillugu pissanngilaq aammali in- nuttaasut peqqissuunissaminut akisussaaffeqarnissa- annut kajumilersinneqarnissaat eqqarsaatigalugu pissal- luni. Akiliisitsisarnerli ukiut arlallit atorlugit eqqukkia- r-tuaarneqartariaqarpoq, soorluttaaq aningaasatigut pis- sakinnerit eqqarsaatigineqartariaqarlutik. Peqqinnissaq- arfiup sullississutaannut akiliuteqartarneq anigugassa- anngitsumik nappaatillinnut atuutsinneqartariaqanngi- laq.

21. Nunatsinni imigassamik atuineq inuuniarnikkut peqq- innissakkullu annertuumik ajoqusiisarpoq. Ajoqusernerit tamakku akiorniarlugit pinaveersaartitsiniarnermik aam- malu peqqissusermik siuarsaanissamik suliniutit siam- masissut ingerlateqqinneqarnissaat sulii pisariaqartin- neqarpoq. Imigassamik atuinerup annikilliseriarteqqin- neqarnissaa pisariaqarpoq, pinaveersaartitsiniarnermilu aamma peqqissusermik siuarsaanissamik suliniutit ime- riaatsitsinnut sammitinneqarnissaat taamatulli pisariaq- artigaaq. Iliuutsit isummertarnermut allannortitsisin- naasut inuillu pitsaasumik maligassiuisinnaasut pisariaq- artippagut. Pinaveersaartitsiniarnermik peqqissusermil- lu siuarsaanissamik suliniutit najukkani taamatullu nuna tamakkerlugu killilersuutunik annertunerusunik tapertaq- artinneqassapput. Isumaliutiginninnermi tamatumani manna tikillugu misilittakkat ilaatinneqarsapput. Imigassamik atornerluineq nunatsinni inuiaqatigiit ajor- nartorsiutaanni annertunersaavoq.

22. Naartuersittarneq pillugu inatsisitigut maleruagas- sat nutarterneqarnissaat Inuusuttut Inatsisartuinit suku- miisumik oqallisigineqarpoq. Naartuersinnerit amerlas- susii nunatsinni meeqqat inunngortartut amerlassusiit amerlanerulersimapput. Pissutsit taamaannerat annertu- nerpaamik ernummatigineqartariaqarpoq.

2004-mut ukiumoortumik nalunaarusiamigut peqqinnis- saqarfimmuut nakkutilliisup sulii ataasiarluni uparuarpaa naartuersittarnermut inatsisitigut tunngaviusoq qangar- suarli naleqqukkunnaarsimasoq.

Inuusuttut Inatsisartuisa oqallinneranni makku tikkuar- neqarput:

- Isumannaatsumik atoqatigiinneq, naartunaveersaatit kiisalu atoqatigiittarneq imigassarlu pil-lugit inuus- tut akornanni paasisitsiniaanissaq isummertarnermil- lu allannortitsiniarluni i-liuuseqarnissaq sulii pisaria- qartoq,
- Suliniutit ataasiakkaat iluatsilluartut ataavartun- gortinneqarlutillu nunarput tamakkerlugu siaruar- neqartariaqartut, soorlu inuusat meeraaqqat sungiu- saatit imaluunniit inuusuttumiit – inuusuttumut paa- sisisitsiniaasarneq, aamma
- Inuttut akisussaaffeqarnissamik oqariartuuteqarnis- saq siunertaralugu naartuersittarnermut ajornanngit- suaqqamik pinngitsoorneqarsinnaagaluartumut anni- kitsunnguamilluunniit akiliisitsisalersinnaaneq isuma- liutigineqarsinnaavoq.

Taamanna iluatsillugu erseqqissarneqassaaq isuman- naatsumik atoqateqarneq naartunaveersaarnerlu *aamma* angutit akisussaqaataaffigaaq.

Ilaqutariinnermut tunngasuni inuiaqatigiinni naapertuillu- arnerusumik aqqissuussinissami ilaatinneqartariaqar- tutut isigineqartut

23. Meeqqanut tapiissutit meeqqamut iluaqutaasumik atornerqartariaqarput. Meeqqanut tapiissutit imigassa- nut assigisaannulluunniit atornerqartut isumaginninnikkut oqartussaasunit paasineqaraangat tapiissutininik aninga- sanngornagit allagartanngorlugilli pisissutaasinnaasunik tunniussinissamut periarfissanik atuuttunik atuinnis- samut oqartussaasut nangaassuteqartariaqanngillat

24. Paarsisussaqaartinneqarnissamik qinnuteqareer- nermi kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunne- ranni kommunip paaqqinniffiutaani inissamik kommuni neqerooruteqarsinnaanngippat namminersuutigalugu paarsisartunik atuinermi aningaasartuutit ilaannut matussutissanik aningaasanik angajoqqaanut taarsiissu- teqarnissamut kommunit peqquneqartariaqarput. Paar- sisussaqaartitsinissamut qulakkeerinnissummik taa- maattumik atuilernissap piareersarnissaanut kommunit ukiunik tallimanik periarfissinneqartariaqarput.

25. Meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluinerup aki- orneqarnissaanut nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilers- aarut piaarnerpaamik suliarineqartariaqarpoq. Iliuusis- satut pilersaarut taanna najukkani iliuusissatut pilersaa- rutinik tapertaqartinneqartariaqarpoq. Nuna tamakker- lugu iliuusissatut pilersaarummik piviusunngortitsinissa- mi kommunit pimoorussillutik peqataanissaat qulakkeer-

mindst lige så høj grad rettes mod den måde, vi drikker på. Der er brug for holdningsbearbejdende tiltag og positive rollemodeller. Den forebyggende og sundhedsfremmende indsats skal suppleres af yderligere restriktioner, lokalt såvel som landsdækkende. Hidtidige erfaringer skal indgå i disse overvejelser.

Alkoholmisbrug er det største samfundsproblem i Grønland.

22. Ungdomsparlamentet har ført en grundig debat om en modernisering af reglerne om provokeret svangerskabsafbrydelse. Antallet af aborter er efterhånden blevet større end antallet af barnefødsler i vores land. Denne situation må give anledning til den største bekymring.

Embedslægen måtte i sin årsberetning for 2004 endnu engang påpege, at lovgrundlaget for svangerskabsafbrydelse for længst er kommet ud af trit med tiden.

Ungdomsparlamentets debat har peget på:

- at der fortsat er behov for oplysning og holdningsbearbejdning blandt unge om emner som sikker sex, prævention samt sex og alkohol,
- at vellykkede enkeltprojekter bør gøres permanente og udbredes til hele landet, eksempelvis interaktive baby-dukker eller unge-til-unge oplysning, og
- at der kan være grund til at overveje en, i det mindste symbolsk, brugerbetaling på aborter, der nemt kunne være undgået, for derved at sende et signal om personlig ansvarlighed.

Det skal ved denne lejlighed understreges, at sikker sex og prævention *også* er mændenes ansvar.

Hvad der bør indgå i en mere retfærdig samfundsordning på familieområdet

23. Børnetilskud bør anvendes til gavn for barnet. Hvor de sociale myndigheder bliver bekendt med, at børnetilskud i stedet bruges på alkohol eller lignende, bør myndighederne ikke tøve med at benytte de eksisterende muligheder for at udbetale tilskuddet i form af naturalier gennem brug af rekvisitioner.

24. Kommunerne bør pålægges at betale forældrene en økonomisk kompensation til delvis dækning af udgifter til privat børnepasning, hvis kommunen ikke er i stand til at tilbyde en kommunal pasningsmulighed senest 3 måneder efter ansøgning. Kommunerne bør gives 5 år til at forberede indførelsen af en sådan pasningsgaranti.

25. Der bør hurtigst muligt udarbejdes en national handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Denne handlingsplan bør suppleres af lokale handlingsplaner. Kommunernes aktive deltagelse i implementeringen af den nationale handlingsplan skal sikres, ikke alene gennem lovkrav, men også gennem økonomiske sanktioner mod kommuner, som ikke lever op til deres ansvar.

26. Som led i den forebyggende indsats mod seksuelt misbrug af børn, bør der etableres en telefon-hotline, hvor personer med pædofile tilbøjeligheder eller tanker gratis og anonymt kan henvende sig og få hjælp, f.eks. i form af formidling af behandlingstilbud. Linien kan indgå i allerede eksisterende hotlines. Inspiration til den nærmere udformning af telefonlinien kan hentes fra andre landes erfaringer.

Således vedtaget af Ungdomsparlamentet den 25. januar 2007

Inuuteq Bech / Morten Holm / Nukajaraq Olsen / Múte Bourup Egede / Miki Jensen / Eva-Marie Petersen / Kathrine Broberg / Aqqalu Jerimiassen / Makka Jensen Zeeb / Dagmar Mørch Dalager / Susanne Jeremiassen / Jane Petersen / Natuk Lennert Dorph / Pakkutaq Joelsen / Stella Rasmussen / Naasunnguaq Hansen / Maalia Kleist / Minik Schmidt / Aviaaja Ezeziassen / Rasmus Larsen / Aqissiaq Sinclair Ström / Nina Olsen / Vera Larsen / Camilla Sommer / Sussi Ottosen Faurshou / Norsaq Lund-Mathæussen / Ivalo Thorin / Johansinnguaq Fisker / Ole Nathanielsen / Paneeraq Wille / Paninnguaq Falck-Petersen / Susanne Egede Jerimiassen

neqassaaq, tamanna inatsisitigut piumasaaqateqar-nikkuinnaq pissangilaq aammali kommuninut akisus-saaffimminnik eqquutitsinngitsunut akiliisitsisarnikkut pissalluni.

26. Meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisarnermik pinaveersaartitsiniarnermi iliuitsit ilaattut oqarasuaatikkut saaffiginnittarfimmik, meeqqanik atoqateqarusut-tartut meeqqanilluunniit atoqateqarnissamik eqqarsaa-teqartartut akeqanngitsumik kinaassutsiminnillu oqaati-ginninngikkaluarlutik saaffiginniffigisinnaasaannik aam-malu assersuutigalugu katsorsaanissamik neqeroorutaa-sunut peqataanissamut ikiorneqarfigisinnaasaannik pi-lersitsisoqartariaqarpoq. Attaveqaat oqarasuaatikkut si-unnersuisarnermut pioreersunut ilaanngunneqarsinnaa-voq. Oqarasuaatikkut attaveqaatip erseqqinnerusumik ilusiligaanissaa pillugu nunat allat misilittagaat isumas-sarsiorfigineqarsinnaapput.

**Taamaalillugu Inuusuttut Inatsisartuinit
ulloq 25. januar 2007 akuersissutigineqarpoq**

Inuuteq Bech / Morten Holm / Nukajaraq Olsen / Múte Bourup Egede / Miki Jensen / Eva-Marie Petersen / Kathrine Broberg / Aqqalu Jerimiassen / Makka Jensen Zeb / Dagmar Mørch Dalager / Susanne Jeremiassen / Jane Petersen / Natuk Lennert Dorph / Pakkutaq Joelsen / Stella Rasmussen / Naasunnguaq Hansen / Maalia Kleist / Minik Schmidt / Aviaaja Ezekiassen / Rasmus Larsen / Aqissiaq Sinclair Ström / Nina Olsen / Vera Larsen / Camilla Sommer / Sussi Ottosen Faurshou / Norsaq Lund-Mathæussen / Ivalo Thorin / Johansinnguaq Fisker / Ole Nathanielsen / Paneeraq Wille / Paninnguaq Falck-Petersen / Susanne Egede Jerimiassen